

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA SOCIALNO DELO

DIPLOMSKA NALOGA

POTRES KOT SOCIALNA KATASTROFA
(primer Chinche, Peru)

MENTOR: doc. dr. Srečo Dragoš

Suzana Lučić

LJUBLJANA 2012

PODATKI O DIPLOMSKI NALOGI

Ime in priimek: Suzana Lučič

Naslov diplomske naloge: POTRES KOT SOCIALNA KATASTROFA (primer Chinche, Peru)

Kraj: Ljubljana

Leto: 2012

Število strani: 145

Število tabel: 16

Število prilog: 3

Število virov: 48

Mentor: doc. dr. Srečo Dragoš

Deskriptorji: socialno delo, naravne in druge nesreče, skupnostno socialno delo, socialna opora, potrebe ranljivih skupin, pomoč krajanom po potresu, stiske krajanov, psihološki vidiki nesreč, Peru (Chincha)

Povzetek: Nesreče v vseh svojih oblikah in razsežnostih spremljajo človeka skozi vso njegovo zgodovino. Potresi so zaradi svoje pogostosti, nenadnosti, velike rušilne moči in nenapovedljivosti še posebej zanimivi. Socialno delo v primeru naravnih in drugih nesreč pri nas še ni dovolj raziskano področje, vendar postaja vedno bolj aktualna tema. Izredne razmere, kot so vojne, naravne nesreče in druge množične nesreče namreč spravijo v eksistencialno stisko večje število ljudi, ki potrebujejo podporo in pomoč. V teoriji so predstavljeni tudi zapisi pogovorov s strokovnim osebjem in drugimi posamezniki, ki so prispevali k razumevanju današnjih razmer v Chinchi. Namen moje diplomske naloge je bilo raziskati in predstaviti življenje prebivalcev Chinche, ki so bili prizadeti v potresu leta 2007, v regiji Ice, v Peruju. S

kvalitativno analizo sem skušala ugotoviti, kakšen je bil vsakdanjik prizadetih posameznikov v nesreči pred potresom; s kakšnimi posledicami se srečujejo dandanes; kakšne so njihove potrebe za izboljšanje trenutnega življenjskega položaja; kakšno pomoč so dobili v času po potresu, kdo jim je bil v oporo in pomoč, kakšno pomoč prejemajo danes ter druge vidike njihovega življenja.

Title: An earthquake as a social disaster (case of Chinchá, Peru)

Descriptors: social work, natural and other disasters, social work in the community, social support, the needs of vulnerable groups, providing assistance to affected people after the earthquake, distress of local residents, psychological aspects of disasters, Peru (Chinchá)

Abstract: Disasters in all their forms and dimensions have been accompanying a human being throughout his history. Earthquakes are particularly interesting because of their frequency, suddenness, large destructive power and unpredictability. Social work in case of natural and other disasters in Slovenia is not well researched and developed, but it's becoming a popular research topic. Emergencies such as wars, natural disasters and other mass disasters cause the existential distress of many people who need help and support. In the theory there are presented also parts of conversations with professional staff and other individuals who have contributed to understanding of the current conditions in Chinchá. The purpose of my thesis was to study and introduce lives of the residents in Chinchá which have been affected by the earthquake of 2007, in the región of Ica, in Peru. A survey was made on the topic what was the daily life of affected people before the earthquake; what consequences are they facing today; what are their needs for improvement of their current living situation; what kind of help they have been given after the earthquake, who was helping them in that time and what assistance are they receiving today. The survey includes other aspects of their lives as well.

The shaking¹

*The earth just keeps on moving
Beneath my very feet
The cracks keep on appearing
And make the old house weak*

*I see the hidden terror in the eyes of those around
I watch them as they try to bypass all the broken ground*

*I see the children shudder
After every shake and jolt
That pulses through the underground
From this deadly fault*

*My city falls around me, and people die in pain
Cracks in concrete, open wounds, the bloody liquefaction stain
Streets of rubble, twisted bridges, broken buildings, new formed ridges
First the rumbling, then the crumbling, then the sights of structures tumbling*

*A city once so beautiful
That stood so proud and wonderful
Is now a ghost that haunts us all.*

¹ (<http://sarcasticool.hubpages.com/hub/Earthquake-Poem-The-Shaking>, 23.5.2012)

PREDGOVOR

Izredne razmere, kot so naravne nesreče, človeku tako v preteklosti kot tudi danes prinašajo množično nesrečo, strah, negotovost in vznemirjenje. Ti naravni in družbeni pojavi so spremljali človeka skozi njegov zgodovinski razvoj, prinašajoč mu velikansko gmotno razdejanje, telesne poškodbe, psihične motnje in podobno. Naravne nesreče prizadenejo skupnost kot celoto in posameznike v njej.

Diplomska naloga sestoji iz teoretičnega in empiričnega dela. Ključni del teoretske podlage izhaja iz slovenske in tuje literature o socialnem delu v primeru naravnih in drugih nesreč, iz osebne komunikacije s strokovnim osebjem, prostovoljcem in predstavnikom skupnosti Chinche in kratke predstavitve razmer na Posočju po potresu leta 2004. Vse to je pripomoglo k boljšemu razumevanju mojega problema raziskave.

Za raziskavo sem se odločila zaradi zunanjih in notranjih motivov. Kot študentka iz tujine sem namreč v Limi, kjer sem začasno stanovala, naletela na mnoga zaprta vrata, ko sem iskala možnosti za opravljanje diplomske naloge, dokler nisem spoznala Aguedo Aguilar, strokovno delavko iz Rdečega križa. Skupaj sva prišli na idejo o izbrani temi, čigar pisanje je kasneje izhajalo tudi iz notranjih motivov, saj me tematika tudi osebno privlači. Ponudila mi je nova znanja in nove, dragocene izkušnje. Tema je po mojem mnenju tudi premalo raziskana v Sloveniji, a naravne nesreče postajajo vse bolj aktualen problem tudi slovenske družbe.

Namen moje diplomske naloge je predstaviti in raziskati življenje prebivalcev Chinche, ki so bili prizadeti ob potresu leta 2007, v regiji Ice, v Peruju. Zanimalo me je, kakšno je bilo življenje mojih sogovornikov pred potresom in kakšno je njihovo doživljanje življenja dandanes, skoraj pet let po potresu. Želela sem spoznati njihovo izkušnjo s potresom, katero so spremljali različni dejavniki.

Vse ugotovitve sem pridobila s pomočjo sedmih intervjuancev, ki so bili prizadeti v potresu leta 2007 v Chinchu in s kvalitativnim raziskovanjem.

Na tem mestu bi se rada zahvalila strokovnima delavkama Aguedi Aguilar, Ingrid Saito, prostovoljcu Carlosu, predstavniku skupnosti in vsem mojim sedmim sogovornikom, ki so pristali na sodelovanje in mi tako omogočili opravljanje raziskave.

Zahvala gre tudi doc. dr. Mojci Urek in as. dr. Jelki Škerjanc za pomoč pri iskanju literature.

Zahvaljujem se tudi domačim, ki mi vedno stojijo ob strani in svojemu mentorju doc. dr. Sreču Dragošu za vso podporo in strokovno pomoč.

Posebno zahvalo pa namenjam Alexisu Samohodu in njegovi družini.

KAZALO VSEBINE

1. TEORETIČNI UVOD.....	10
1.1. OPREDELITEV NARAVNIH NESREČ.....	10
1.1.1. OPREDELITEV POTRESA.....	11
1.1.2. ZNAČILNOSTI POTRESOV IN SOOČANJE Z NJEGOVIMI POSLEDICAMI.....	12
1.2. ZAZNAVANJE NEVARNOSTI.....	13
1.2.1. OGROŽENOST IN VARNOST.....	14
1.2.2. TEORIJA STRESA: zanikanje kot odziv na zaznano nenadzorovano grožnjo.....	15
1.3. PSIHOLOŠKI VIDIKI NESREČ.....	16
1.4. SKUPNOSTNO SOCIALNO DELO IN SKUPNOSTNA SKRB.....	20
1.5. OMREŽJA SOCIALNE OPORE.....	22
1.5.1. SOCIALNA OPORA OB NESREČI.....	23
1.5.2. ENOTE CIVILNE ZAŠČITE ZA SOCIALNO DELO.....	25
1.6. SOCIALNO DELO V PRIMERU NARAVNIH IN DRUGIH NESREČ.....	27
1.6.1. KONCEPT OPOLNOMOČENJA OZ. KREPITVE MOČI UPORABNIKOV.....	28
1.6.2. KONCEPT RANLJIVOSTI.....	30
1.6.3. DOSTOPNOST JAVNIH SLUŽB IN UVELJAVLJANJE PRAVIC PRIZADETEGA PREBIVALSTVA V NESREČI.....	32
1.6.4. KOORDINACIJA STORITEV JAVNIH SLUŽB.....	33
1.6.5. ANTIDISKRIMINATORNA PRAKSA.....	33
1.6.6. PROSTOVOLJNO DELO.....	35
1.6.7. VLOGA SOCIALNEGA DELA PRI ZAGOTAVLJANJU POMOČI PREBIVALCEM PO POTRESU NA BOVŠKEM LETA 2004.....	36
1.7. POTRESNA OGROŽENOST PERUJA.....	41
1.7.1. PISCO – CHINCHA POTRES V PERUJU LETA 2007.....	42
1.7.2. ZAGOTAVLJANJE POMOČI PRI OBNOVI SKUPNOSTI CHINCHE IN ODSEV DANAŠNJIH RAZMER V CHINCHI.....	42
2. PROBLEM.....	50

3. METODOLOGIJA.....	52
3.1. VRSTA RAZISKAVE.....	52
3.2. MERSKI INSTRUMENT IN VIRI PODATKOV.....	52
3.3. POPULACIJA IN VZOREC.....	52
3.4. ZBIRANJE PODATKOV.....	53
3.5. OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV.....	54
4. REZULTATI.....	55
5. RAZPRAVA.....	92
6. SKLEPI.....	100
7. PREDLOGI.....	103
8. LITERATURA	105
9. PRILOGE.....	110
9.1. SMERNICE ZA INTERVJU.....	110
9.2. KODIRANI INTERVJUJI.....	110
9.3. IZJAVA O AVTORSTVU.....	143
10. POVZETEK.....	144

SEZNAM TABEL

Tabela 1. Značilnosti potresov.....	12
Tabela 4.1. Življenje pred potresom.....	56
Tabela 4.2.a Posledice potresa	59
Tabela 4.2.b Posledice potresa.....	60
Tabela 4.3. Občutki	66
Tabela 4.4.a Prejeta pomoč po potresu (od kod?).....	68
Tabela 4.4.b Prejeta pomoč po potresu (oblike pomoči).....	69
Tabela 4.5. Pomanjkljivosti služb	73
Tabela 4.6. Informiranost	76
Tabela 4.7.a Trenutne potrebe, želje	78
Tabela 4.7.b Trenutne potrebe, želje.....	79
Tabela 4.8. Pridobitve	85
Tabela 4.9.1.a Krepitev moči (moč odločanja o svojem življenju)	87

Tabela 4.9.2.b Krepitev moči (podpora pri uresničevanju odločitev)	88
Tabela 4.9.3.c Krepitev moči (ovire pri uresničevanju odločitev)	89
Tabela 4.10. Vizija prihodnosti	90

1. TEORETIČNI UVOD

1.1. OPREDELITEV NARAVNIH NESREČ

Izčrpne opredelitve nesreč, ki bi zajele vse njene segmente, so redke.

“Nesrečo lahko opredelimo tudi kot dogodek, ki povzroči poškodbo in škodo in ni bil namerno izzvan” (Polič 1994: 17).

V Zakonu o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (1994: 3599) je nesreča “dogodek ali vrsta med seboj povezanih dogodkov, ki so ga povzročile nenadzorovane naravne in druge sile in ki prizadenejo ali ogrozijo življenje ali zdravje ljudi in živali ter povzročijo škodo na premoženju, kulturni dediščini in okolju, v takem obsegu, da je za njihov nadzor in obvladovanje potrebno uporabiti posebne ukrepe, sile in sredstva.”

Quarantelli (v Polič 1988: 5) navaja vsaj sedem različnih poimenovanj nesreč. V odgovoru na vprašanje, kaj je nesreča, so ljudje nesreče izenačevali s:

- fizičnim povzročiteljem ; s tisto fizično energijo, ki je povzročila nesrečo (potres).
- fizičnimi vplivi povzročiteljev; z zaznavnimi fizičnimi spremembami v okolju (geofizično, biološko, socialno tehnično področje; primer: porušene stavbe).
- oceno fizičnih vplivov; ko je dogodek ocenjen kot katastrofalen, razdejal. Vsak fizični dogodek ali njegova posledica ni nujno nesreča, preseči mora določen prag, da mu pravimo nesreča.
- socialnim razkrojem, izhajajočim iz dogodka s fizičnimi vplivi; dogodek je nesreča zaradi socialnih posledic in nezgolj fizičnih. Posledice so povzročile razkroj socialnega življenja.
- socialno konstrukcijo stvarnosti v zaznanih kriznih situacijah; ki lahko ali pa ne vključuje fizične vplive. Ni nujne zveze med fizičnimi vplivi in socialno dejavnostjo. Pomembno je prepričanje o nevarnosti, ki preti vrednotam, kot so življenje, socialna urejenost, lastnina.

- političnimi opredelitvami posameznih kriznih situacij; gre za trditev, da so nesreče tudi politični pojav.
- neravnotežjem v razmerju zahtev in zmožnosti ob primeru krize; do nesreče pride, ko zahteve ob dogodku presegajo zmožnost za odziv v krizni situaciji.

1.1.1. OPREDELITEV POTRESA

Potres je sunkovito nihanje tal, ki nastane zaradi premikanja zemeljskih plošč. Močnejši potres lahko povzroči rušenje zgradb in neposredno tudi smrt ljudi, zato potres po navadi pojmuje kot naravno katastrofo. Nastane lahko iz več razlogov. Močnejši potresi so večinoma tektonskega izvora in nastajajo kot posledica nenadnih lomov v zemeljski skorji, ki jih povzroča premikanje litosferskih plošč. Drugi pogostejši naravni vzroki potresov so vulkanska dejavnost in plazovi. Umetni potres povzroči podtalna jedrska eksplozija.

Potres označimo z njegovo magnitudo. Z empiričnimi formulami lahko iz magnitude ocenimo sproščeno količino energije pri potresu. Učinke potresa na okolje in ljudi opišemo z Evropsko makroseizmično lestvico (12 stopenj, meri učinke - na stavbah, v naravi itd.). Magnitude in intenzitete ne gre zamenjevati, saj prva pove velikost potresa in se izračuna iz zapisa potresnih valov na potresnih opazovalnicah, druga pa nam pove, kakšno škodo so naredili potresni valovi na površju, in je lahko subjektivna.

Točko v zemeljski skorji, kjer se lom prične imenujemo žarišče potresa ali hipocenter. Epicenter je točka na zemeljski površini, vertikalno nad hipocentrom.

Naravnih potresov v nasprotju z ognjeniški izbruhi ni mogoče napovedati.

(<http://sl.wikipedia.org/wiki/Potres>)

1.1.2. ZNAČILNOSTI POTRESOV IN SOOČANJE Z NJEGOVIMI POSLEDICAMI

Značilnosti nesreč nudijo podlago za ukrepanje. Čeprav poznamo pri potresih zgolj ogrožena območja, čas pa lahko le ocenimo (verjetnost), so možni nekateri ukrepi za preprečevanje hujših posledic in za pripravo prebivalstva.

Tabela 1: Značilnosti potresov (McCoughey et al. 1994 v Polič 1988: 54)

Nepredvidljiv	ni znano, kdaj se bo pojavil
Trenuten	nenadna smrt, poškodba ali uničenje
Zgoščen	zelo hiter uničevalen razvoj
Nenadzorljiv	hudih učinkov ni možno sprementi
Močan	povzroča široko območje uničenja
Izmikajoč	vzrok ni viden, vidne so le posledice
popolna vključenost	vpliva na vsa čutila
nepričakovano nadaljevanje	popotresni sunki povzročajo vznemirjenje

Kljub temu, da je potres znan pojav, je zaradi svoje nepredvidljivosti pojavljanja neoprejemljiv. Pogosto spodbuja neustrezne odzive in slabo pripravljenost spoprijemanje z njegovimi posledicami.

Polič (*ibid.*) pravi, da se ljudje bojijo potresov bolj kot katerekoli druge nesreče. Pojavljajo se namreč nepričakovano in v obliki, ki vzbuja v ljudeh temeljne strahove (izguba trdne podlage itn.). Prizadenejo lahko obsežna območja. Žrtev se sooča z nenadno in popolno spremembo razmer, ko iz vsakdanjega življenja preide v popolno uničenje, saj se potresne uničevalne moči sprostijo v zelo kratkem času (manj kot v minuti). Omeniti je treba, da škoda in poškodbene nastanejo le zaradi zemeljskih premikov, ampak potresi sprožijo tudi veliko drugih nevarnosti (npr. požare, eksplozije, poplave). Popotresni sunki lahko vztrajajo še dolgo po potresu in plašijo prebivalce. Obvestila o nesreči so pogosto neskladna in nepopolna. Vse to povzroča občutke nemoči in psihične travme, ki so še toliko hujši, ker potresi lahko prizadenejo izjemno velika območja.

“Ljudi ni preprosto izobraziti o potresni grožnji in ustreznem ravnanju. Stopnja pripravljenosti naj bi bila povezana z obsegom javnega obravnavanja problema. Kljub

učinkovitemu opozarjanju, ki vzbudi ustrezno pozornost javnosti, so še vedno omejitve v pripravljenosti. Ljudje se namreč raje odzivajo na sedanje problema kot na možne jutrišnje grožnje" (*ibid.*: 56).

1.2. ZAZNAVANJE NEVARNOSTI

Watzlawick (v *ibid.*: 21) v svoji knjigi *Koliko je resnično resnično* piše, da obstoj vseh živih bitij temelji na zanesljivih obvestilih o lastnem okolju.

Pravočasna in ustrezna zaznava nevarnosti bistvena za preživetje. Po njegovem mnenju imamo opraviti z dogodki, ki se ljudem kažejo kot bolj ali manj verjetni, torej negotovi. Presoja verjetnosti nesreč vpliva na vedenje prizadetih in ustreznost njihovega spoprijemanja z nevarnostjo. Velika objektivna nevarnost ni nujno povezana z ustrezno subjektivno zaznavo nevarnosti. Mnoge raziskave so pokazale, da se včasih prebivalci krajev, kjer so nevarne nesreče pogoste, nič bolj ne menijo za nevarnost kot tisti iz varnejših predelov. Zaznavanje tveganja je namreč zelo subjektivno; od tega je odvisna tudi pripravljenost ljudi na krizni dogodek (*ibid.*).

Gabor in Pelanda navajata pojem totalne ranljivosti (R) območja, ki je funkcija vzajemnega multiplikativnega odnosa med tveganjem (T) in pripravljenostjo (P):

$$R = T (1/P) = (T/P)$$

Skupnost je najbolj ranljiva, kadar je tveganje veliko in pripravljenost majhna, najmanj pa v nasprotnem primeru. Ker je nevarnost pogosto težko spremeniti, lahko ranljivost zmanjšamo vsaj s povečano pripravljenostjo. To zahteva sodelovanje mnogih posameznikov, ki morajo biti v potrebnost ukrepov prepričani. Pojem pripravljenosti ima več razsežnosti; nanj vpliva veliko dejavnikov:

- Dostopno znanje (strokovne informacije o spoprijemanju z nevarnostjo)
- Prevladujoča prepričanja v skupnosti (laično znanje)

- Stopnja dejanskega ali zaznanega nadzora nad dogodkom in poznejšimi dejavnostmi (npr. evakuacijo²)
- Prevladujoča odločitvena strategija v kriznih dogodkih
- Izdelanost varnostnih načrtov (*ibid.*: 21-22).

“Vnaprejšnja priprava skupnosti za spoprijemanje z nevarnostjo je možna z opozarjenjem, izobraževanjem in usposabljanjem, svetovanjem itn.” (*ibid.*).

Čeprav se ljudje danes morda bolj kot kdajkoli prej zavedajo nevarnosti, ki jo prinašajo nesreče različnega izvora, je pogosto ne upoštevajo. Celo v zelo ogroženih krajih ne naredijo nič, da bi zmanjšali tveganje. Obstajajo vsaj štirje razlogi, zaradi katerih se zaznave nevarnih razmer pomembno razlikujejo od zaznav običajnega okolja (Ittelson et al. 1974):

- v večini krajev so nesreče razmeroma redke, niso del vsakdanjega življenja; redka zaznava nevarnosti vodi do izkrivljanj pojmovanja okolja; ljudem se zdi grožnja možna in oddaljena, in ne takojšnja, resnična
- ljudje imajo nad nesrečami omejen nadzor
- nesreče pogosto zahtevajo velike prilagoditve (spremembe) načina življenja, s katerimi se ljudje neradi sprijaznijo
- obvestila o nevarnosti so običajno dvoumna in ne dajejo zadostne količine zanesljivih podatkov; zato so sodbe manj točne kot v normalnih okoliščinah.

1.2.1. OGROŽENOST IN VARNOST

Polič (1988: 23) pravi, da nevarnost ljudje prenašamo, kar pa ne pomeni nujno, da je tudi sprejemljiva. Sprejemljivo tveganje oz. varnost je stvar osebnih in družbenih vrednostnih sodb in ne znanstveno dejstvo. V različnih krajih in časih varnost različno opredeljujejo in določajo. Formalno se lahko izraža v obliki normativov, ki določajo še dostopno stopnjo obremenitve okolja in ljudi, omejitve ali zahteve, ki jih morajo

² **Evakuacija** v sili, je takojšen in hiter pretok ljudi stran od grožnje ali dejanskega pojava nevarnosti. (<http://sl.wikipedia.org/wiki/Evakuacija>, 24.5.2012)

izpolnjevati razni posegi itn. Odvisna je torej ne le od znanja, ampak tudi od stališč in vrednot, ki pa ne odražajo le "objektivne" nevarnosti.

Avtor v nadaljevanju govori, da varnosti za vedno in vse ni, ampak si jo okolja, obdobja, skupnosti in posamezniki določajo zase. Vprašanje je le, kolikšno ceno je kdo pripravljen sprejetim katera tveganja so sprejemljiva in katera sploh ne. To ni samo znanstveno vprašanje, ampak tudi vrednostno, etično, moralno in politično. Nekaj ni "nevarno", če ne ogroža pomembnih vrednot.

1.2.2. TEORIJA STRESA: zanikanje kot odziv na zaznano nenadzorovano grožnjo

Po tej teoriji naj bi zanikanje grožnje in nedejavnost nastopila zaradi zaznave grožnje kot nenadzorovane, čeprav bi jo posameznik lahko vsaj delno nadzoroval. Zanikanje in nedejavnost naj bi zmanjšala strah in tesnobo, tj. neprijetna čustva, ki jih povzroča zaznava grožnje kot nenadzorovane, pa tudi zaščitila človeka pred čustvi, ki jih povzroča pomanjkanje nadzora. Teorijo stresa je razvil predvsem Lazarus s sodelavci; z njo lahko razložimo odzive na mnoge grožnje. Razlikujejo štiri temeljne skupine stresorjev:

- kataklizmične dogodke (npr. potresi in poplave),
- stresne življenjske dogodke (npr. smrt v družini, ločitev),
- dnevne pritiske (npr. dolga vožnja na delo, delovne obremenitve) in
- okoljske stresorje (npr. hrup, gneča) (*ibid.*: 28).

Po teoriji stresa (*ibid.*) se negativni psihološki učinki lahko pojavijo šele potem, ko oseba zaznavno in spoznavno oceni neko prvino okolja kot stresno. Pri tem gre za dve oceni:

- prvotna ocena se nanaša na presojo narave in velikosti okoljske prvine,
- drugotna ocena ovrednoti zmožnost posameznika, da se spoprije z grožnjo.

Kadar prvotna ocena določi prvine kot ogrožujočo, vendar drugotna pokaže, da ima posameznik nad njo takojšen in neposreden nadzor, bo le malo ali nič neprijetnih psiholoških učinkov. Kaj pa, kadar človek ne nadzira stresorja? V tem primeru lahko uporabi eno od strategij:

- spoprijem s problemom ali
- obvladovanje čustev.

S prvo strategijo se spoprime s težavo in jo skuša rešiti oz. spraviti stresor pod lastnim nadzorom. Kadar te možnosti nima, uporabi drugo strategijo, obvladovanje čustev. Neprijetna čustva, ki jih je povzročil stresor, skuša bodisi zmanjšati bodisi jih bolje prenašati. Včasih, posebej ob hudih naravnih ali drugih nenadzorovanih nevarnosti, ljudje uporabijo tudi druge, na čustva osredotočene strategije:

- izogibanje oz. zanikanje nevarnosti
- varanje samega sebe; uporabijo poenostavljene ali nestvarne ukrepe
- vero; zanašajo se na prepričanja v usodo in božjo pomoč
- fatalizem; sprejmejo grožnjo kot neogibno in se ji ne skušajo izogniti.

Tovrstni napori sicer res zmanjšajo strah in tesnobo, toda posamezniku tudi preprečijo, da bi se spoprijel z grožnjo, tudi ko bi bilo to možno.

Podaljšni nenadzor se po avtorju (*ibid.*: 30) lahko sprevrže v t.i. naučeno nemoč, ko oseba, ji je stalno doživljala neuspeh opusti vsak up in ne ukrepa niti takrat, ko bi lahko. Ljudje naj bi imeli močno prirojeno težnjo po vzpostavljanju in ohranjanju nadzora nad okoljem. To nam navsezadnje tudi omogoča preživetje. Da pa bi ga lahko imeli, ga moramo zaznati kot možnega in biti zanj motivirani.

1.3. PSIHOLOŠKI VIDIKI NESREČ

Ljudje se vsakodnevno soočamo z obremenjujočimi težavami in dogodki, ki presegajo naše vsakdanje življenje. Kadar se ti pojavijo v lažjih oblikah, lahko na nas

delujejo kot izziv in nas v določeni meri spodbujajo. Skrajno nevarne stresne situacije, ko so posredno ali neposredno ogrožena naša življenja, presegajo okvir običajnega spoprijemanja s stresno situacijo in ogrožajo posameznikovo psihično stabilnost (Šešok 1998).

Šešok (*ibid.*: 220) pravi, da lahko travmatske dogodke razdelimo glede na več različnih kriterijev, in sicer glede na posledice, ki jih puščajo na ljudeh, ki so bili posredno ali neposredno ogroženi, ločimo kratkoročne in dolgoročne travmatske dogodke. Kratkoročni pustijo močno sled v posameznikovem spominu. Mednje prišteva naravne nesreče (neurja, poplave, potrese, orkane, plazove), nesreče, ki jih povzroči človek (avtomobilske nesreče, industrijske nesreče, požare) in namerno povzročena agresivna dejanja (bombni napadi, streljanje, zajetje talcev, teroristični napadi). Med dolgoročne travmatske dogodke pa sodijo stresne situacije, ki se večkrat ponavljajo, so dolgotrajne, ljudje so jim izpostavljeni dalj časa. Njihovo ponavljanje vzbudi občutek nemoči in brezupa. Vse to se odraža v omejenem izražanju čustev, prevzemanju odgovornosti zanje in socialnem umiku. Po mnenju avtorja mednje sodijo ponavljajoča se telesna in spolna zloraba, kronične bolezni in nesreče z dolgotrajnim učinkom (jedrske nesreče, kemično onesnaževanje).

Repovš et al. (1999: 360) pojasnjuje, da potres predstavlja obsežno in enkratno naravno nesrečo. Gre za dogodek, ki za seboj ne pusti le porušene in poškodovane stavbe, njegove posledice so lahko tudi psihološke. Za posameznika predstavlja nenadno in nepričakovano izkušnjo ter hudo psihološko obremenitev.

Potres bi lahko zaradi njegovega vpliva uvrstili med kratkoročne travmatske dogodke. Ti so tako redki, skrajni, močni, škodljivi in ogrožajoči, da zahtevajo od posameznika nenavadne in nadpovprečne zmogljivosti spoprijemanja. Prav tako pa bi lahko potres uvrstili tudi med dolgoročne travmatske dogodke, saj se ga prizadeti še dolgo spominjajo in ga zelo živo, celostno in podrobno podoživljajo (*ibid.*).

Psihične travme pri ljudeh lahko trajajo tudi do šest mesecev in več ali pa se začnejo šele dlje časa po nesreči, ko so posledice nesreče navidezno že odpravljene. (<http://www.sos112.si/slo/tdocs/ujma/2009/217.pdf>)

Jovičević (1983: 56) omenja dinamiko vedenja v nevarnih razmerah. Pravi, da je stopnja vzdržljivosti in tolerance v psihičnih stresnih situacijah odvisna od strukture osebnosti, njenih lastnosti, sposobnosti, telesne pripravljenosti in motivacije. Prav tako zatrjujejo, da lahko postane v izrednih razmerah, za katere so značilne psihični stres, vsaka osebnost "ranljiva" in da lahko odreagira drugače kot bi v normalnih okoliščinah. V kateri fazi bo tako odreagirala je odvisno od njene psihofizične vzdržljivosti, emocionalne stabilnosti in drugih kvalitativ, kakor tudi od tega, kako dolgo bo izpostavljena obremenitvam. Čim bolj je osebnost emocionalno in fizično stabilna, toliko večja je verjetnost, da bo premagala nevarnost in ne bo doživela psihičnega zloma.

Nesreče nikoli ne povzročajo škode na izključno naravnem in materialnem področju, temveč vedno z večjo ali manjšo močjo, posredno ali neposredno posežejo tudi v človekovo eksistenco. Človekovo vedenje je namreč tisto, ki hote ali nehote, posredno ali neposredno pripomore k nastanku nesreč, hkrati pa je človek svojim vedenjem ključni dejavnik blaženja posledic naravnih nesreč.

(<http://www.sos112.si/slo/tdocs/ujma/2008/091.pdf>)

Dynes (v Polič 1994: 24) meni, da bolj kot je posameznik pripravljen, lažje se bo soočil z nesrečo in njenimi posledicami. Po njegovem mnenju se načrtovanje za krizne razmere osredotoči na štiri medseboj povezane stopnje:

- Blažitev zajema dejavnosti, s katerimi lahko odstranimo ali zmanjšamo verjetnost nesreče in velikost njenega vpliva. Primer je protipotresna gradnja.
- Pripravljenost se nanaša na tiste dejavnike, ki bi verjetnost nesreče in njenega vpliva čim bolj zmanjšale. Primer so priprava načrtov, izobraževanje in vaje, ustvarjanje zalog materiala in opreme, opozorilni sistemi.

Blažitev in pripravljenost omogočata učinkovitejši odziv na skrajne razmere, vendar sta vse pre pogosto zanemarjena s strani politike.

- Odziv v sili naj bi pomagal prizadetim v nesreči (iskanje in reševanje, evakuacija, skrb za ponesrečene), zmanjšal drugotno škodo (varovanje območja) in pospešil ukrepe za okrevanje.
- Okrevanje zajema dejavnosti po nesreči in je usmerjeno v obnovo skupnosti. Skupnost si želi čimprej vrniti v normalno stanje. Želijo si v svoje domove in pričeti običajno življenje.

Dynes (*ibid.*: 26) v nadaljevanju razlaga, da lahko načrtovanje ob nesrečah poteka po modelu, ki bi mu lahko rekli ukazovanje in nadzor. Temelji na domnevi, da nesreče zmanjšujejo učinkovitost posameznika in skupnosti, saj povzročajo motnje v družbenem življenju. Razkrojevalne učinke nesreče je moč nadzorovati s pomočjo močne avtoritete, ljudi je potrebno nadzorovati in usmerjati in s tem preprečiti socialni razkroj. Vse mora potekati po načrtih, vsa obvestila so centralizirana. Model je nenaraven, saj gleda na ljudi kot na nedejavno in neučinkovito množico. Je neučinkovit in celo škodljiv. Namesto njega se je razvil model človeških virov, ki izhaja iz raziskovalnih spoznanj. Temelji na ideji, da je načrte potrebno prilagajati ljudem, ne pa obratno. Razumno načrtovanje zahteva uporabo obstoječih virov, ne zgolj oblikovanje umetnih norm in struktur, saj ljudje želijo ohraniti običajno vedenje, vloge, socialne strukture. Namesto stroge centralizacije je primernejše usklajevanje in sporazumevanje.

Če hoče človek preživeti, se na hude in nevarne okoliščine ne more odzivati normalno, vsakdanje. Normalno je, da neposredno po travmatskem dogodku posamezniki doživljajo močna, prej neznana čustva in občutke ali pa ne občutijo sploh nič. Občutki tesnobe, depresija, strah, da bi se kaj hudega pripetilo nam ali našim bližnjim, da se bo nesreča ponovila, nemoč in občutek izgubljenosti, podoživljanje dogodka, zapiranje vase, občutki krivde, sram ob nemoči, jeza na tisto, kar se je zgodilo, občutek pomanjkanja pravega razumevanja pri drugih, vtis o neučinkovitosti pomoči, izmenjavanje razičaranja z upanjem na boljše čase v prihodnje so popolnoma normalni odzivi človeškega organizma v nenormalnih razmerah. Zanikanje in potlačitev čustev, ki se sprožijo ob travmatskem dogodku sta nezdrava in lahko pripomoreta, da se razvijejo težje oblike psiholoških motenj.

Ob naravnih nesrečah je običajna praksa vsepovsod po svetu, da so sestavni del reševalnih ekip tudi psihologi. Njihova usposobljenost in znanje o soočenju s stresnimi situacijami in močnimi čustvenimi stanji lahko pomaga prizadetim v nesreči in prvim reševalcem razumeti normalnost njihovih odzivov na dogodek. Četudi psihologi ne izvajajo terapije na območju, ki ga je prizadela nesreča, lahko pomagajo prebivalcem pri vzpostavljanju njihove notranje moči pri premagovanju stresne situacije in okrevanju po nesreči.

Psihološka prva pomoč vključuje temeljne informacijsko - zbiralne tehnike, ki omogočajo takojšnje ugotavljanje osnovnih potreb prizadetih in posredovanje ugotovljenih potreb do ustreznih služb, izdelavo predlogov in ustreznih načinov zadovoljevanja teh potreb.

(<http://www.sos112.si/slo/tdocs/ujma/2008/091.pdf>)

Stritih (2006: 336) poudarja to, da naraščajo potrebe po novih znanjih za razumevanje oseb po doživetih travmah in za pomoč. Pravi, da smo iz preteklosti podedovali naivne predstave, kako pomagati takim osebam – z razgovorom, ki se pa lahko sprevrže v tarnanje ali agresivno iskanje krivcev, in na drugi strani z denarnimi in drugimi oblikami materialne pomoči (namestitvev oz. začasno bivališče), ki se lahko prav tako sprevržejo v odvisnost in izseljevanje. Avtor še poudari, da se lahko dolgotrajni rušilni vplivi travm prenašajo tudi na strokovnjake in ustanove, ki pomagajo. Zato bi bilo po njegovem mnenju koristno, če bi v zvezi s potrebami po pomoči travmatiziranim osebam in družinam delovali multidisciplinarni timi, v katerih bi imeli socialni delavci enakovredno vlogo z drugimi strokovnjaki. Koristno bi bilo tudi to, da bi v take time večkrat povabili tudi družboslovce (etnologe, pa tudi filozofe in teologe, zastopnike različnih religij).

1.4. SKUPNOSTNO SOCIALNO DELO IN SKUPNOSTNA SKRB

Obstajajo mnoge opredelitve skupnostnega socialnega dela. Po opredelitvi Barclay-a (v Žnidarec Demšar 2003: 50) je skupnostno socialno delo: "formalno socialno delo, ki v skupnosti odkriva probleme, njihove učinke na posameznika, skupino ali celotno skupnost. Pomaga tudi odkriti odgovornost in vire socialnih služb ter prosotovoljnih

organizacij, vključiti vire v reševanje problemov, poudarjati pomen podpore lokalne mreže formalnih in neformalnih odnosov in si hkrati prizadeva odkriti moč skupnosti ter njene skupne interese”.

Twelveltrees (v *ibid.*: 49) pa vidi skupnostno socialno delo kot proces, v katerem si socialni delavec skupaj z drugimi ljudmi prizadeva doseči večjo kakovost življenja, in sicer s pomočjo kolektivne akcije, usmerjene v odkrivanje potreb, problemov in v organiziranje aktivnosti za njihovo življenje”.

Dominelli (v Žnidarec Demšar 2004: 42) omenja štiri poglavitne elemente, ki sestavljajo skupnostno socialno delo: skupnostna skrb za ljudi, da bi lahko živeli v skupnosti; razvijanje skupnosti kot pomoč pri razvijanju samopomoči; organizacija skupnosti, ki temelji na koordinaciji in upravljanju služb socialnega varstva; socialna akcija, ki povezuje prikrajšane tako, da bi povečali njihovo moč in deluje tudi na ravni strukturnih sprememb v družbi.

Po mnenju nekaterih avtorjev je težko najti skupni imenovalec vseh definicij skupnostnega socialnega dela. Rapoša Tajnšek (v *ibid.*: 41) pa je zbrala naslednje skupne značilnosti:

- skupnostno socialno delo je metoda socialnega dela, način socialne intervencije v skupnosti, kjer gre za pomoč oziroma sodelovanje socialnih delavcev pri procesih povezovanja in organiziranja ljudi v skupnosti;
- je zavestna, načrtna, sistematična uporaba znanj, spretnosti in vrednot socialnega dela pri kolektivnih akcijah, ki so usmerjene v večjo kakovost življenja v skupnosti, v reševanje socialnih problemov in razvijanje medsebojnih odnosov v skupnosti;

Ko govorimo o **skupnostni skrbi**, pa se moramo zavedati, da je le-ta lahko naloga samih članov skupnosti kot tudi strokovnjakov na področju organizirane pomoči. Lahko bi jo poimenovali tudi kot ravnanje socialnega delavca, ki vključuje celotno mrežo pomoči pri reševanju problemov ali zadovoljevanju potreb posameznika.

NISW (v Žnidarec Demšar 2003: 48) razlaga, da skupnostna skrb pomeni "seštevek vseh virov pomoči, ki je v konkretnem okolju na razpolago ljudem v stiski". Vključuje celotno mrežo vseh virov pomoči, od neformalnega in formalnega dela civilne družbe do storitev javnih služb in privatnih izvajalcev, ki so posamezniku ali skupini uporabnikov v lokalni skupnosti na razpolago.

Gre za prizadevanje socialnih delavcev, da povežejo vse vire pomoči, zahtevajo enakopravno sodelovanje uporabnikov, si prizadevajo za krepitev njihove moči in za premik od profesionalnih služb v skupnost.

1.5. OMREŽJA SOCIALNE OPORE

Čačinovič Vogrinčič (1994: 73) definira socialno oporo kot "pomoč, ki jo posameznik pričakuje – potrebuje – od drugih ljudi. Človek pričakuje in išče socialno oporo v skupnost ljudi, s katerimi je v tesnih stikih, v socialni mreži torej."

Socialna mreža se nanaša na dejavnike kot so: število odnosov, ki jih ima posameznik, pogostost stikov z različnimi ljudmi in število povezav med člani mreže. Ta mreža predstavlja kontekst, v katerem deluje socialna opora. Gre za posameznikovo osebno skupnost ljudi, s katerimi je v tesnejših stikih (Norris in Kaniasty: 1996: 498).

Namen naših socialnih omrežij je, da v njih dobimo oporo, ki jo potrebujemo. Kakovostna socialna opora je pomemben dejavnik dobrega počutja. V literatura obstaja več različnih opredelitev socialne opore, vendar se je sčasoma oblikoval skupni dogovor, ki oblike socialne opore deli v štiri večje skupine: instrumentalna opora – materialna pomoč; informacijska opora – informacije, ki jih oseba potrebuje ob življenjski spremembi; emocionalna opora – pomoč ob življenjskih krizah in druženje – socialna opora v obliki neformalnega občasnega druženja (Hlebec in Kogovšek 2003: 106 – 107).

Hlebec in Kogovšek (2004: 24–26) se pri konceptualizaciji socialne opore osredotočata na vključenost posameznika v skupino oz. omrežje ter stopnjo povezanosti. Poudarita prednosti velikega omrežja v večji dostopnosti virov in njihove raznolikosti.

Ljudje v svojem življenju potrebujemo ljudi, da se nanje obrnemo, ko potrebujemo pomoč oziroma oporo. Viri opore so lahko prijatelji, družinski člani, sorodniki, sodelavci, znanci ali druge osebe, institucije. Tu gre za dve vrsti virov socialne opore, na eni strani za neformalni vir, ki ga lahko sestavljajo sorodniki in prijatelji, saj neformalna opora izvira iz normativne dolžnosti sorodstva in prijateljstva. Na drugi strani gre za formalne vire socialne opore, ki jih nudijo institucije, za katere je značilna birokratska organizacija, specializacija funkcij, formalizacija pravil delovanja, standardizacija delovanja itn. Formalna opora je opredeljena kot profesionalne storitve, ki jih pooblaščajo in sponzorirajo vladna telesa (Vaux 1988 v Hlebec in Kogovšek 2003: 105-106).

1.5.1. SOCIALNA OPORA OB NESREČI

Socialna opora je eden temeljnih dejavnikov pomoči ob premagovanju težkih življenjskih situacij, v katere nedvomno štejemo tudi naravne in druge nesreče. Socialna opora v kriznih situacijah deluje kot blažilec, ki neposredno blaži negativne učinke izkušnje ter pospešuje kasnejše obvladovanje in prilagoditev.

Raziskave so opozorile na vrsto značilnosti, povezanih s socialno oporo v času krize:

- Tesnoba in depresija pri enem od zakoncev pomembno vplivata na odzive drugega, bolj kot krizni dogodek sam.
- Starejši ljudje, ki so dolgo živeli osamljeni, so boljje prestali nesreče, kot enako stari z mnogimi socialnimi vezmi. Te so lahko včasih tudi potuha.
- Močni družinski odnosi pospešijo uspešno okrevanje po dogodku. Družine so verjetno najbolj pomemben vir čustvene, obveščevalne in otipljive podpore, ki je na

razpolago. Uspešno lahko terapevtsko delujejo predvsem zaradi empatije, a so zaradi nje tudi sami ranljivi in potrebujejo pomoč pri premagovanju takih težav.

- Zasilno bivanje, ki ga prizadetim nudijo sorodniki izven prizadetega območja je pomemben vidik socialne opore. V sorodniških okoljih prizadeti bolje prenesejo posledice nesreče kot v javnih zasilnih bivališčih ali pri tujcih. Takšno bivanje lahko traja največ kašen mesec, da ne pride do dodatnih težav (gneča).

- Vezi z nesorodniki prav tako predstavljajo pomemben del socialne opore. Stopnja integracije v skupnost vpliva na zavest o nevarnosti, razpoložljivosti pomoči po nesreči in sredstev za doseganje te pomoči. Prijateljske vezi so pomembne, vsaj kratkoročno, saj mnogi sorodniki ne stanujejo v istem kraju. Pomembno je upoštevati tudi celostno kulturo in socialno ozadje nesreče.

- Izguba socialne opore predstavlja stres že sama po sebi. Tako je verjetno ena najbolj škodljivih posledic nesreč motnja v mrežah socialne opore.

- Takoj po nesreči skupnost navadno doživi obdobje, ki mu pravimo "herojsko obdobje" ter obdobje "medenega meseca", ko vsi držijo skupaj in pomagajo drug drugemu. Po približno dveh mesecih to obdobje mine, posebno če so bili ljudje preseljeni in naravna podporna mreža ni bila ohranjena. Preseljen i ljudje kot najpogostejši vir nesreče in žalosti omenjajo izgubo bližine prijateljev in sorodnikov. Največ psihološke težave imajo ponavadi tisti, ki se ne morejo vrniti v svoje domove in soseske. Izguba podporne mreže in novo okolje lahko povzroči socialne in čustvene probleme (Slatnar 1990: 52).

Polič (1992: 159) poudari tudi to, da posamezniki, ki potrebujejo pomoč, običajno ne vstopajo v stik z uradnimi službami, čeprav je tovrstna pomoč ponujena, pač pa najprej skušajo rešiti probleme sami. Če jim to ne uspe, navežejo stik s člani svoje socialne mreže, ki se osebno zavzemajo za posameznika v stiski, njihovo sodelovanje je vzajemno koristno, prostovoljno in recipročno. V nadaljevanju avtor (ibid.) govori, da je vzajemno sodelovanje najučinkovitejše, saj dajalec in tisti, ki sprejema, lahko izmenjujeta vlogi. Tovrstna pomoč je krajevno dostopna, stalno razpoložljiva, cenejša, domača in prej na razpolago. Na uradne službe se prizadeti obrnejo le, ko je vse drugo že odpovedalo.

Mreže socialne opore je potrebno po nesreči v čim večji meri aktivirati in tako omogočiti uspešnejše soočenje z njenimi posledicami.

1.5.2. ENOTE CIVILNE ZAŠČITE ZA SOCIALNO DELO

Enote civilne zaščite za socialno delo so specializirane enote civilne zaščite, ki delujejo v krajevnih skupnostih, lahko pa tudi v občinah.

- Namen delovanja je pomagati ljudem pri odpravljanju posledic nesreče, dajati občutek varnosti prizadetim občanom, vzpodbujati ljudi za samopomoč in medsebojno pomoč ter pošiljati prizadete v zbirne centre³ glede na njihove specifične potrebe.
- Naloge enot civilne zaščite za socialno delo:

Triaža ljudi glede na potrebno pomoč

Takoj po katastrofi je potrebno ugotoviti, koliko ljudi je prizadetih in kakšna pomoč je najnujnejša. Glede na to, kakšno pomoč najprej potrebujejo, jih člani civilne zaščite za socialno delo tudi razporedijo in usmerjajo dalje – ranjence in tiste, ki so v šoku, na zdravstvene postaje, ljudi, ki so izgubili streho nad glavo, v zasilna prebivališča, otroke in starejše občane brez družin v zbirne centre zanje itn.

Neposredna pomoč prizadetim občanom

S tem je mišljena konkretna pomoč pri urejanju bivališč, razdeljevanje hrane itn., kakor tudi izkazovanje človeške topline, razumevanje, vzpodbujanje in dajanje občutka varnosti.

Zbiranje podatkov o potrebi po gmotni pomoči

³ **Zbirni centri** po Miloševič (1978: 95) pomenijo vzgojno-varstvene ustanove, šole, mladinske domove, vzgojne zavode, domovi za starejše občane in drugi socialni zavodi, hoteli in druge ustrezno grajene stavbe, v katerih je možno oskrbovati večje število ljudi.

Glede na to, da so člani enot civilne zaščite za socialno delo navzoči tam, kjer je pomoč potrebna, tudi najlažje evidentirajo vse potrebe po gmotni pomoči (obleka, obutev, živila, nastanitev, namestitev v družine, domove itn.). pri zbiranju teh podatkov evidentirajo tudi potrebe po strokovni pomoči.

Sodelovanje pri razdeljevanju gmotne pomoč

Razdeljevanje gmotne pomoči poteka v skladu s potrebami prizadetih posameznikov in družin. Če razpoložljiva sredstva ne zadoščajo za zadovoljitev vseh potreb, imajo prednost bolj ogroženi in tisti, ki si sami težje pomagajo.

Pomoč pri evakuaciji prebivalstva

Skupine občanov, ki so predvidene za evakuacijo, je treba ustrezno opremiti in napotiti na evakuacijska zbirališča. Ob tem je nujno ljudi ustrezno obvestiti o tem, kam gredo, zakaj je to potrebno in za koliko časa se predvideva evakuacija.

Pomoč pri vzdrževanju reda in discipline ter pri urejanju higienskih razmer v zbirnih centrih in na evakuacijskih zbirališčih

Kjer se zbere veliko ljudi, nastanejo težave v zvezi z redom in disciplino ter s higieno. Veliko lahko pomaga osebni zgled vodij in občanov s posebnimi zadolžitvami. Člani enot civilne zaščite za socialno delo lahko preprečijo paniko in pripomorejo k redu in disciplini z dajanjem informacij, z neposredno pomočjo pri urejanju okolja in začasne namestitve ter s posredovanjem v konfliktnih situacijah.

Sodelovanje pri zbiranju podatkov o žrtvah vojne ali naravnih in drugih nesrečah

To je naloga Rdečega križa, člani enot civilne zaščite za socialno delo, ki pomagajo na kraju, kjer ti dogodki potekajo, pa imajo možnost takoj evidentirati žrtve in podatke o tem sporočiti naprej (Milošević 1978: 93-95).

Milošević (*ibid.*: 20) pravi, da možnosti za dajanje pomoči ogroženim ljudem bodo prav gotovo omejene (kadrovsko, časovno, prostorsko, finančno), zato lahko predvidevamo, da se bodo najpogosteje uporabljale oblike stvarne pomoči, ki jo deloma lahko dajemo po upravno-administrativnem postopku. Več bo torej reševanja stvarnih težav oz. dajanja stvarne pomoči, kot je nastanitev, ureditev prehrane, obleke, rejništvo, družinska oskrba, evakuacija, rehabilitacija in podobno. Za dajanje osebne pomoči bo manj možnosti in nanje lahko računamo le za najhujše primere. Osebne težave bo prav gotovo zmanjševala tudi stvarna pomoč, ki bi ljudem olajšala življenje ter zbudila občutek, da niso prepuščeni sami sebi, temveč jim družba organizirano pomaga.

1.6. SOCIALNO DELO V PRIMERU NARAVNIH IN DRUGIH NESREČ

Socialnemu delu v primeru naravnih in drugih nesreč namenjajo strokovnjaki in raziskovalci v zadnjem desetletju vse več pozornosti, predvsem zaradi povečanja števila takšnih katastrof. Angažirano socialno delo je v takšnih okoliščinah nujno zaradi povečane ranljivosti že sicer ranljivih skupin in posameznikov (otroci, starostniki, osebe s težavami v duševnem zdravju, gibalno in drugače ovirane osebe, zaposleni revni itd.). Ena izmed osrednjih vlog socialnega dela v času nesreč je zato zmanjševanje ranljivosti, in sicer z omogočanjem večjega dostopa do služb in storitev v času nesreč, z zagovorništvom in uveljavljanjem pravic prizadetih v nesreči. Socialne delavke in delavci lahko skrbimo za koordinacijo služb in storitev, organiziramo pobude prostovoljcev, uveljavljamo nediskriminatorne prakse in večamo občutljivost do potreb prizadetega prebivalstva pri različnih akterjih, vpletenih v proces zaščite, reševanja in obnove (Urek et al. 2010: 111).

Urek et al. (2009) razlagajo, da kompleksnost nesreč, s katerimi se soočamo danes nosijo številne posledice, ki pa niso le fizične narave, saj se z njimi tesno prepletajo tudi družbene posledice naravnih in drugih nesreč.

V nadaljevanju avtorji pojasnjujejo, da so časi, ko so k načrtovanju aktivnosti v primeru naravnih ali drugih nesreč pristopali zgolj iz sistemske ravni, kjer so predvidene dejavnosti določenih služb in posameznikov, ki v teh službah delujejo,

mimo in od nas zahtevajo temeljit premislek. Natančno predpisovanje postopkov in uvajanje procesov brez aktivne participacije javnosti oz. posameznih lokalnih skupnosti je danes nujna, saj predstavlja gibalno razvoja in v središče dogajanja postavlja ravno ljudi, ki jih naravne ali druge nesreče lahko prizadenejo.

Povezovanje med različnimi službami in skupnostmi in ustvarjanje konsenza o tem, kaj za posamezno skupnost pomeni ustvarjanje trajnostnega pristopa k obvladovanju nevarnosti, je danes pogoj za uspešno spoprijemanje s posledicami naravnih in drugih nesreč.

Potrebno se je izogniti načrtovanju, ki je usmerjeno zgolj v zmanjševanje izgub in se premakniti k načrtovanju, ki predvideva razvijanje skupnosti, ki so sposobne učinkovito pristopati k reševanju posledic naravnih in drugih nesreč, z uporabo lastnih in za skupnost edinstvenih virov moči.

Konsistentno z večdimenzionalno naravo nesreč se socialno delo usmerja k različnim skupnostim, skupinam in posameznikom, pri čemer upošteva kulturne, ekonomske, socialne in ekološke specifičnosti posameznega okolja z namenom zagotavljanja pogojev in okoliščin, ki bodo prebivalcem omogočale kvalitetno in dostojno življenje. Urek et al. (*ibid.*) pojasnjujejo, da se socialno delo v primeru naravnih in drugih nesreč ukvarja predvsem z ranljivostjo posameznikov in skupin, ki so v primeru nesreč najbolj ogroženi, pa naj bo to zaradi demografskih, kulturnih, historičnih, ekonomskih, socialnih ali ekoloških karakteristik.

Milošević (1978: 21) pravi, da je "pri socialnem delu v izrednih razmerah prav gotovo že bolj kot sicer potrebno prilagajanje danim pogojem ter hitro in učinkovito ukrepanje v korist človeku ne glede na formalne okoliščine".

Pri dajanju pomoči je po njenem mnenju včasih treba "odstopiti tudi od zakonskih določb in ukrepati tako, da bomo čimprej in čimbolj zadovoljili potrebe stranke".

1.6.1. KONCEPT OPOLNOMOČENJA OZ. KREPITVE MOČI UPORABNIKOV

Krepitev moči je zelo pomembna metoda dela strokovnjakov, ko pomagajo prizadetim v nesreči.

“Je metoda socialnega dela. Ko jo izvajamo, oseba pridobiva občutek, da je vse bolj sposobna odločati o svojem življenju in te odločitve uresničevati v praksi. Z opolnomočenjem krepimo tisto pot in odločitve, ki jih je naredila oseba sama zase in ji pomagamo spoznavati in razumeti družbene in osebne ovire v njenem življenju. Z opolnomočenjem pomagamo človeku, da spozna družbeno ustvarjene, strukturne neenakosti in diskriminacije, in ga spodbujamo, da razvije tiste sposobnosti, s katerimi lahko razširi svoj vpliv in sposobnosti za uporabo moči. Z opolnomočenjem krepimo občutke samozavesti, spodbujamo osebo, da uporablja vzvode moči in delujemo tako, da pride do premika moči. Moč ni le na strani strokovnjaka, temveč tudi na strani uporabnika in uporabnice. Pridobljeno moč lahko oseba uporablja zase, za podporo drugim uporabnikom in za socialno akcijo” (Zaviršek et al. 2002: 60).

“Večina obstoječih modelov ravnanja v primeru naravnih in drugih nesreč je usmerjenih v zmanjševanje škode (Ronan, Johnston 2005), pri čemer izhajajo iz sistema 4R (Miller, Rollnick 2002): pripravljenost, izobraževanje o tveganjih, odziv ob nesreči in obnova ter razvoj (*readiness, risk reduction, response, and recovery*). Razširitev obstoječega modela v smeri krepitve moči in s tem odpornosti skupnosti na potencialne nevarnosti v specifičnem lokalnem okolju je nujni sestavni del oblikovanja politike in prakse na področju zaščite in reševanja. Kot potencialen model se kaže predvsem model imenovan SS4R – sistem krepitve oblikovan na podlagi modela 4R (*Strengthening Systems 4R*), saj predvideva dejansko uporabo konceptov, kot je trajnostni razvoj, sistemski pristop in uporabo skupnosti lastnih modelov reševanja problemov. Na takšen način se izognemo načrtovanju, ki je usmerjeno zgolj v zmanjševanje izgub in se premaknemo k načrtovanju, ki predvideva razvijanje skupnosti, ki so sposobne učinkovito pristopati k reševanju posledic naravnih in drugih nesreč, z uporabo lastnih in za skupnost edinstvenih virov moči” (Urek et al. 2009).

Teorija in praksa socialnega dela odgovarjata na koncept modela SS4R, predvsem iz vidika fleksibilnosti, saj “socialno delo ni stroka, ki bi imela vnaprej kodirane metode, temveč jih prilagaja konkretni situaciji in jih glede na situacijo vedno znova vzpostavlja. Socialno delo deluje v nepredvidenih in nepredvidljivih situacijah, kjer sta potrebna inovacija in ustvarjalno reševanje razmer” (Flaker 2003).

Ključne faze v procesu opolnomočenja so:

- pridobivanje občutka, da je oseba sposobna odločati o svojem življenju,
 - podpora, da svoje odločitve uresniči v vsakdanjem življenju,
 - podpora, da se človek odloči tako, kot sam misli, da je zanj najbolj prav,
 - spoznavanje družbenih in osebnih ovir,
 - spoznavanje in razumevanje družbeno ustvarjenih strukturnih diskriminacij,
 - povečevanje vpliva v svojem življenju,
 - krepitev občutkov samozavesti, da uporabnica začne uporabljati moč, ki jo ima
- (Zaviršek et al. 2002: 60 – 62).

Socialno delo, ki temelji na načelu krepitev moči, je usmerjeno v podporo uporabnika, da pridobi kontrolo in vpliv nad svojim življenjem. Saleebey (v Čačinovič Vogrinčič et al. 2005) pravi: "Formula je preprosta: mobiliziraj moč klientov (talente, znanja, sposobnosti, vire), s ciljem podpreti njihova prizadevanja, da bi dosegli svoje cilje in vizije, in uporabniki bodo imeli boljšo kvaliteto življenja, tako, ki bo v skladu z njihovimi koncepti kvalitete. Čeprav je recept preprost, mu sledi trdo delo."

Dragoš (2008) opozori, da je popolna neodvisnost neuresničljiva zaradi človeka kot družbenega bitja, kar ga dela odvisnega od drugih. Razlika je, če se sami odločimo, da v konkretni situaciji hočemo biti odvisni ali ne. Razlika je tudi, če imamo oziroma nam je dana možnost, da se sami odločimo.

1.6.2. KONCEPT RANLJIVOSTI

Ključni vidik, ki je pomemben za socialno delo v času naravnih in drugih nesreč, je ranljivost posameznikov in skupin.

Z ranljivimi skupinami označujemo skupine ljudi, pri katerih se prepletajo različne prikrajšanosti (materialna/finančna, izobrazbena, zaposlitvena, stanovanjska...) in ki so pri dostopu do pomembnih virov pogosto v izrazito neugodnem položaju. Gre torej za skupine, ki so zaradi svojih lastnosti, oviranosti, načina življenja in življenjskih

okoliščin, pogosto manj fleksibilne pri odzivanju na hitre in dinamične spremembe, ki jih prinaša sodobna družba, in so tudi manj konkurenčne na trgu delovne sile in na drugih področjih, ki delujejo po načelih tekmovalnosti in kjer so viri omejeni. Te skupine ljudi so pogosto odrinjene, s tem se pa začnejo ustvarjati pogoji, da se sproži proces, ki pripelje do izključevanja (Trbanc et al. 2003: 5).

Zaviršek in Škerjanc (2000: 388–391) potrujeta, da koncept "ranljivosti" opozarja, da se človek znajde v določeni situaciji (nasilje, odvisnost, brezposelnost, telesna poškodba, starost, bolezen itd.) ali pa je vanjo rojen (organska poškodba od rojstva, revna družina, pripadnost zgodovinsko diskriminirani etnični manjšini itd.), kar ga naredi ranljivejšega v tem smislu, da se bodo na eno od značilnosti prilepile tudi druge ranljivosti. Izraz "ranljiva družbena skupina" opozarja na procesualnost v življenju človeka in na verjetnost kumulacije ali nalaganja negativnih situacij, ki pripeljejo od ranljivosti posameznika k izključenosti.

Ko govorimo o tveganjih in posledicah naravnih nesreč, je ranljivost verjetno najpomembnejša in tudi najkompleksnejša kategorija, vezana na posameznike in skupine.

Pojav revščine in socialne izključenosti v primeru nesreč največkrat pomeni, da posamezniki, gospodinjstva ali skupnosti po sami nesreči, težje obnovijo svojo življenjsko situacijo, predvsem iz vidika materialnih in zdravstvenih posledic nesreče, saj je bolj verjetno, da nimajo urejenega zavarovanja, ki bi kril posledice nesreče, imajo relativno nizke dohodke ali so brez dohodkov, nimajo varne zaposlitve ali odplačujejo kredite in nimajo nikakršnih prihrankov.

Starostniki, priseljenci, migranti, otroci, brezposelni, zaposleni revni, osebe s težavami v duševnem zdravju, osebe, ki so gibalno ali kako drugače ovirane so v primeru naravnih ali drugih nesreč bistveno bolj izpostavljeni posledicam nesreč.

1.6.3. DOSTOPNOST JAVNIH SLUŽB IN UVELJAVLJANJE PRAVIC PRIZADETIH V NESREČI

Ključna naloga socialnega dela je omogočanje dostopa do različnih služb ali storitev, ki jih posameznik potrebuje. Vloga socialnega dela je usmerjena v oblikovanje povezave med ranljivimi skupinami ljudi in različnimi službami z namenom večanja dostopnosti resursov za ljudi.

V času naravnih ali drugih nesreč (Urek et al. 2009) posamezniki in skupine bistveno bolj ranljivi, dostopnost do služb in storitev pa je zaradi posledic nesreče omejena. Kapacitete služb in storitev se zmanjšajo, odzivnost je zaradi okoliščin nesreče slabša, kar neposredno vpliva tudi na zmožnost uveljavljanja pravic ljudi in dostop do storitev, ki jih potrebujejo.

Ne glede na to, da je mreža služb in storitev v urbanih okoljih večja, dostopnejša in kompleksnejša, lahko nesreča nosi hujše posledice za ranljive skupine in posameznike, saj je več socialne izključenosti, osamljenosti, socialne mreže so lahko slabše ali neobstoječe. Takšni demografski in socialni pogoji so neposredno povezani z dostopom do služb in storitev, ki se vzpostavijo v času po nesreči.

Socialno delo k temu pristopa skozi različne metode dela, predvsem skozi terensko delo, zagovorništvo, posredništvo, informiranje, pomoč pri urejanju dokumentacije, neposredno pomoč, ipd.

Za dostop do sredstev so potrebne določene spretnosti, kot so informacije o resursih, asertivnost, delovanje v mrežah, komunikativnosti, ustvarjalnost, odprtost in povezovalnost.

Terensko delo poveča dostopnost do storitev in služb na način ustvarjanja dislociranih enot programov neposredno na terenu, s čimer se zagotovi boljši dostop, omogoča pa tudi neposredno delo z ljudmi neposredno v njihovem življenjskem okolju.

Zagovorništvo se nanaša na uporabo profesionalnih in tudi neformalnih kontaktov znotraj organizacij, uporabo specifičnih znanj in izkušenj z namenom zagotavljanja dostopa.

Posredništvo se nanaša na usklajevanje med različnimi programi in storitvami z namenom oblikovanja posamezniku prilagojenega sklopa storitev s strani različnih ponudnikov, omogočanje prehodnosti iz enega programa ali storitve v drugo ter uveljavljanje različnih pravic (*ibid.*).

1.6.4. KOORDINACIJA STORITEV JAVNIH SLUŽB

Krizni menedžment lahko v socialnem delu definiramo kot menedžment programov in storitev iz področja socialnega varstva z namenom zagotavljanja kvalitetnih in hitrih storitev, ki so odzivne na aktualne potrebe ljudi ter sočasno oblikovanje načrtov za izvajanje programov in storitev, ki se bodo pojavile kot posledica nesreče.

Krizni menedžment, kot ga definira Gillespie (1991) se fokusira na stanje pripravljenosti na nesreče, načrtovanje in koordinacijo virov znotraj skupnosti v času nesreče.

V perspektivi socialnega dela je pomemben cilj kriznega menedžmenta vključevanje predstavnikov različnih ranljivih skupin, vplivnih predstavnikov skupnosti in predstavnikov različnih organizacij pri pripravi načrtov zaščite in reševanja.

Udeleženci tovrstnih delovnih skupin bi tako morali biti predstavniki formalnih in neformalnih organizacij v skupnosti, ki so namenjene ranljivim skupinam prebivalstva, predstavniki ranljivih skupin in etničnih ali drugih manjših (Harell in Zakour 2000).

1.6.5. ANTIDISKRIMINATORNA PRAKSA

Dominelli (v Hribar in Gutić 2010: 144 – 145) pravi, da socialni delavci pri svojem delu uporabljajo različne strategije, ki ovirajo antidiskriminacijo. Kot najpogostejše navaja spregledovanje (trditev, da v njihovi organizaciji ni rasizma, kar izhaja iz predpostavke, da je vsak razisem odkrit in oseben); zanikanje (v njihovem osebnem vedenju ni rasizma, sprejmejo pa misel, da obstaja pri drugih ljudeh); barvna slepota (obravnavanje vseh uporabnikov enako lahko povzroči še večjo izključenost, saj ne upošteva neenakega izhodiščnega položaja uporabnikov); projekcija (vzroke za zatiranje pripišejo uporabnikom samim). Dominelli pri tem dodaja še neenakost moči,

saj imajo izvajalci socialnega skrbstva že sami po sebi položaj moči in zatiranje kot možno zlorabo te moči s strani socialnih delavcev.

Socialno delo mora učinke rasizma prepoznavati in presegati na več nivojih. Dominelli (1995) opredeljuje tri nivoje prepoznavanja rasizma. *Osebni rasizem* opredeljuje energijo in zavzemanje socialnega delavca za identifikacijo rasističnih praks, s katerimi se srečujejo pri svojem delu, ter usmerjenost v antirasistično prakso. Preko osebnega nivoja lahko socialni delavec oblikuje politiko, ki vpliva na *institucionalni rasizem*, ki mora biti na vrhu prioritete lestvice socialnega dela. Vloga, ki jo imajo socialni delavci, je pomembna tako znotraj organizacije, kjer je potrebno oblikovati in uveljavljati antirasistično prakso kot tudi zunaj organizacije – v odnosu z uporabniki. Antirasistična praksa je še kako pomembna pri ugotavljanju potreb tako z osebami, ki imajo veliko družbene moči, kot tudi s tistimi, ki je ne premorejo veliko.

Žnidarec Demšar in Urh (2005: 330) pišeta, da sodobno socialno delo z zatiranimi skupinami zagovarja popolno udeležbo uporabnika pri načrtovanju in izvajanju storitev. Predlagata, naj socialni delavci pristopijo k vsaki situaciji s spoštovanjem različnosti, kompleksnosti, razumevanjem zgodb in izraženih potreb uporabnikov. S tem, ko bodo socialne službe to sprejele in razvile ustrezne načine delovanja, bodo prispevale k presaganju zatiralskih praks in omogočile socialno vključevanje zatiranih skupin v vsakdanjem življenju.

Antidiskriminatorna praksa socialnega dela zahteva pristop, ki je usmerjen h krepitvi moči, soustvarjanju in minimalni stopnji intervencij, ki dodatno jemljejo moč posameznikom in skupinam.

Ko govorimo o potrebah prizadetega prebivalstva zaradi naravnih ali drugih nesreč je pomembno omeniti tudi senzibilnost do teh potreb. Senzibilnost do situacije, okoliščin in potreb posameznika in skupin v primeru naravnih ali drugih nesreč zagotavlja ohranjanje dostojanstva in razumevanje enkratnosti na individualni in kolektivni ravni.

1.6.6. PROSTOVOLJNO DELO

Vsaka država ima svoje predstave o prostovoljstvu, njegovi opredelitvi in z njim povezanih navadah. Prostovoljstvo je opredeljeno kot vse vrste formalnih ali neformalnih prostovoljnih dejavnosti. Prostovoljci delujejo po lastni volji, po lastni izbiri in na lastno pobudo ter si pri tem ne prizadevajo za finančni zaslužek. Prostovoljstvo je izraz solidarnosti, posameznikom in združenjem pa omogoča, da opredelijo in obravnavajo človeške, družabne in okoljske potrebe ter vprašanja.

Prostovoljci igrajo pomembno vlogo pri vključevanju v primeru naravnih in drugih nesreč. Vključujejo se lahko na različne načine:

- kot člani prostovoljnih gasilskih društev,
- humanitarnih organizacij ali skupin, ki se za ta namen organizirajo ob tovrstnih dogodkih,
- pomoč pri obnovi,
- pomoč pri ponovnem vzpostavljanju socialnih mrež in podpornih omrežij,
- pomoč pri okrevanju posameznikov in skupin prizadetih v nesreči

(Urek et al. 2009).

Pomemben prispevek k obnovi in ponovni normalizaciji lahko prispevajo skupine prostovoljcev, ki so strokovnjaki iz področja socialnega dela ali drugih sorodnih področij, saj lahko s svojo ekspertizo in skozi zagotavljanje storitev in omogočanje dostopa do storitev pomembno prispevajo k izboljševanju koordinacije. Učinkovite in koordinirane storitve, ki se vzpostavijo ob in po nesrečah, pomagajo posameznikom, gospodinjstvom in skupnostim, da si opomorejo ter se izognejo dolgotrajnim psihološkim in socialnim problemom (Zakour 1996).

Delo prostovoljcev pomeni izviren vir pomoči sistema reševanja in zaščite ter omogoča bolj dolgoročno zagotavljanje ustreznih storitev, ki pripomorejo k večanju kvalitete življenja in boljšemu okrevanju skupnosti.

1.6.7. VLOGA SOCIALNEGA DELA PRI ZAGOTAVLJANJU POMOČI PREBIVALCEM PO POTRESU NA BOVŠKEM LETA 2004

Za konec tega poglavja bom povzela končno poročilo o delu Tabora Posočje 2004, katerega avtor je Jelka Škerjanc, in sicer zaradi boljšega razumevanja, kako je bilo pri nas v Sloveniji v času po potresu, ki se je zgodil na Bovškem leta 2004.

Spodaj, pod točko 1.7.2., pa sem na podlagi pogovorov s strokovnim osebjem, prostovoljcem Rdečega križa in predstavnika skupnosti Chinche predstavila, kako so se stvari odvijale v Chinchí, v Peruju, ko je avgusta 2007 državo stresel zelo močan potres, z magnitudo 8,0. V tej točki sem tudi predstavila vzporednice obeh držav.

Škerjanc (2004) obravnava v svojem prispevku vlogo socialnega dela pri zagotavljanju pomoči prebivalcem po naravni nesreči. Po potresu julija 2004 na Bovškem je bil organiziran Tabor prostovoljnega dela, ki ga je izpeljala Fakulteta za socialno delo. Delo pri zagotavljanju pomoči je potekalo po načelih krepitve moči posameznika v skupnosti z individualiziranim pristopom, pri čemer je posameznik imel vpliv in zadnjo besedo pri oblikovanju in izvedbi prejete pomoči. S kvalitativno analizo zbranih podatkov je bilo ugotovljeno, da je bilo ponujene pomoči prebivalcem po potresu premalo, bila je kratkotrajna in usmerjena zlasti na zagotavljanje materialnih pogojev za življenje in skoraj nič v pomoč prebivalcem pri prebolevanju travm. Kvalitativna obdelava različnih podatkov je pokazala tudi na ovire, s katerimi se krajani spoprijemajo pri organiziranju življenja po naravni nesreči in kaj jih pri tem spravlja v stisko. Ugotovitve raziskave kažejo, da je preživetje potresa eden izmed več virov travme. Naslednji opazen vir predstavljajo neustrezni pristopi k oblikovanju ukrepov za zmanjševanje posledic naravne nesreče.

Namen projekta je bil zagotavljanje psihosocialne pomoči krajanom zaradi posledic potresa na bovškem, in sicer v naslednjih vsebinskih sklopih: 1) preskrba in oskrba prebivalstva ter skupnostne akcije, 2) podpora krajanom pri obnovi, 3) povezovanje ključnih deležnikov v skupnosti ter 4) raziskovalno spremljanje dela Tabora in ugotavljanje potreb.

Vse štiri vsebine dela Tabora je povezovala rdeča nit, in sicer oblikovanje takšnega sodelovanja Tabora s posameznikom in skupnostjo, ki bo prispevalo k »slišnosti ljudi v stiski«, za katere so programi pomoči za obnovo po naravni nesreči tudi oblikovani.

Prvo spoznavanje s krajanji so omogočile udeležencem Tabora strokovne delavke CSD Tolmin. Ob prihodu v vas je bilo poleg porušenih hiš najprej opaziti, da skoraj ni bilo otrok. Večina otrok je bila na letovanju, ki ga je takoj po potresu organiziral Rdeči križ Slovenije, ali pa so bili pri sorodnikih drugod po Sloveniji. Domačini so se zadrževali okoli svojih hiš ali v zasilnih improviziranih bivališčih, kot so garaža ali lopa. Tam so tudi prespali. Nekateri pa so prenočevali v osebnih avtomobilih.

Krajanji so bili zaskrbljeni, potrti, prestrašeni in niso verjeli, da bo država storila zanje kaj koristnega. Izkušnja krajanov in občinskih struktur po potresu iz leta 1998 je bila, da so se programi pomoči iztekli v dveh mesecih po potresu. "Potem pa so vsi odšli in smo ostali samo s problemi. Tu bi potrebovali programe, ki trajajo vsaj eno leto" (Tatjana Pretnar, načelnica Oddelka za družbene dejavnosti Občine Bovec).

Vsebine dela so Taboru narekovale potrebe krajanov in takratne razmere na terenu. Na ravni dela s posameznikom je nastal nabor storitev, ki so predstavljali neposredne odgovore na stisko krajanov. Prevladujoče storitve skozi celo obdobje so bile čustvena podpora, zbiranje in posredovanje informacij, družabništvo, osebna asistenca, pomoč pri selitvah, prevozi, pomoč pri spravilu drv in pridelkov. Avtorica (*ibid.*) poudarja, da je dinamika opravljenih storitev pokazala, da se obseg potreb po pomoči, ki jo je zagotavljal Tabor, s časom ni manjšala. To pomeni, da so te potrebe prisotne v skupnosti in da jih je potres naplaval na površje.

Pojem obnova je na Bovškem stalnica že od leta 1998. Od takrat je mnogo družin in posameznikov obremenjenih s krediti za obnovo, katero je vodila država po načelu, da je potrebno za vsako ceno ohraniti prvotni videz kraja. Krajanji so opazovali, kako poteka obnova njihovih hiš, ne da bi jih pri tem izvajalci in država upoštevali.

Posnetek potreb krajanov v vasi Čezsoča je pokazal, da so krajanji najbolj potrebovali informacije o obnovi. Komisije Civilne zaščite so do konca julija ocenjevale stopnjo

poškodovanosti objektov in stopnjo nevarnosti objektov z lestvico od 1 do 4. To oceno so krajanom člani komisij tudi povedali. Ocena stopnje varnosti objekta je bila osnova za zagotovitev nadomestne namestitve krajanom v turističnih apartmajih ali za dostavo bivalnega zabojnika. Ta tehnični kriterij je preprečil dostop do bivalnega zabojnika dveh družinam v Čezsoči, ki jih je bilo strah spati v poškodovani hiši, ki je komisija ni ocenila za nevaren objekt.

V nadaljevanju Škerjanc (*ibid.*) pojasnjuje da so bile prepoznane naslednji povzročitelji stisk krajanom po potresu leta 2004:

1.) Kriteriji upravičenosti do pomoči

Spreminjajoča pravila pri določanju upravičenosti do državne pomoči so povzročila različen obseg dostopa do pomoči posameznim skupinam krajanom. Primerjava položaja treh skupin upravičencev do pomoči pri obnovi je pokazala naslednje: najbolje so jo odnesli krajan, ki so imeli prvič poškodovano hišo in so se uvrstili v skupino donirancev še pravočasno, dokler donacije dotekajo. Nekoliko slabše so jo odnesli tisti krajan, ki so imeli v prejšnjem potresu poškodovano hišo, zanj odplačujejo kredit in je bila v tokratnem potresu hiša toliko poškodovana, da jo je bilo potrebno zrušiti. Tem je država pokrila stroške nadomestne gradnje v izmeri, kot jim pripada glede na število prijavljenih stanovalcev na objektu na dan potresa (v največ primerih bodo hiše manjše, kot so bile prejšnje). Najslabše so jo odnesli krajan, ki so imeli v prejšnjem potresu poškodovane hiše in jih je država obnovila brez upoštevanja volje lastnika. Ti krajan so večkratno prikrajšani: dvakrat so utrpeli škodo zaradi potresa, odplačujejo kredit za obnovo, kakršne niso želeli in še naprej bodo živeli v stari, nefunkcionalni in razmajani hiši.

Vztrajanje pri zgolj tehničnih kriterijah do bivalnikov povzroči, da nekateri nimajo dostopa do te oblike pomoči, ker se tehnični kriteriji omejuje na stopnjo poškodovanosti objekta. S tem se prezrejo psihološke in druge potrebe krajanov. Nadalje lahko lokalni interesi preglasijo dejansko stisko ljudi in ustvarijo prostor za uveljavljanje moči, ocen in interesov posameznikov in struktur. Sklicevanje na

predpise in pravila je močno upočasnilo postopek dodeljevanja denarnih pomoči. Dostop do te socialnovarstvene dajatve je namreč temeljil na oceni poškodovanosti objekta, kar je potekalo počasi, s spreminjajočimi se in krajanom nejasnimi pravili.

Krajanom nepoznani kriteriji pri dodeljevanju hiš iz donacij so povzročili razveljavitev seznama donirancev. Donatorji so tudi sami izbirali donirance po svoji presoji, pri čemer so se zgodile javno podeljene krivične donacije ljudem, ki so utrpeli sorazmerno zanemarljivo škodo pri potresu. Z eno izjemo so izpadli iz vrst donirancev revni in stari, ki imajo močne poškodovane hiše in živijo sami.

Avtorica (*ibid.*) govori tudi o nepripravljenosti za oblikovanje enotnih kriterijev za razdeljevanje denarnih sredstev, zbranih pri humanitarnih organizacijah in na računih lokalnih skupnosti.

2.) Informiranje

Obveščanje prebivalstva in dostop do informacij povzročila prebivalcem negotovost, stiske, zmedo in občutek, da bodo izigrani. Nedostopnost informacij se je odražala v tem, da v prvem mesecu in pol ni bil vzpostavljen nikakršen sistem rednega in izčrpnega obveščanja krajanov.

V procesu oblikovanja pravil in postopkov ter zakonodaje o obnovi so povzročale zmedo nasprotujoče si izjave politikov, visokih funkcionarjev in drugih odgovornih v medijih. Krajanom Čezsoče si zato niso mogli ustvariti jasne slike o tem, kako bo obnova potekala. Njih namreč niso zanimala stališča in smernice, temveč razjasnitev njihove konkretne situacije.

Za dostop krajanov do informacij o obnovi hiš je Tabor vzpostavil sodelovanje s predstavnico Državne tehnične pisarne za stike z javnostjo, ki je bila krajanom za njihova vprašanja po telefonu dosegljiva 24 ur na dan ali pa je prišla k njim na dom. Služba za stike z javnostjo je omogočila posredovanje med krajanom in različnimi strukturami, vključno z ministrstvi in vlado.

3.) Zlorabe moči politikov in državnih uslužbencev

Tovrstne zlorabe so se odrazile z nerealnimi obljubami posameznim krajanom, s postavljanjem posameznim krajanom v privilegiran položaj, s pogojevanjem dostopa krajanom do donacij, z grožnjami krajanom, če bodo javno govorili o svojem nezadovoljstvu, z upravljanjem s časom krajanov, s prezrtjem potreb krajanov, ki so doživeli travmo, s nespoštljivim komuniciranjem s kraji, s spornimi in krivičnimi dodelitvami donacij, z neracionalnim zbiranjem donacij na stroške krajanov.

4.) Posledice v skupnosti

Zgoraj opisane značilnosti delovanja sistema in njegovih predstavnikov je vplivala na medosebne odnose v skupnosti in v družinah. Zbrani podatki so organizirani v naslednje ugotovitve:

- kraji nimajo dostopa do informacij, te so pomanjkljive, včasih zavajajoče, kar povzroča v skupnosti zmedo, negotovost, in jezo krajanov do državnih ukrepov,
- kraji nosijo različno težo obnove, odvisno od finančnega stanja gospodinjstev – revnejši kraji bodo zelo težko plačali stroške popravila hiš, saj imajo kredite še za obnovo po prejšnjem potresu,
- pomoč prezre potrebe starih ljudi, hendikepiranih in revnih ljudi, zato dobijo najšibkejši člani skupnosti vtis, da je njihova stiska prezrta,
- moč posameznikov in struktur ter posamezni interesi preglasijo stisko in potrebe ljudi.

Pomemben vidik so tudi oblike pomoči, ki so jih opravili prostovoljci na Taboru v sodelovanju s kraji. Avtorica poudarja, da je socialno delo na Taboru zajemalo naslednje: pomoč pri preselitvah in spravilu pridelkov, posredovanje in zagovorništvo pri komuniciranju krajanov z Državno tehnično pisarno, povezovanje akterjev in podpora civilnim pobudam, zagotavljanje supervizije CSD, povezavo z organizacijami, ki zbirajo donacije za pomoč po potresu in pobudo za koordiniran, enoten pristop pri razdeljevanju donacij, doseg javne objave kriterijev za donacijske hiše, prispevanje k spremenjenemu načinu dela in spoštljivemu odnosu komisij do krajanov, povezava lokalnih pobudnikov, Fakultete za socialno delo in Urada za droge za izdelavo ocene stanja na področju zlorabe drog v Severnoprimerški regiji.

Avtorica (*ibid.*) omeni, da ugotovitve in zbrani podatki navajajo k sklepu, da ima socialno delo pri organiziranju pomoči prebivalcem po naravni nesreči svoje pomembno mesto in nalogo. Ta je zlasti prispevati k temu, da bo posamezni prebivalec slišan in bo organizirana pomoč v čim večji meri odgovor na njegove dejanske potrebe. Hkrati lahko prinesejo ugotovitve o manjkajočih oblikah pomoči prebivalstvu tudi spodbudo za nastajanje novih, izvirnih odgovorov pri oblikovanju ukrepov za pomoč prebivalstvu po naravni nesreči. Za konec Škerjanc (*ibid.*) zapiše, da je vedenje o tem treba iskati pri krajanih samih, ki so izvedenci za svoje življenje in izvedenci v prejemanju pomoči po naravni nesreči.

Stritih (2006: 343) omenja, da se je pri delu skupine študentov Fakultete za socialno delo v Posočju pokazalo, da kriznih razmer v nekaterih organizacijah, pa tudi družinah ni mogoče razumeti, če ne upoštevamo delovanja številnih odnosnih mrež (neformalnih povezav) in koalicij, ki ljudem v položaju nemoči dajejo občutek moči, hkrati pa jih navdajajo s popolnim nezaupanjem v institucije, ki so jim edine lahko ponudile učinkovito pomoč. Socialno delo, ki bi se omejilo na individualno pomoč in svetovalno delo s travmatiziranimi osebami, bi lahko zgrešilo svoj cilj, ta pa je podpirati delovanje solidarnosti v skupnostih in obnavljanje njenih sposobnosti preživetja.

1.7. POTRESNA OGROŽENOST PERUJA

Peru leži na območju, imenovanem **tihomorski ognjeni prstan (Ring of Fire)**, kjer so potresi in vulkanske aktivnosti pogosti. Na tem območju, ki je dolgo 40.000 km, se zgodi 90 odstotkov vseh svetovnih potresov.

Večina potresov v Peruju se zgodi zaradi podiranja tektonske plošče Nazca (Nazca plate) pod Južnoameriško ploščo (South American plate). (<http://www.indeci.gob.pe/eng/>)

1.7.1. PISCO – CHINCHA POTRES V PERUJU LETA 2007

Potres, ki se je zgodil leta 2007 v Peruju, je stresel državo z močjo 8 stopnje. Potres je prizadel osrednjo obalo Peruja, v sredo 15. avgusta 2007, ob 18:40 po lokalnem času. Trajal je okrog tri minute. Epicenter potresa je bil oddaljen 150 kilometrov jugovzhodno od prestolnice Lime (40 kilometrov od Chinche), na globini 39 kilometrov. Po podatkih ameriškega geološkega inštituta je bil to zelo močan potres.

(http://en.wikipedia.org/wiki/2007_Peru_earthquake)

V potresu je življenje izgubilo 519 ljudi, več kot 1300 pa jih je bilo ranjenih. Potresu je sledilo več popotresnih sunkov, med njimi najmočnejša z magnitudo 5,8 in 5,9. Opozorilo pred cunamiji so izdali v Peruju, Ekvadorju, Čilu, Kolombiji, Panami, Kostariki, Nikaragvi, Gvatemali, Salvadorju, Mehiku, Hondurasu, na Havajih in na Japonskem, a so ga z izjemo Peruja preklicali.

(<http://www.delo.si/novice/svet/peru-stresel-mocan-potres.html>)

Potres je povzročil veliko škodo v osrednji in južni regiji Peruja. Potres so močno čutili tudi v Limi, najbolj poškodovana pa so bila mesta Chincha, Ica, Cañete in Pisco. Potres je povzročil številne plazove in zapore cest. Ustvaril je tudi lokalno uničujoč cunami vzdolž obalnega območja Chinche. Večina tega obalnega območja je nenaseljena puščava.

(<http://www.drgeorgepc.com/Earthquake2007Peru.html>)

1.7.2. ZAGOTAVLJANJE POMOČI PRI OBNOVI SKUPNOSTI CHINCHE IN ODSEV DANAŠNJIH RAZMER V CHINCHI

Pri obnovi skupnosti in samega mesta Chinche so najprej na pomoč priskočili prostovoljci. Moja sogovornica Agueda Aguilar, ki je zaposlena v Mednarodni zvezi društev Rdečega križa in Rdečega polmeseca (IFRC), pravi naslednje: *“Prostovoljci so pogosto prvi na prizorišču, ko pride do katastrofe in ostanejo aktivni v skupnosti dolgo zatem, ko že vsa druga pomoč odide. Vendar pa glede na vpliv in posledice nesreče, se lahko lokalnim ukrepom prostovoljcev pridruži podpora iz državnih ali mednarodnih intervencijskih enot. Mednarodno zveza društev Rdečega križa in Rdečega polmeseca ima v primeru*

globalnih katastrof sistem kriznega odzivanja, ki najbolje izkoristiti razpoložljive vire v celotnem omrežju perujskega in drugih nacionalnih društev, ki so sestavni deli IFRC. Ko se je avgusta 2007 zgodil potres v Peruju, v regiji Ica so bili prostovoljci, katere je koordiniral njihov predstavnik in krizni menedžment, prvi, ki so poleg lokalne pomoči pomagali prizadetemu prebivalstvu. Najprej je potres veljal za lokalno katastrofo. Potem, ko je dogodek presešel zmožnosti odzivanja lokalnih oblasti, so se obrnili k predsedniku države in nacionalni krizni vodji, ki sta mobilizirala podporo iz drugih predelov države. Šlo je za nacionalno katastrofo. Ko pa so bile presežene zmožnosti odzivanja nacionalnega društva Peruja, je potres prerastel v mednarodno katastrofo. V sodelovanju z regionalnim predstavništvom andskih držav je IFRC prosila za podporo PADRU⁴. PADRU je v tesnem sodelovanju z regionalnim predstavništvom andskih držav in drugih nacionalnih društev po svetu, torej Belgije, Kolumbije, Ekvadorja, Nemčije, Italije, Španije, Združenih držav Severne Amerike itd. podprla perujsko nacionalno društvo na terenu s svojo precejšnjo zmogljivostjo na področjih, kot so odzivanje na nesreče, telekomunikacije in logistika” (Agueda Aguilar, IFRC, osebna komunikacija, 20.3.2012).

Agueda Aguilar pravi, da so prostovoljci prvi na prizorišču naravne nesreče, njihova pomoč pa se nadaljuje še po tem, ko vsi drugi odidejo. Formalna pomoč, kamor lahko uvrstim pomoč države, ministrstev, raznih organizacij in institucij, enot civilne zaščite itd., je bila pri obnovi skupnosti Chinche kratkoročna. Enako se je zgodilo leta 2004 v Posočju, kjer je pomoč trajala približno dva do tri mesece.

Prostovoljstvo je v družbi vedno igralo pomembno vlogo, saj kot pravi sogovornik Carlos, prostovoljec perujskega Rdečega križa (RK), so le-ti nepogrešljivi med drugim tudi pri zagotavljanju psihosocialne in zdravstvene prve pomoči: “Prostovoljci, med katerimi so tudi strokovni delavci, so nepogrešljivi pri zagotavljanju zdravstvene prve pomoči ob nesreči ter psihosocialne prve pomoči, kot je svetovanje oz. pogovor, ponovno zagotavljanje občutka varnosti in skrb za zagotovitev osnovnih življenjskih potreb, torej živil, oblačil in nastanitve. Prostovoljci smo takrat tudi pomagali pri razdeljevanju hrane, gradnji začasnih bivališč, nudili smo čustveno podporo, se družili s prizadetimi v potresu, zbirali in posredovali smo tudi informacije skupnosti in individualno posameznikom, ko smo jih

⁴ Kratica **PADRU** pomeni Pan American Disaster Response Unit oz. Ameriška enota za odzivanje v primeru naravnih in drugih nesreč s sedežem v Panami. (<http://www.cruzroja.org/padru/>, 1.6.2012)

obiskovali v njihove domove" (Carlos, prostovoljec RK, osebna komunikacija, 24.3.2012).

Prostovoljci v Chinchí so opravljali enake naloge kot tudi prostovoljci Tabora v Posočju, vendar kot v nadaljevanju pravi Ingrid Saito, prebivalci Chínche niso bili zadostno vključeni v samo obnovo skupnosti, kar lahko povežem s tem, da posameznik ni imel vpliva in zadnje besede pri oblikovanju in izvedbi prejete pomoči, kar je bilo načelo dela prostovoljcev in strokovnih delavcev Tabora. Njegove potrebe so bile prezrte, saj so še danes, skoraj pet let po potresu močno prisotne.

"Člani skupnosti v Chinchí niso bili veliko vključeni v samo obnovo skupnosti. Prav sodelovanje članov skupnosti v projektih pa je po mojem mnenju nekaj dragocenega, neprecenljivega, ljudje lahko v ospredje postavijo svoje potrebe. Njihove potrebe imajo prednost, saj le-te prispevajo k oblikovanju in izvajanju projektov. Znotraj projekta Zmanjševanje tveganja pred nesrečami v Latinski Ameriki, ki se izvaja v Ekvadorju, Paragvaju in Kolumbiji, gre ameriški Rdeči križ še korak dlje, saj namerava vključiti skupnost pri ocenjevanju razmer same skupnosti, jih podpirati k sodelovanju pri različnih dejavnostih, v izhodišču bi imeli možnost sami oceniti vpliv nesreč na svoja vsakdanja življenja. Storitve bi si posamezniki kot tudi skupnost izbrali sami. Vključeni bi bili tudi v ocenjevanje pomanjkljivosti, omejitev, prednosti" (Ingrid Saito, ameriški Rdeči križ, osebna komunikacija, 27.3.2012).

To, kar opiše Ingrid Saito, je primanjkovalo pri zagotavljanju pomoči prizadetim krajanom v Chinchí, kjer sta ameriški in perujski Rdeči križ združila svoje moči in izvajala Projekt obnove življenja prizadetega prebivalstva v regiji Ice.

"Vedno bolj se v praksi uporablja nova paradigma, pri čemer ima posameznik vpliv in zadnjo besedo pri oblikovanju in izvedbi prejete pomoči. Načini izvajanja in načrtovanja oskrbe v tradicionalnem sistemu temeljijo na standardnih storitvah. Nova paradigma pa temelji na storitvah po meri, ki si jih uporabnik izbere in želi, ki neposredno zadovoljujejo njegove potrebe. Potrebne so tehnike zaznavanja želja, ki omogočijo nebesedno spoznavanje in odločanje, predvsem pa so pomembni

prilagajanje uporabniku, perspektiva moči in aktivna vloga uporabnikov, delovni odnos, zlasti pa ravnotežje med potrebami in željami" (Mali et al. 2010: 128).

Chinchi je na pomoč pristopilo več različnih organizacij in institucij: *"Prizadetemu prebivalstvu v Chinchi so pomagale različne organizacije kot je Rdeči križ, lokalni prostovoljci in civilisti, ki so bili organizirani in poslani v Chincho iz drugih krajev, občina Chinche, Fakulteta za arhitekturo Peru, Pisarna investicijskih projektov (OPI), Mednarodni urad za delo (ILO), koordinatorji različnih profilov, Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za gospodarstvo, Ministrstvo za šolstvo, zdravstveni domovi, bolnišnice, Nacionalna policija Peruja, komisar Chinche, župnik Chinche, regionalna vlada, guverner Chinche, kongresnica Republike Peruja, Državni inštitut za civilno obrambo oz. enote civilne zaščite itd. Upravljanje vladnih lokalnih uradnikov je bilo ob njihovi pomoči učinkovitejše"* (Ingrid Saito, ameriški Rdeči križ, osebna komunikacija, 27.3.2012).

Kriteriji za dodeljevanje pomoči oz. denarnih sredstev po potresu v Posočju so bili pomanjkljivi in nepravilni. Tehnični kriteriji so se namreč omejili na stopnjo poškodovanosti objekta, s čimer so se prezrle psihološke in druge potrebe krajanov. Tudi v Chinchi so bili, po besedah Aguede Aguilar, kriteriji omejeni na stopnjo poškodovanosti objektov in kot je vidno v časopisnih člankih spodaj, so bili ti prav tako pomanjkljivi, kajti 40, 000 družin še dandanes živi v začasnih namestitvah iz leta 2007. Njihovo življenje ostaja v tem pogledu nespremenjeno, posledice potresa so še zmeraj prisotne, kar pomeni, da krajani niso bili "slišani v stiski".

"Materialna banka (Banco de Materiales) je dobila od vlade sredstva, katere je nakazovala tistim družinam, ki so bile zabeležene na občini po kriterijih, omejenih na stopnjo poškodovanosti hiš, z dovoljenjem Državnega inštituta za civilno obrambo. Žal nimam informacij po točno kakšnih kriterijah se je pomoč dodeljevala. Moram pa poudariti, da imamo v Peruju le občasne masivne vladne programe pomoči za ranljive skupine prebivalstva oz. je to bolj izjema kot pravilo" (Agueda Aguilar, IFRC, osebna komunikacija, 20.3.2012).

Kljub takratni obsežni pomoči, kar 40, 000 družin še zmeraj živi v začasnih bivališčih iz leta 2007, torej že skoraj pet let po potresu.

(http://elcomercio.pe/peru/1368031/noticia-fuerte-sismo-ica-evidencia-lentitud-reconstruccion_1)

40,000 družin torej ni prejelo nobene podpore pri obnavljanju svojih domov, zato mnogo obupanih ljudi še dandanes živi v hišah iz lesa, plastike, bambusa, ki se lahko vsak čas porušijo.

(<http://elcomercio.pe/peru/616859/noticia-casi-tres-anos-terremoto-ica-victimas-soportan-frio-6c-esteras>)

V medijih je na dan prišla tudi odkrita nezadovoljnost prizadetega prebivalstva z vladno pomočjo.

Državne oblasti so za območja in ljudi, ki so bili prizadeti ob Pisco – Chincha potresu iz leta 2007 uvedli Sklad za obnovo Juga, imenovan FORSUR, vendar je vladni nadzorni organ odkril nerazložljivo finančno izgubo s strani države, katere takratni predsednik je bil Alan Garcia, dokaze kaznivih dejanj in administrativne nepravilnosti pri obnovi Ica, Pisco, Chinche in Cañete.

(<http://elcomercio.pe/peru/1358191/noticia-contraloria-encontro-14-indicios-delito-forsur>)

Očitno je, da je prihajalo do zlorabe moči politikov in državnih uslužbencov.

Ko je Ollanta Humala prevzel predsedovanje, je obljubil novo obdobje nacionalne obnove prizadetih območij, še posebej zaradi počasnega napredka na tem področju in dokazov korupcije, ki so potekale v času vlade Alana Garcie. Toda ta obljuba vse do danes še ni bila povsem izpolnjena.

Dne, 28. julija 2011, na dan neodvisnosti Peruja, je Humala nagovoril narod in napovedal, da bodo bataljoni oboroženih sil pomagale pri nalogah obnove prizadetih območij.

Kongresnik Ice, Eduardo Cabrera, je povedal, da so bili bataljoni v veliko pomoč pri odstranjevanju ruševin, vendar to ni dovolj. "Potrebno je več političnih ukrepov."

(<http://elcomercio.pe/peru/1368031/noticia-fuerte-sismo-ica-evidencia-lentitud-reconstruccion> 1)

Zlorabe so se odrazile z nerealnimi vladnimi obljubami in vladno korupcijo. Humala, ki je postal predsednik Peruja leta 2011, je poslal v regijo Ice bataljone oboroženih sil, ki pa so večinoma le odstranili ruševine, kar pa se je izkazalo, da ni dovolj. Krajanje potrebujejo nekaj drugega, to je zagotovitev človeku dostojanstveno življenje, ki so ga imeli v času pred potresom. Razloge, zakaj ga mnogi ljudje še nimajo, našteje Ingrid Saito: *"Kar 40,000 družin dandanes še vedno živi človeku nedostojanstveno življenje! Razlogov za to je več, predvsem pomanjkanje denarnih sredstev in preverjanja, v kaj se je denar zares porabil. Vemo, da je šlo za vladno korupcijo, katero je podrobneje začela raziskovati Ana Jara, a je kasneje stvar opustila, ko je nenadoma napredovala na svojem delovnem mestu. Še danes se ne ve, kaj točno se je zgodilo z vsem tistim denarjem, ki naj bi ga vlada namenila za obnovo življenja teh družin. Današnje ovire za izboljšanje njihovih življenjskih razmer so pa številne pomanjkljive vodstvene spretnosti, pomanjkanje preglednosti in nepripravljenost odgovornih delati stvari dobro, pravično in korektno. Vem, da ljudje niso zadovoljni z upravljanjem javnih sredstev, donacij itd. s strani lokalnih in regionalnih oblasti, saj skoraj pet let po potresu Chinja še vedno ni obnovljena in potrebe najbolj ranljivih skupin so še vedno prisotne. Leta 2007 je Rdeči križ izvajal v regiji Ice Projekt obnove življenja prizadetega prebivalstva. Takratni cilj je bil dosežen, osnovne življenjske potrebe večine ljudi so bile pokrite, a mislim, da bi morali analizirati njegov vpliv in trajnost v daljšem časovnem obdobju. Načrtujemo tudi več vrst ukrepov za zmanjševanje tveganja nesreč, želimo povečati področja intervencije na regionalni ravni Južne Amerike, tako ruralno kot urbano, in vključiti tudi druge teme izobraževanja in usposabljanja v skupnosti. To je naš cilj za prihodnost, a kot sem rekla, nas na poti do tja ovira veliko stvari"* (Ingrid Saito, ameriški Rdeči križ, osebna komunikacija, 27.3.2012).

Potrebe ranljivih skupin v Chinchu so še vedno prisotne, vladne obljube ostajajo neizpolnjene, v vseh teh letih po potresu je prihajalo do mnogih nepravilnosti, ki so onemogočile, da bi se prizadeto prebivalstvo opomoglo od tragičnega dogodka. Tako kot v Posočju, so se tudi v Chinchu pokazali neustrezni pristopi k oblikovanju ukrepov za zmanjševanje posledic potresa.

Ameriški Rdeči križ načrtuje spremembe v prihodnosti, ki bi utegnile izboljšati trenutne življenjske razmere prizadetih, vendar se pri tem soočajo, tako kot je rečeno, z raznovrstnimi ovirami.

Predstavniki skupnosti Chinche, Cesar Aguirre, razlaga, zakaj nekatere družine še vedno živijo v slabših razmerah kot pred potresom, drugi pa so se uspeli prebiti naprej. Poudarja, da država ni vodila nobene supervizije, ko je nekaterim družinam podeljevala denar iz sklada FORSUR, kar je bilo po njegovem mnenju neodgovorno, saj niso upoštevali psihične obremenitve posameznikov: *“S strani vlade smo prejeli malo pomoči. Večji del pomoči smo prejeli od ameriškega Rdečega križa. Ljudem so pomagali zgraditi lesene ali plastične hiše, kar je bilo takrat nekaj nujnega, saj so dobili streho nad glavo. Nekateri ljudje še zmeraj živijo v teh začasnih bivališčih, drugi pa so obnovili svoje domove s trdom in odgovornostjo oz. obstaja več faktorjev, zakaj so se nekateri prebili in ne živijo več v začasnih namestitvah iz leta 2007, medtem ko drugi še vedno živijo v njih. Prvi faktor je socioekonomski, ki je eden izmed najpomembnejših. Nekateri družine imajo finančno stabilnost, ki jim je omogočila, da so dvignili kredite in se s tem prebili naprej. Tisti, ki pa nimajo te možnosti, se še dandanes borijo, da bi lahko zapustili ta začasna bivališča in se preselili v bolj udobne in dostojanstvene prostore. Drugi faktor je pomanjkljivo razdeljevanje denarih sredstev med krajani. Država je namenila nekaj tisoč dolarjev za obnovo hiš prizadetim družinam, a ne vsem. Nekateri izmed tistih, ki so bili srečneži in prejeli to pomoč, pa tega denarja niso vložili v obnovo hiše, temveč so ga, kar je tretji faktor, zapravili za druge stvari, manj pomembne in po pravici povedano nepotrebne. Ampak vedno pravim, da se jih ne sme obsojati, saj so ljudje bili travmatizirani. Travmatiziranemu človeku pa je slaba ideja le dati denar in potem kar tako odditi. Ni bilo nobene supervizije s strani odgovornih!”* (Cesar Aguirre, predstavnik skupnosti Chinche, osebna komunikacija, 24.3.2012).

Tako kot prizadete družine v nesreči v Posočju so tudi v Chinchí krajani obremenjeni s krediti, katere pa si velika večina ne more privoščiti. Pri obeh se pojavlja postavljanje posameznikov v privilegiran položaj oz. krivične dodelitve donacij, saj, kot pravi Cesar Aguirre, nekateri enostavno niso imeli “srečne” roke pri dodeljevanju denarne pomoči.

Njegove besede podkrepi Carlos, ki omenja favoritizem pri dodeljevanju pomoči in potrebo skupnosti po dolgoročni pomoči, ki bi upoštevala dejanske potrebe ljudi. Sodelovalnega procesa med skupnostjo in odgovornimi službami je bilo malo, kar se kaže tudi v pomanjkljivem informiranju skupnosti o obnovi, kriterijah in ostalo.

“Prejeti denar za obnovo hiš so nekatere družine porabile za hrano, pijačo, alkohol, kakšne elektronske naprave, potovanja, hiš pa si niso na novo postavili. Drugi pa sploh niso videli tega denarja, pa čeprav so bili enako prizadeti kot tisti, ki so dobili denar. To se je zgodilo predvsem zaradi favoritizma, nekateri pa so bili oguljani oz. so jih okradli, vse mogoče stvari so se dogajale, saj nihče ni vodil nobene kontrole, supervizije nad celotno situacijo. Ljudje so se po nekem času začeli grdo gledati, medosebni odnosi krajanov so bili slabši. Skupnost potrebuje ljudi, ki jih bodo stali ob strani v daljšem časovnem obdobju, s katerimi bi skupaj sodelovali, tega pa je bilo zelo malo. Ljudje so bili slabo informirani o obnovi, kriterijah in tudi o drugih stvareh, kar je v skupnosti povzročilo še dodatno nezadovoljstvo” (Carlos, prostovoljec RK, osebna komunikacija, 24.3.2012).

Informiranje skupnosti Chinche je s strani omenjenih sogovornikov dokaj slabo omenjeno, lahko pa povlečem vzporednico s stanjem v Posočju, saj si krajan Čezsoče tudi niso mogli ustvariti jasne slike o tem, kako bo obnova potekala.

Pomanjkljivo delovanje sistema pomoči je tako v Posočju kot v Chinchí pripeljalo tudi do slabših medosebnih odnosov med krajani.

2. POSTAVITEV PROBLEMA

Za izbrano temo sem se odločila po nekaj tedenskem neuspelem poskusu vzpostavitve kontakta s socialno službo na Onkološkem inštitutu in v psihiatrični bolnišnici v Limi, ki niso kazali zanimanja za delitev informacij, potrebnih za nastanek diplomske naloge tuje študentke. Tako sem raje navezala stik z Aguedo Aguilar, ki dela v Mednarodni zvezi društev Rdečega križa in Rdečega polmeseca ter se z njo pogovorila o možnih temah za mojo diplomsko nalogo. Ideja za nastanek le- te izvira iz skupnega razmišljanja, kaj je bilo v moji situaciji možno. Prišli sva do zaključka, da bi lahko pisala o potresu kot o socialni katastrofi, kar sem zagrabila z velikim veseljem. Tema se mi zdi tudi osebno zanimiva, saj kot študentka starega programa Univerze v Ljubljani nisem imela možnosti spoznati socialnega dela v izrednih razmerah bolj podrobno. Problematika je z vidika socialnega dela zelo pomembna, saj izredne razmere, kot so vojne, naravne nesreče in druge množične nesreče spravijo v eksistencialno stisko večje število ljudi. Pri tem so ključni načini odzivov socialnega dela v izrednih razmerah. V okviru diplomske naloge sem osebno vzpostavila kontakt z ljudmi, ki jih je naravna nesreča prizadela na več ravneh življenja in tako spoznala njihovo trenutno stanje. V nalogi sem se osredotočila na prebivalce Chinche, ki so bili prizadeti v potresu.

Namen moje diplomske naloge je predstaviti in raziskati življenje prebivalcev Chinche, ki so bili prizadeti v potresu leta 2007, v regiji Ice, v Peruju. Zanimalo me je, kakšno je bilo življenje mojih sogovornikov pred potresom in kakšno je njihovo doživljanje življenja dandanes, skoraj pet let po potresu. Poskušala sem se osredotočiti predvsem na njihovo trenutno stanje in njihove trenutne potrebe za izboljšanje njihove življenjske situacije. Z raziskavo sem med drugim želela ugotoviti tudi posledice potresa na več ravneh njihovega življenja (bivanje, zdravje, prehrana, materialno stanje, socialni stiki, družinski odnosi in podobno) ter pomanjkljivosti služb, ki so v času po potresu nudile pomoč prizadetim v naravni nesreči. Zanimala me je tudi informiranost prebivalcev Chinche po naravni nesreči, kaj so pridobili z izkušnjo s potresom ter kakšna je njihova vizija prihodnosti. Osredotočila sem se tudi

na raziskovanje notranje moči prizadetih v nesreči za odločanje o lastnem življenju po potresu.

Z rezultati raziskave bi želela prispevati k večji ozaveščenosti ljudi o položaju Perujčanov, ki živijo v regiji Ica, saj je preteklo že več kot štiri leta, odkar je državo stresel potres, ljudje pa še vedno živijo v slabših življenjskih razmerah kot v času pred potresom. Raziskava bi lahko služila humanitarnim slovenskim organizacijam, predvsem Rdečemu križu Slovenije, ki bi morda pokazal interes za sodelovanje z ameriškim in perujskim Rdečim križem pri reševanju te dotične problematike. Služila bi lahko tudi različnim strokovnjakom, ki se ukvarjajo s podobno problematiko.

V raziskavi so me zanimali različni vidiki njihove izkušnje s potresom, majhen del diplomske naloge pa obsega tudi raziskovanje njihovega življenja pred potresom. Pri analizi rezultatov sem se osredotočila na deset kategorij oz. raziskovalnih tem. To so:

- Življenje pred potresom
- Posledice potresa
- Občutki
- Prejeta pomoč po potresu
- Pomanjkljivosti služb
- Informiranost
- Trenutne potrebe, želje
- Pridobitve
- Krepitev moči
- Vizija prihodnosti

3. METODOLOGIJA

3.1. VRSTA RAZISKAVE

Raziskava je kvalitativna in eksplorativna oz. poizvedovalna. To vrsto raziskave sem uporabila, ker so osnovno gradivo besedni opisi izkustev, zbranih v raziskovalnem delu. Podatke sem torej zbirala s kvalitativno metodo obdelave podatkov, brez merskih postopkov. Raziskava je poizvedovalna, ker sem skušala spoznati določeno problematiko, raziskati življenje konkretne skupine ljudi ter odkriti in formulirati probleme.

3.2. MERSKI INSTRUMENT IN VIRI PODATKOV

V raziskavi sem uporabila vnaprej pripravljen, delno strukturiran vprašalnik odprtega tipa. Poleg osnovnih podatkov, kot so spol, starost, izobrazba, kraj bivanja in datum pogovora, je vprašalnik zajemal deset vprašanj, ki sem jih nato združila v deset raziskovalnih tem. Vprašanja se nanašajo tako na obdobje pred potresom kot tudi na obdobje po potresu oz. na trenutno stanje mojih intervjurancev. Viri podatkov so informacije, pridobljene s sedmimi intervjuji.

3.3. POPULACIJA IN VZOREC

Populacijo predstavljajo prebivalci Chinche, ki so bili avgusta 2007 prizadeti ob potresu z magnitudo 8,0.

Vzorec je neslučajnostno priročni oz. priložnostni, saj vse enote populacije niso imele možnosti, da bi bile izbrane v vzorec, ampak sem jih izbrala glede na dostopnost. Dobljenih podatkov zato ne moremo posploševati na celotno populacijo.

Vzorec sestavlja sedem posameznikov. Pet oseb je bilo ženskega spola, dve pa moškega. Starost intervjurancev se giblje od 25 do 58 let. Vsi posamezniki imajo isto stalno bivališče, to je Chinchu, trije izmed njih živijo v centru mesta (na robu centra in v samem jedru), štirje pa približno 20 km stran od centra, to je San Martín de

Barranquito. Večina mojih sogovornikov ima končano le srednjo šolo, ne govorijo angleško, zato so bili vsi intervjuji opravljeni v španščini.

3.4. ZBIRANJE PODATKOV

Podatke sem zbirala s pomočjo intervjujev, in sicer dne 24.3.2012 in 25.3.2012. Ob tem moram poudariti, da sem želela ostati v mestu več dni, kar bi mi omogočilo izvesti tudi več intervjujev, vendar sem dobila spremstvo za čas potovanja le za dva dni, zato sem se morala v nedeljo zvečer, 25.3., že vrniti v svoje začasno bivališče v Limi. Do intervjurancev ni bilo posebej težko priti, saj so bili vsi, s katerimi sem stopila v stik, pripravljeni na sodelovanje. Tri informante sem pridobila s pomočjo vnaprej vzpostavljenega kontakta s prostovoljcem Carlosom, ki je kontaktiral predstavnika skupnosti Cesarja Aguirre in skupaj z njima sem potrkala na vrata treh družin, zaradi česar so se morda intervjuranci počutili priseljeni na odgovarjanje. Ker nisem želela, da bi prišlo do "ustvarjenega umetnega okolja", sem intervjurance intervjurala brez prisotnosti prostovoljca in predstavnika skupnosti, pri tem pa še pojasnila, da bodo informacije, pridobljene z intervjuji uporabljene izključno v moji diplomski nalogi. Ostale štiri informante pa sem pridobila samostojno, od tega sem le eni informantki potrkala na vrata, le-ta pa je po končanem intervjuju osebno vprašala še svoje tri sosede, če bi bili pripravljeni odgovoriti na moja vprašanja. Nekatere podatke sem pridobila torej tudi z metodo "snežne kepe". Tiste posameznike, ki živijo v centru Chinche, sem intervjurala osebno v njihovih domovih, ostale pa na igrišču v Barranquito. Večinoma so bile pripravljene sodelovati le ženske, moških v tistem času ni bilo doma ali pa enostavno niso želeli odgovarjati, zato moj vzorec sestavlja pet žensk in le dva moška. Intervjuji so potekali v španščini, pri nerazumevanju nekaterih besed, katerih pa je bilo malo, pa mi je pomagal moj fant Alexis, ki mi jih je prevedel v angleščino. Vse pogovore sem s privolitvijo sogovornikov posnela s snemalno napravo in jih, ko sem se vrnila v Limo, pretipkala v slovenščino, pri tem pa sem jih skušala obdržati v avtentični obliki, kar pa mi ni uspelo 100 %, saj sta si slovenščina in španščina povsem različni, tako izrazi kot tudi struktura samega jezika. Noben intervju ni bil opravljen preko interneta, saj moji informantje nimajo doma računalnika.

3.5. OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV

Empirično gradivo sem obdelala na besedni način s kvalitativno analizo. Sprva sem oblikovala tabelo z glavnimi problemi (življenje pred potresom; posledice potresa; občutki; prejeta pomoč po potresu; pomanjkljivosti služb; informiranost; trenutne potrebe, želje; pridobitve; krepitev moči in vizija prihodnosti) in njihovimi podskupinami. Vsak problem sem označila z drugačno barvo, kar mi je pomagalo pri kodiranju intervjujev. Glavne probleme sem oblikovala s pomočjo smernic za intervju in teoretičnega dela diplomske naloge.

Sledila je obdelava intervjujev. Vsak intervju sem pozorno prebrala in določila relevantne dele besedila oz. izjave, ki so se mi zdele pomembne glede na zastavljeno vprašanje oz. ki se nanašajo na prej opredeljene probleme. Te izjave, ki so mi predstavljale enote kodiranja, sem označila s primerno barvo, kar je razvidno iz intervjujev (glej priloge) in jim kasneje prosto pripisovala pojme (odprto kodiranje).

Temu je sledila druga stopnja kodiranja, pri čemer sem uporabila dva različna načina kodiranja na 2. stopnji. Vse stopnje kodiranja sem vpisovala v manjše tabele (glej rezultate, tabele 4.1. - 4.10.)

Pri vseh tabelah, z izjemo ene, sem sorodne pojme združevala v kategorije in na koncu izbrala najbolj relevantne ter jih definirala in formulirala v poskusno teorijo.

Pri tabeli 4.8. pa so kode na 2. stopnji abstrahirane kode s 1. stopnje v smislu, da sem prvostopenjske kode povzemala glede na to, ali se nanašajo na preteklost, sedanjost ali prihodnost, hkrati pa sem jih s predznaki označila, ali so obremenilne v smislu pomanjkanja (minus: -) ali nepomanjkanja (plus: +).

Preteklost se nanaša na obdobje pred potresom, sedanjost na trenutno stanje, prihodnost pa na to, kako intervjuvanec čuti, kaj pričakuje ali upa, da se bo zgodilo v prihodnosti.

Če se intervjuvanec glede določene zadeve ni usmeril v prihodnost, sem jo v takih primerih označila s predznakom /.

4. REZULTATI

Podatki o intervjujancih:

Pet žensk:

- Nathaly, 46 let, končana srednja šola, kraj bivanja: Chinchu, Peru
- Luisa, 45 let, končana srednja šola, kraj bivanja: Chinchu, Peru
- Mercedes, 58 let, nedokončana osnovna šola, kraj bivanja: Chinchu, Peru
- Juana, 38 let, končana srednja šola, kraj bivanja: San Martin de Barranquito (Chinchu), Peru
- Ivette, 25 let, končana poklicna šola, kraj bivanja: San Martin de Barranquito (Chinchu), Peru

2 moška:

- Carlo, 38 let, končana srednja šola, kraj bivanja: San Martin de Barranquito (Chinchu), Peru
- Ruben, 30 let, končana poklicna šola, kraj bivanja: San Martin de Barranquito (Chinchu), Peru

Imena so zaradi varovanja osebnih podatkov izmišljena.

Za boljši pregled sem rezultate analizirala po kategorijah oz. raziskovalnih temah.

Tabela 4.1. Življenje pred potresom

ŽIVLJENJE PRED POTRESOM

Intervjuranci	Kode 1. stopnje	Kode 2.stopnje
Nathaly	zadovoljna dobri družinski odnosi pogostejši socialni stiki pokrite osnovne življenjske potrebe (nezaposlena gospodinja) (urejene bivanjske razmere)	pozitiven pogled
Luisa	zadovoljna dobri družinski odnosi pogosti socialni stiki pokrite osnovne življenjske potrebe (zaposlena) (urejene bivanjske razmere)	pozitiven pogled
Mercedes	zadovoljna dobri družinski odnosi pokrite osnovne življenjske potrebe (nezaposlena gospodinja) (urejene bivanjske razmere)	pozitiven pogled
Juana	zadovoljna dobri družinski odnosi pogosti socialni stiki pokrite osnovne življenjske potrebe (zaposlena) (urejene bivanjske razmere) boljše materialno stanje	pozitiven pogled
Ivette	zadovoljna dobri družinski odnosi pogosti socialni stiki pokrite osnovne življenjske potrebe (šolanje) (urejene bivanjske razmere) pozitivna vizija prihodnosti	pozitiven pogled
Carlo	zadovoljen družina zapostavljena pokrite osnovne življenjske potrebe (služba kot prioriteta) (urejene bivanjske razmere) samostojen	pozitiven pogled negativen pogled
Ruben	zadovoljen dobri družinski odnosi pogosti socialni stiki pokrite osnovne življenjske potrebe (zaposlen, študij) (urejene bivanjske razmere) pozitivna vizija prihodnosti	pozitiven pogled

Vsi moji sogovorniki vidijo svoje življenje pred potresom kot nekaj pozitivnega, pri Carlu pa se pojavlja tudi negativen pogled, ko pravi: "Posvečal sem se takratni službi... Ne posvečam se več samo delu, vzamem si čas tudi za ženo in otroke, veliko več, kot sem

to počel, preden nas je prizadel potres." V preteklosti je zapostavljal družino, prednost je dajal službi.

Sogovorniki skozi pogovore nakazujejo v to smer, da so bili s svojim življenjem pred potresom zadovoljni. Kot primer zapisujem izjave štirih sogovornikov: "Moje življenje je bilo normalno in preprosto, a sem bila zadovoljna." (Nathaly), "Življenje je bilo dobro, dokler se ni zgodil potres." (Luisa), "Bilo je mirno, normalno, brez strahov... Pred potresom smo bili nekako brez večjih skrbi in strahov, bili smo bolj srečni." (Ivette), "...preprosto, mirno, torej zadovoljno življenje." (Carlo).

Zelo pomemben vidik pozitivnega pogleda na preteklost so urejene stanovanjske razmere. Moji respondenti so živeli v hiši iz **adobe**⁵, ki jo povezujejo z bolj udobnim, toplejšim in varnim domom. "Bilo je boljše, kot je sedaj, saj smo živeli v večji in bolj topli hiši. Vsak od nas je imel prostor zase, živeli smo veliko bolj udobno." (Nathaly), "Želim si, da bi imeli takšno hišo, kot smo jo imeli prej, torej veliko, udobno, toplo." (Luisa), "Živela sem v hiši iz adobe, vse je bilo narajeno iz adobe. Pogrešam to hišo, v njej je bilo življenje bolj udobno, imeli smo veliko hišo." (Mercedes), "Prej je bila naša hiša iz adobe, to je bil naš pravi dom. Nudilo nam je vse, kar smo rabili, nismo se tako stiskali kot se zdaj, imeli smo veliko več prostora, pohištvo je bilo bolj udobno, stvari so bile manj zapletene." (Juana), "Hišo sem imela iz adobe, katero so mi zapustili pokojni starši. V tisti hiši sem živela skupaj z babico in tista hiša je bila mnogo boljša kot ta, v kateri živiva zdaj, večja in bolj udobna, v njej sem se počutila bolj varno." (Ivette), "Potres je uničil našo hišo iz adobe. Močnejšega potresa iz leta 2007 ni preživela, ampak je bila veliko boljša kot sedanja hiša, nismo bili tako utesnjeni, imeli smo več sob in vsak prostor je nudil udobje." (Carlo), "...živeli smo v veliki hiši iz adobe..." (Ruben).

V času pred potresom sta bili Nathaly in Mercedes nezaposleni gospodinji, ostali pa so bili zaposleni, z izjemo Ivette, ki se je takrat šolala. Ruben pa je poleg dela tudi študiral.

⁵ **Adobe** je naravni material za gradnjo hiš. Takšna hiša je zgrajena iz peska, gline in vode ter iz vlaknastih oz. organskih materialov, kot so palice, slama ali gnoj. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Adobe>, 5.6.2012)

Skozi pogovore o življenju pred potresom mojih sogovornikov, opazimo tudi to, da jih pet izmed njih omenja družabno življenje, torej druženje, ki predstavlja eno izmed oblik socialne opore. "Moje življenje je bilo pred potresom bolj družabno, pogosteje sem se dobila s prijateljicami na kavi." (Nathaly), "Moje življenje je bilo tudi bolj družabno, s prijatelji in sorodniki smo se obiskovali bolj pogosto." (Luisa), "S sosedi in prijatelji grem kdaj na kratek sprehod, tukaj v vasi in vsako nedeljo skupaj obiskujemo cerkev, to smo počeli tudi pred potresom." (Juana), "Nekaterih svojih prijateljic, ki ne živijo v Barranquitu, skorajda ne vidim več..." (Ivette), "Čez vikende sem šel z brati in prijatelji tukaj na igrišče, igrali smo nogomet ali pa smo šli v center Chinche kaj popit in tako." (Ruben).

Kar je pri tej točki skupno vsem sogovornikom so tudi pokrite osnovne življenjske potrebe, torej potreba po primerni hrani, obleki in bivališču in zaposlitvi. Le Nathaly in Mercedes sta nezaposleni, vendar se s svojo vlogo kot gospodinji ne počutita prikrajšano: "Ljubila sem svoj dom, zanj sem vedno lepo skrbela, saj sem gospodinja, to je moje delo." (Nathaly), "...jaz sem za hišo, doma se počutim najboljše." (Mercedes).

V tabeli izstopajo tudi družinski odnosi, pri čemer vsi informanti omenjajo, da so imeli že pred potresom dobre odnose s svojo družino. Kot družina so si bili že takrat blizu, so si zaupali, podpirali in vzajemno pomagali.

Ruben in Ivette sta z mano podelila misel, da sta imela pred potresom pozitivno vizijo prihodnosti: "Prepričan sem, da če ne bi bilo tistega potresa, bi zdaj delal v šoli, z otroki, služil denar in mogoče že imel družino." (Ruben). Na vprašanje, kakšno življenje si je predstavljal Ivette preden se je zgodil potres, odgovarja: "Kot prvo, da bo mirno, brez tega strahu. In ker sem končala kariero, sem mislila, da se bom zaposlila v nekem podjetju, služila svoj denar in ga tudi varčevala, saj sem hišo že imela. Želela sem si kupiti avto in biti neodvisna od drugih. Seveda sem mislila tudi, da se bom zaljubila in imela otroke."

Juana je bila edina med informanti, ki je omenila, kakšno je bilo njeno materialno stanje pred potresom: "Preden se je zgodil potres, smo šli vsaj izven Barranquita v mesto in tam večerjali v kakšni manjši restavraciji, zdaj pa še tega ne počnemo več, ker si niti tega več ne moremo privoščiti."

Carlo pripisuje samostojnosti posebno pomembnost, saj pravi: "Vedno sem bil samostojen in vedno sem počel stvari, ki sem jih hotel. Ko bi vsaj bilo tako še dandanes."

Tabela 4.2.a Posledice potresa

POSLEDICE POTRESA

PODSKUPINE		Nathaly		Luisa		Mercedes	
		Kode 1. stopnje	Kode 2. stopnje	Kode 1. stopnje	Kode 2. stopnje	Kode 1. stopnje	Kode 2. stopnje
bivališče pred potresom		uničenje doma in drugih materialnih stvari	materialna škoda	uničenje doma in drugih materialnih stvari	materialna škoda	uničenje doma in drugih materialnih stvari	materialna škoda
sedanje bivališče		slabši gradbeni material	slabi bivanjski pogoji	slabši gradbeni material	slabi bivanjski pogoji	slabši gradbeni material	slabi bivanjski pogoji
		potresna neodpornost		premajhni prostori			
zdravje	fizično	bolezni (mrav)	slabše zdravje	bolezni (mrav)	slabše zdravje	bolezni (mrav in slabi okoljski pogoji)	slabše zdravje
	duševno	psihične posledice	vpliv na počutje, osebnost in vedenje	psihične posledice	vpliv na počutje, osebnost in vedenje	psihične posledice	vpliv na počutje, osebnost in vedenje
materialno stanje		slabše mat. stanje (več stroškov)	finančna stiska	slabše mat. stanje (več stroškov, začasna zaposlitev) manj pogosto vključevanje v sprostivne (kulturno zabavne) dejavnosti	finančna stiska	/	
prehrana		primerna, trenutna prehrana	ne čuti pomanjkanja	primerna, trenutna prehrana	ne čuti pomanjkanja	manj primerna, trenutna prehrana	čuti pomanjkanje
				podražitev hrane		podražitev hrane	
druženje/ socialni stiki		/		manj pogosto druženje (finančna stiska)	manj socialne opore	manj pogosto druženje (pomanjkanje časa)	manj socialne opore
družinski odnosi		zblížanje več komunikacije	boljši družinski odnosi	enaki kot prej, (podpora in pomoč)	dobri družinski odnosi	enaki kot prej (podpora in pomoč, spoštovanje, razumevanje)	dobri družinski odnosi
skupnost				začetna, vzajemna pomoč	bolj povezana skupnost		
izguba osebe ali živali		smrt hišnega ljubljence	izguba opore	smrt prijateljice	izguba opore	/	

Tabela 4.2.b Posledice potresa

POSLEDICE POTRESA									
PODSKUPINE		Juana		Ivette		Carlo		Ruben	
		Kode 1. stopnje	Kode 2. stopnje	Kode 1. stopnje	Kode 2. stopnje	Kode 1. stopnje	Kode 2. stopnje	Kode 1. stopnje	Kode 2. stopnje
bivališče pred potresom		uničenje doma in drugih materialnih stvari	materialna škoda	uničenje doma in drugih (materialnih) stvari	materialna škoda	uničenje doma in drugih materialnih stvari	materialna škoda	uničenje doma in drugih materialnih stvari	materialna škoda
sedanje bivališče		slabši gradbeni material potresna neodpornost	slabi bivanjski pogoji	slabši gradbeni material	slabi bivanjski pogoji	slabši gradbeni material	slabi bivanjski pogoji	slabši gradbeni materialnih stvari	slabi bivanjski pogoji
zdravje	fizično duševno	bolezni (mraz in slabi okoljski pogoji) psihične posledice	slabše zdravje vpliv na počutje, osebnost in vedenje	bolezni (mraz in slabi okoljski pogoji) psihične posledice	slabše zdravje vpliv na počutje, osebnost in vedenje	bolezni (mraz) fizična poškodba (oteženo gibanje, odvisnost od pomoči) /	slabše zdravje vpliv na počutje, osebnost in vedenje	bolezni (mraz) psihične posledice	slabše zdravje vpliv na počutje, osebnost in vedenje
materialno stanje		slabše mat. stanje (več stroškov, ponavljanje stroškov, nezaposlenost: pomanjkanje del. mest, nezaposlenost druž. člana po potresu) opustitev vključevanja v sprostivne (kulturno zabavne) dejavnosti	finančna stiska	slabše mat. stanje (nezaposlenost: celodnevna nega druž. člana)	finančna stiska	/		slabo mat. stanje (pomanjkanje možnosti za redno zaposlitev, majhen, občasen prihodek)	finančna stiska
prehrana		manj primerna, trenutna prehrana podražitev hrane	čuti pomanjkanje	manj primerna, trenutna prehrana podražitev hrane	čuti pomanjkanje	manj primerna, trenutna prehrana podražitev hrane	čuti pomanjkanje	primerna, trenutna prehrana	ne čuti pomanjkanja
druženje/ socialni stiki		/		manj pogosto druženje	manj socialne opore	/		/	
				sklepanje novih prijateljstev	novi, neformalni vir socialne opore				
družinski odnosi		zaupanje več komunikacije	boljši družinski odnosi	zbližanje	boljši družinski odnosi	družina kot prioriteta zbližanje	boljši družinski odnosi	zbližanje	boljši družinski odnosi
skupnost				zbližanje	bolj povezana skupnost			podpora in pomoč	
vizija o fin. stabilnosti in družinskem življenju		/		uničena vizija	drugačna vizija	/		/	

Naravne nesreče vedno pustijo posledice v življenjih prizadetih v naravni nesreči na več različnih področjih. Izkušnja s potresom je pri mojih sogovornikih večinoma negativna, se pa pojavlja tudi pozitiven vidik potresa.

Posledice potresa so se pri mojih sogovornikih kazali v materialni škodi oz. v uničenju prvotnega doma in drugih materialnih stvari: "Moja hiša se je porušila, vse, kar smo imeli v hiši se je uničilo." (Ivette), "Potres je uničil našo hišo iz adobe.... stvari so bile polomljene ali izgubljene, nismo imeli ničesar." (Carlo), "Vse se je zlomilo, streha je padla na tla, drenažni sistem se je uničil, vse je bilo mokro in še tisti denar, ki sem ga imela v hiši se je uničil." (Mercedes).

Luisa pa še omenja spomine na hišo, ki po potresu ostajajo le še v njej: "Zame je to pomenilo novi udarec. Hiša, v kateri sem odraščala, ni več obstajala, pa ne samo tako, v materialnem smislu, hiša je bila polno spominov. Zdaj so ti spomini le v meni."

Vsi moji sogovorniki bivajo trenutno v slabših bivanjskih pogojih, saj so njihova sedanja bivališča zgrajena iz slabšega materiala, in sicer iz lesa oz. lesenih paličic, plastike, preprog, bambusa, trsa, slame, le pri Mercedes je delček sedanjega bivališča zgrajen iz adobe.

Luisa tudi pravi, da so prostori premajhni, Nathaly in Juana pa še omenjata potresno neodpornost svoje hiše: "Naša hiša se je večkrat porušila zaradi popotresnih valov..." (Nathaly), "... naša hiša ni močna, kakšen del hiše se poruši tudi ob takšnih potresih in ga je treba ponovno graditi." (Juana).

Fizično zdravje mojih sogovornikov se nanaša na trenutno stanje. Vsi so izrazili skrb glede zdravja pozimi, saj so njihova sedanja bivališča nezaščitena pred mrazom in vročino, kar vodi do nastanka bolezni: "Skrbi me, ker prihaja zima in bo zelo mrzlo, tale hiša pa ni pripravljena na to, tukaj nimamo nobene zaščite pred mrazom in smo zato pozimi večkrat bolni... Vsako leto pozimi sem prehlajena, imam vročino....Tale hiša začne s časom in vročino 'slabeti' in človek se ne more počutiti dobro." (Nathaly), "Hočemo se preseliti čimprej, ker plastika je hladna, mislim, v hiši iz plastike je zelo mrzlo, a bliža se zima. Ker imam majhne otroke, hočem, da so bolj na toplem, da ne bi spet zboleli." (Carlo), "Če bi imeli hišo, ne pa te barake, bi to že zelo izboljšalo naše zdravje.... pozimi prepogosto zbolimo."

(Luisa), "Potres se je zgodil pozimi in zaradi mraza smo bolehalo za gripo, pljučnico, še vedno je enako. To me skrbi. Zima bo vsak čas za vogalom." (Juana), "V sedanji hiši je ponoči in predvsem pozimi zelo mrzlo, poleti pa je neznosna vročina." (Ivette), "Skrbi me zanje, prihaja zima in bo spet zelo mraz, razsajale bodo bolezni." (Mercedes), "Zdaj pa sem v redu, ne zbolim prav pogosto, ko pa zbolim, je to predvsem zaradi mraza." (Ruben).

Nekateri intervjuranci omenjajo tudi slabe okoljske pogoje, ki imajo prav tako vpliv na nastanek bolezni: "Večji del hiše je iz lesa in nam ni toplo. Kar od znotraj čutimo veter, najhujše pa je, ko smrdi po vlagi, insektov je vsepovsod.... Otroci imajo gripo, zlasti pozimi, moj vnuk je bil hudo bolan, bil je v bolnišnici. Dobil je infekcijo zaradi umazane vode." (Mercedes). "... tale baraka je premajhna, v njej je poleti prevroče in prašno, saj so tla iz makedama, kot lahko vidiš, pozimi pa je premrzlo." (Luisa), "... smo izpostavljeni več različnim boleznim, ki jih prenašajo muhe, komarji in drugi insekti, ki so tukaj. Nikoli prej nisem bila tako pogosto bolna." (Ivette).

Carlo omenja še fizično poškodbo, zaradi katere se je pojavila odvisnost od pomoči drugih: "Med potresom sem si hudo poškodoval nogo. Eno leto nisem mogel hoditi... Bil sem odvisen od svoje žene in drugih sorodnikov, v bistvu sem še vedno odvisen od njih."

Intervjuranci so tudi poudarjali psihične posledice, ki so jih čutili takoj po potresu in posledice, katere čutijo še dandanes. Le slednje predstavljam z izjavami nekaterih intervjurancev: "Še vedno čutim strah. Pred 2007 smo imeli potrese, bolj šibke potrese in smo bežali iz hiš, a ni bilo tistega strahu! Zdaj pa vsakič, ko pride do tresenja, postanem živčen, se prestrašim in mislim, da se bo zgodil novi, močnejši potres." (Ruben), "Zdaj ob vsakem hrupu bežim s strahom pred potresi. Nimam občutka varnosti v tem pogledu" (Ivette), "... zdaj imam slabe živce, potres me je tako prestrašil, da še danes nisem dobro. Ne počutim se varno, najbolj me je strah tega, da bi se situacija ponovila." (Juana), "Še dandanes, ko zaslišim glasen hrup, postanem nekoliko živcna, pa čeprav ni nič, le glasen hrup.... Pogrešam tisti občutek varnosti..." (Nathaly).

Skozi pogovor z intervjuranci jih ima pet slabše materialno stanje, kot so ga imeli v času pred potresom. Ostali imajo prav tako slabo materialno stanje, vendar ga pri teh osebah nisem mogla povezati izključno s posledicami potresa, saj pogovor s temi intervjuranci ne nakazuje na to.

Nathaly, Luisa, Juana, Ivette in Ruben opisujejo svoje materialno stanje kot slabo zaradi več stroškov, spremembe zaposlitve iz redne v začasno in lastne nezaposlenosti oz. nezaposlenosti družinskega člana, ki so posledice potresa: "... več kot en mesec po potresu se ni moglo delati, naše finančno stanje je slabo. Hiša se je večkrat porušila zaradi popotresnih valov, kar nam je predstavljalo več stroškov." (Nathaly), "Moja dnevna rutina je bilo delo v trgovino z živili, dandanes pa delam začasno v industrijskem podjetju... zdaj imamo več stroškov. Hrana je postala dražja." (Luisa), "Delala sem na polju, zdaj pa več ne, ni dela za vse... Imeli smo večje stroške, saj smo morali kupiti material, da smo lahko zgradili svojo hišo. Plačati smo morali za preproge, plastiko, bambusove palice pa smo naredili sami. Ti stroški pa se ponavljajo, še posebej v času manjših potresov, ker naša hiša ni močna, kakšen del hiše se poruši tudi ob takšnih potresih in ga je treba ponovno graditi. Poleg tega pa so tukaj še stroški za higienske pripomočke, oblačila in hrano.... Po potresu moj mož ni delal, tovarna mu zato ni nakazovala denarja." (Juana), "Po potresu je babico prizadela kap, ne more hoditi, nikamor ne more iti sama, ne more skrbeti zase, zato ne delam, skrbim zanjo." (Ivette).

Rubenu pa se zdi, da so po potresu postale možnosti za redno zaposlitev manjše, saj ima dandanes le občasno zaposlitev, ki mu prinaša majhen prihodek: "Trenutno imam neko službo kot trener nogometa, ampak to je le občasno. Moj zaslužek je odvisen od števila študentov, ki jih treniram. Včasih me zaposlijo, včasih pa ne, odvisno od povpraševanja.... ne morem najti neke redne zaposlitve. Nekaj časa po potresu sem opravil še zadnje izpite in od takrat iščem redno službo kot učitelj, ampak do zdaj se še ni nič odprlo. Imam nekaj malega v žepu, ko tako sproti nekaj zaslužim, to pa je tudi moj edini prihodek."

Trije sogovorniki ne čutijo pomanjkanja v zvezi s prehrano: "... glede prehrane moram reči, da je dandanes za nas, mojo družino, enako, kot je bilo pred potresom..." (Nathaly), "Ker živim s starši, mi oni veliko pomagajo. Hrana je vedno na mizi. Glede tega mi ni treba skrbeti, vsaj za zdaj še ne." (Ruben).

Ostali pa pravijo, da se trenutno manj primerno prehranjujejo kot v času pred potresom. Dodajajo dejstvo, da se je hrana podražila po potresu, kar predstavlja več stroškov: "Ne moremo si več privoščiti nekatere hrane, le tisto, kar je osnovno, torej kruh, riž, pecivo... Na trgu se je cena hrane povišala, vse se je podražilo, in to več kot za polovico." (Mercedes), "Cene so višje in zato niti ne kupujem tako veliko in zdrave hrane kot

prej. Kupujem večinoma osnovna živila, kot je riž, kruh, malo sadja, meso pa redko. Definitivno je drugače, a vsaj nismo lačni." (Juana), "Ne privoščim si več nekatere hrane, katero sem si jo prej, meso jem redko, je zelo drago... Hrana je nekaj, kar človek potrebuje vsak dan in ne bi smelo biti tako drago." (Ivette), "Hrana je zdaj dražja, cene na trgu so šle navzgor. Jaz sem navajen jesti karkoli, tista boljša hrana, ki se kupi za v hišo, je pa bolj kot manj za moji hčerki, ki še vedno rastejo in rabijo bolj raznovrstno prehrano... Veš, naš hladilnik od takrat, od potresa naprej, ni bil nikoli poln do konca." (Carlo).

Večina sogovornikov omenja tudi boljše družinske odnose kot pred potresom, saj jih je izkušnja s potresom zbližala, več komunicirajo, nudijo si podporo in pomoč, bolj si zaupajo: "Ta izkušnja nas je zbližala. Jaz sem zmeraj videl svojo družino kot tesno združeno, a zdaj se nekako še bolj posvečamo drug drugemu.... Ko kaj hočemo ali ko kaj rabimo, se vsi zberemo v istem prostoru, se pogovarjamo in skušamo priti do cilja, iščemo možnosti, kako priti do cilja." (Ruben), "Po potresu so se naši odnosi izboljšali, več komuniciramo." (Juana).

Carlu pa je družina, kot pravi sam, postala prioriteta: "... je družina na prvem mestu. Zdaj smo zbliženi veliko bolj kot prej. Družina je moja prioriteta."

Družina predstavlja pomemben vir krepitev moči. Boljši družinski odnosi je pozitivna posledica potresa za večino mojih sogovornikov.

Luisa in Mercedes sta mi zaupali, da so njuni odnosi z družino enaki kot pred potresom, ne vidijo neke bistvene razlike v družinskih odnosih: "Mislim, da so enaki kot prej. Vedno smo si bili blizu in se podpirali in upam, da bo tako tudi v prihodnje." (Luisa), "Odnosi se niso spremenili, še vedno so enaki, še vedno smo povezani kot družina, pazimo drug na drugega, se spoštujemo." (Mercedes).

Posledice potresa imajo tudi vpliv na druženje mojih sogovornikov. Trije sogovornice govorijo o manj pogostem druženju, zaradi česar prejemajo manj socialne opore kot pred potresom. Razlog sta finančna stiska in pomanjkanje časa: "Moje življenje je bilo tudi bolj družabno, s prijatelji in sorodniki smo se obiskovali bolj pogosto, kdaj pa kdaj smo šli skupaj kaj pojest v kakšno restavracijo, tega pa je zdaj manj." (Luisa), "Tudi v cerkev več ne hodim, ker skrbim za vnuke. Nekaterih prijateljic zato sploh ne vidim več." (Mercedes),

“Prijateljic iz centra pa ne vidim. One nimajo avta, tako kot jaz, taksi pa je predrag. Saj jih razumem, a mi je vseeno žal.” (Ivette).

Ivette pa dodaja, da je po potresu sklenila nova prijateljstva in s tem pridobila novi, neformalni vir socialne opore: “... zbližala sem se tudi z drugimi ljudmi, ki jih prej nisem dobro poznala. Osebnostno sem sklenila tudi nova prijateljstva.”

Luisa in Juana čutita posledice potresa tudi glede vključevanja v sprostivne (kulturno zabavne) dejavnosti. Luisa omenja manj pogosto vključevanje zaradi finančne stiske, Juana pa omenja opustitev vključevanja v sprostivne dejavnosti prav tako zaradi finančne stiske: “Mislim na zabavni del življenja, na kakšne dnevne izlete, ki si jih zdaj več ne morem privoščiti.” (Luisa), “Ne hodimo ven, na nobene večerje, v kino, gledališča ali kaj podobnega, ker vse to preveč stane.” (Juana).

Izguba živali ali ljubljene osebe je tudi ena izmed posledic nesreče za dve intervjujanki, zaradi česar sta doživeli tudi izgubo opore: “Imeli smo tudi psa Jacksona, ki je pa žal poginil v potresu. Vedno mi je delal družbo, ko so bili otroci v šoli.” (Nathaly), “Mnogo ljudi, tudi jaz, smo izgubili nekoga, ki smo ga imeli radi.” (Luisa).

Ivette in Ruben govorita tudi o uničeni viziji o finančni stabilnosti in družinskem življenju, ki jima je bila pred potresom še uresničljiva in dosegljiva: “Želela sem si kupiti avto in biti neodvisna od drugih. Seveda sem mislila tudi, da se bom zaljubila in imela otroke. V mojih letih ima veliko žensk otroke, jaz nimam niti fanta. Na trenutke sem kar žalostna nad vsem. Resnično verjamem v to, da je potres uničil to mojo predstavo o prihodnosti.” (Ivette), “Prepričan sem, da če ne bi bilo tistega potresa, bi zdaj delal v šoli, z otroki, služil denar in mogoče že imel družino.” (Ruben).

Tabela 4.3. Občutki

OBČUTKI			
Intervjuranci		Kode 1. stopnje	Kode 2. stopnje
Nathaly	sedanjost	izguba občutka varnosti (strah) strah pred ponovnim potresom občutek, da so ostali pozabljeni živčnost ob močnejšem hrupu nedostojanstveno življenje	negativni občutki
Luisa	takoj po potresu	socialni umik depresija slabost težave s spanjem izguba občutka varnosti (strah) strah pred ponovnim potresom	negativni občutki
	sedanjost	izguba občutka varnosti (strah) strah pred ponovnim potresom občutek, da so ostali pozabljeni preobremenjenost z vsakdanjimi opravili	
		občutek nadzora	
Mercedes	sedanjost	izguba občutka varnosti (strah) strah pred ponovnim potresom živčnost ob močnejšem hrupu	negativni občutki
Juana	sedanjost	izguba občutka varnosti (strah) strah pred ponovnim potresom živčnost ob močnejšem hrupu	negativni občutki
		izčrpanost zaradi večje odgovornosti za odločitve	
		strah pred napačno odločitvijo	
Ivette	takoj po potresu	travma občutek, da ne more naprej težave s spanjem izguba občutka varnosti (strah) strah pred ponovnim potresom	negativni občutki
	sedanjost	izguba občutka varnosti (strah) strah pred ponovnim potresom občutek, da so ostali pozabljeni medijsko vzbujanje strahu osamljenost žalost	
Carlo	sedanjost	izguba občutka varnosti (strah) strah pred ponovnim potresom skrb glede zdravja občutek, da so ostali pozabljeni medijsko vzbujanje strahu	negativni občutki
Ruben	sedanjost	izguba občutka varnosti (strah) strah pred ponovnim potresom živčnost ob močnejšem hrupu empatija do drugih	negativni občutki pozitiven občutek
		obžalovanje (zavrnitev psihološke pomoči)	
		jeza (neinformiranost)	

Občutki so pomemben del raziskovanja življenj prizadetih v nesreči, saj dobimo predstavo o tem, kako močan vpliv je imela oz. še vedno ima naravna nesreča na njihovo doživljanje celotne situacije.

Dva sogovornika, Luisa in Ivette, sta med drugim omenili, kako sta se počutili takoj po potresu. Pri Luisi so se pojavile socialni umik, depresija, težave s spanjem in slabost, Ivette pa je doživela posttravmatsko stresno motnjo, imela je občutek, da ne more naprej s svojim življenjem in tako kot Luisa je imela težave s spanjem. Pri obema lahko iz tabele vidimo, da sta takoj po potresu čutili strah, da bi se potres ponovil, prav tako pa sta izgubili tudi občutek varnosti. Strah pred ponovnim potresom in izguba občutka varnosti pa sta vse do danes še zmeraj prisotni.

Vsi sogovorniki so izrazili še akuten strah pred ponovnim potresom in izgubo občutka varnosti. Večina jih tudi omenja občutek, da so ostali pozabljeni: "Danes pa tudi nihče več ne pomaga Chinchí, ostali smo pozabljeni. To se mi zdi še najbolj negativno." (Nathaly), "...še vedno čutimo strah. V primeru drugega potresa lahko iz sedanje hiše hitro zbežimo ven in nate ne pade nič, hočem reči, tisto kar pade, ne tehta veliko in se ne raniš. V novi hiši pa je drugače, zato se vse do zdaj še nismo preselili tja." (Ruben).

Večina jih tudi omenja živčnost ob močnejšem hrupu: "Ko zaslišim malo močnejši hrup ali pa ko so kakšni manjši potresi, se spomnem na leto 2007 in sem vsa prepotena, živčna." (Juana).

Tabela 4.4.a **Prejeta pomoč po potresu (od kod?)**

PREJETA POMOČ PO POTRESU OD KOD?		
Intervjuranci	Kode 1. stopnje	Kode 2. stopnje
Nathaly	Rdeči križ Gibanje kristijanskega življenja prostovoljci šola župnik sorodniki, prijatelji	formalna pomoč neformalna pomoč
Luisa	Rdeči križ vladna organizacija občina sorodniki, prijatelji, sosedi, znanci, neznanci	formalna pomoč neformalna pomoč
Mercedes	Rdeči križ prostovoljci vladna organizacija sorodniki, prijatelji	formalna pomoč neformalna pomoč
Juana	Rdeči križ vladna organizacija sorodniki, prijatelji	formalna pomoč neformalna pomoč
Ivette	Rdeči križ prostovoljci vladna organizacija sorodniki, prijatelji, sosedi	formalna pomoč neformalna pomoč
Carlo	Rdeči križ vladna organizacija bolnišnica v Limi sorodniki, prijatelji	formalna pomoč neformalna pomoč
Ruben	Rdeči križ vladna organizacija sorodniki, prijatelji	formalna pomoč neformalna pomoč

Moji sogovorniki so bili deležni tako formalne kot tudi neformalne pomoči. Ko sem spraševala od kod so prejeli pomoč, se je vprašanje nanašalo na pomoč, ki je bila nudena njim osebno ali njihovim družinam.

Formalna pomoč je zajemala pomoč s strani humanitarne, nevladne organizacije Rdečega križa, Gibanja kristijanskega življenja, prostovoljcev iz skupnosti in Rdečega križa, šole, župnika, vladne organizacije, občine in bolnišnice v Limi.

Neformalna pomoč pa je zajemala pomoč sorodnikov, prijateljev, sosedov, znancev in neznancev.

Tabela 4.4.b **Prejeta pomoč po potresu (oblike pomoči)**

OBLIKE POMOČI

Intervjuranci	Kode 1. stopnje	Kode 2. stopnje
Nathaly	Rdeči križ - živila, voda, oblačila, pribor, higienski pripomočki, organiziranje Charlas Gibanje kristijanskega življenja - živila, čustvena opora župnik - čustvena podpora prostovoljci - donacije šola - razdeljevanje donacij neprejeta pomoč pri gradnji začasnega bivališča neprejeta denarna pomoč države neprejeta psihološka pomoč čustvena opora sorodnikov in prijateljev	neformalna in formalna pomoč odsotnost pomoči neizpolnjene vladne obljube
Luisa	Rdeči križ- živila, oblačila, gradnja začasnega bivališča, organiziranje Charlas začetna, vzajemna pomoč skupnosti (obdobje "medenega meseca") čustvena opora sorodnikov, prijateljev in sosedov instrumentalna opora sorodnikov (materialna pomoč) neprejeta denarna pomoč države neprejeta psihološka pomoč	neformalna in formalna pomoč neizpolnjene vladne obljube odsotnost pomoči
Mercedes	vladna organizacija - gradnja enega dela začasnega bivališča, prejetje dodatnega prostora čustvena opora sorodnikov in prijateljev Rdeči križ - živila, oblačila, pribor, odeje, zdravila, zdravstvena brezplačana prva pomoč, organiziranje Charlas, organiziranje iger za otroke, psihološka pomoč prostovoljci - pomoč pri gradnji začasnih bivališč, čustvena opora, druženje, informacijska opora (zbiranje in posredovanje informacij) zavrnitev psihološke pomoči	neformalna in formalna pomoč
Juana	čustvena opora sorodnikov in prijateljev instrumentalna opora sorodnikov (materialna pomoč) vladna organizacija - gradnja zidane hiše Rdeči križ - živila, voda, odeje, zdravila, oblačila, organiziranje Charlas neprejeta pomoč pri gradnji začasnega bivališča neprejeta psihološka pomoč	neformalna in formalna pomoč odsotnost pomoči
Ivette	instrumentalna opora sorodnikov (materialna pomoč) čustvena podpora sorodnikov, prijateljev, sosedov Rdeči križ - živila, odeje, gradnja začasnega bivališča, psihološka pomoč, organiziranje Charlas prostovoljci - organiziranje iger za otroke, skrb za otroke brez svojcev vladna organizacija - gradnja zidane hiše	neformalna in formalna pomoč
Carlo	zdravstvena pomoč (hospitalizacija) Rdeči križ - gradnja začasnega bivališča, živila, oblačila, zdravila, organiziranje Charlas, voda, odeje, zdravstvena prva pomoč, psihološka pomoč, igrače za otroke instrumentalna opora sorodnikov (materialna pomoč) čustvena podpora sorodnikov, prijateljev vladna organizacija - gradnja zidane hiše zavrnitev psihološke pomoči	neformalna in formalna pomoč
Ruben	instrumentalna opora sorodnikov in prijateljev (materialna pomoč) čustvena opora sorodnikov in prijateljev duhovnik, Rdeči križ - pohoštvo, živila, voda, oblačila, odeje, rjuhe, vzglavniki, zdravila, gradnja začasnega bivališča, organiziranje iger za otroke, psihološka pomoč, organiziranje Charlas vladna organizacija - gradnja zidane hiše zavrnitev psihološke pomoči	neformalna in formalna pomoč

V času po potresu je bilo mojim intervjurancem nujen več različnih oblik pomoči, še najbolj pa izstopa pomoč Rdečega križa, saj so od njih vsi moji sogovorniki prejeli še največ pomoči.

Rdeči križ je nudil pomoč v obliki živil, vode, oblačil, priborov, higienskih pripomočkov, odej, rjuh, vzglavnikov, zdravil, zdravstvene prve pomoči, organiziranju iger za otroke, igrač za otroke, pohoštva itd. Prav tako je za skupnost organiziral **Charlas**⁶, na katerih so ljudje dobili informacije in čustveno podporo: "Charlas so nas informirale o potrebnem ravnanju med in po potresu." (Ivette), "Skupnosti pa so moralno pomagale Charlas, ki so nas povabili na srečanja in mi smo se odzvali. Charlas so veliko naredile za nas. Po tem, kar se je zgodilo, smo bili živčni, prestrašeni za svoje družine in otroke. Charlas so nam pomagale tako, da smo začeli jemati stvari bolj pomirjeno in pozitivno." (Luisa), "Še posebej Charlas so bile koristne, saj je skupnost od njih prejela informacije." (Mercedes), "Rdeči križ nas je usposabljal za prvo pomoč, da znamo pomagati drugim osebam. Naučili smo se tudi, kaj storiti v primeru novega potresa, kam zbežati, kateri prostori so bolj varni. Pa tudi govorili so nam, da se moramo bolj odpreti in deliti svoje probleme, da ni zdravo, če vse, kar te teži, zadržuješ v sebi. Vse to so nas naučile Charlas." (Juana).

Rdeči križ pa je med intervjuranci delal razliko v pomoči v obliki gradnje začasnega bivališča in nudenja psihološke pomoči, kjer je prihajalo do odsotnosti pomoči. Dve sogovornici sta namreč morali zgraditi svoji hiši samostojno, na lastne stroške, prav tako jima ni bila ponujena psihološka pomoč, o tej možnosti nista bili niti informirani: "Zdaj živimo v tej leseni hišici, ki smo jo zgradili mi sami... pomoči od psihologa nismo prejeli. Moji družini ni nihče niti povedal kaj o tem, izvedela sem šele kasneje, tako na ulici." (Nathaly), "Mož je moral zgraditi hišo iz preprog, to je bilo na prvem mestu. Medtem pa smo prejeli hrano, vodo, oblačila, odeje. Torej, hišo, v kateri trenutno živite s svojo družino, ste zgradili s svojimi lastnimi rokami? Presenetljivo, kajne?... Ste morda prejeli tudi psihološko pomoč? Ne, nisem. Pa vaši otroci? Ne, tudi ne. Pa bi si želeli takšne pomoči zase in za svoje otroke? Ja, psihološka pomoč se mi zdi pomembna, nikoli ne škodi, lahko ti zares pomaga pri okrevanju. In takrat smo močno potrebovali to okrevanje, še posebej otroci. Slabo so spali, se prebujali z nočnimi morami, močili posteljo, ko že leta niso, bili so prestrašeni. Toda

⁶ **Charlas** so informacijska srečanja, katere je organiziral Rdeči križ za skupnost. (osebna komunikacija, 24.3.2012)

nismo bili o tem obveščeni. Nismo vedeli, da so prišli tukaj psihologi, to sem izvedele šele veliko kasneje." (Juana).

Vsem, razen Nathaly, Juane in Luise, je Rdeči križ ponujal psihološko pomoč, vendar so jo le-ti zavrnil, z izjemo Ivette, ki pravi, da ji je tovrstna pomoč pomagala iti naprej s svojim življenjem: "Ja, jaz sem se odločila, da bi se udeležila take pomoči... V tistem času sem bila polna strahu in čutila sem, da ga moram pokazati odkrito, tega strahu nisem mogla več tlačiti v sebi, zato sem se odločila sodelovati s psihologom. Psiholog mi je rekel, da sem trpela za posttravmatsko stresno motnjo... Skoraj vsako noč sem se prebujala z nočnimi morami, nikamor nisem hotela iti sama, nisem mogla živeti normalno, nisem mogla iti naprej s svojim življenjem."

Nekateri so prejeli tudi pomoč od prostovoljcev, in sicer v obliki donacij, predvsem igrač za otroke, gradnje začasnih bivališč, čustvene in informacijske opore, druženja, organiziranja iger za otroke in skrb za otroke, ki so ostali brez svojcev. Pri tem Mercedes dodaja, da je pri gradnji začasnih bivališč prihajalo do sodelovanja med skupnostjo in Rdečim križem: "Sodelovali smo skupaj. Ko so gradili naše hiše, smo jim pomagali, tudi prostovoljci so pomagali pri gradnji hiš in nam bili ob strani, se pogovarjali z nami v najtežjih trenutkih... prostovoljci so prišli do nas v domove in nas obveščali, kaj se v Chinchu dogaja, kdaj so ponovna srečanja... "Pomagali so nam tudi prostovoljci, ki so donirali nekaj stvari, predvsem za otroke, igrače, šola pa je te stvari razdeljevala med nas prizadetimi." (Nathaly), "Izkušnja s potresom mi je omogočila, da sem skupaj s prostovoljci skupnosti in predvsem Rdečega križa tudi jaz prostovoljno pomagala mladim ljudem, predvsem otrokom, ki so ostali brez svojcev. Niso bili več na cestah in igrali smo se dinamične igre, ki so jim zelo pomagale." (Ivette).

Večina sogovornikov, razen Nathaly in Luise, so prejeli tudi pomoč od vladne organizacije. Mercedes, ki živi v centru Chinche je prejela pomoč od vlade v obliki gradnje enega bivalnega prostora, medtem ko so vsi intervjujanci, ki živijo v Barranquitu prejeli od vlade pomoč v obliki gradnje zidanih hiš: "Vlada nam je pred osmimi meseci zgradila zidane hiše, iz opeke in cementa in tudi meni pripada ena." (Ivette). Carlo, ki se utrpel hujšo fizično poškodbo, je prejel tudi zdravstveno pomoč v Limi, kjer je bil hospitaliziran en mesec.

Med pogovorom z intervjuranci pa sem izvedela tudi to, da Nathaly in Luisi država ni ponudila nobene oblike pomoči, svojih obljub, da bo pomagala družinam v stiski ni izpolnila, medtem ko so ostali intervjuranci prejeli denarno pomoč vlade v obliki gradnje zidanih hiš. Mercedes ni prejela zidane hiše, ji je pa vladna organizacija zgradila del bivalnega prostora iz adobe, kot je že zgoraj omenjeno, njena družina pa je tudi prejela še en dodaten prostor, ločen od preostale hiše.

Luisa odgovarja na vprašanje: "Dobila sem informacijo, da je vlada namenila več tisoč dolarjev za obnovo hiš nekaterih družin. Ste bili morda tudi vi ena izmed njih? Ne, žal ne. Vlada moji družini ni pomagala. Res je, da je vlada obnovila šole, bolnišnico, cerkev, ampak osebno nisem od njih prejela nobene pomoči."

Nathaly pa pravi: "Pa tudi z državno pomočjo nisem zadovoljna. Moja družina ni prejela ničesar od države, kljub njenim obljubam, da bo finančno pomagala prizadetim družinam, da bo pomagala izboljšati naš položaj."

Drugi vir pomoč pa je neformalni. Moji sogovorniki so prejeli čustveno in instrumentalno, torej materialno oporo: "V finančnem smislu niti nismo pričakovali neke pomoči med nami, a smo se vseeno tudi tako podpirali, le če smo mogli, a le med sorodniki. Bolj pa smo se tolažili, se pogovarjali, poslušali in tudi to pomeni veliko." (Juana).

Luisa še omenja začetno, vzajemno pomoč skupnosti, ki mu pravimo obdobje "medenega meseca": "Res je, da smo si kot skupnost pomagali drug drugemu, toda le dokler nismo začeli prejemati materialno pomoč."

Vsi sogovorniki pa pravijo, da trenutno ne prejemajo nobene pomoči, kar se povezuje z njihovim občutkom, da so ostali pozabljeni.

Tabela 4.5. Pomanjkljivosti služb

POMANJKLJIVOSTI SLUŽB

Intervjuranci	Kode 1. stopnje	Kode 2. stopnje
Nathaly	pomanjkanje kriterijev za dodeljevanje pomoči (diskriminacija) obnova hiše na lastne stroške odsotnost strokovnjakov na terenu (centralizirana pomoč RK) težka dostopnost informacijskih srečanj pomanjkljivo informiranje	nezadovoljstvo s sistemom pomoči
Luisa	pomanjkanje kriterijev za dodeljevanje pomoči (diskriminacija) pomanjkljivo informiranje	nezadovoljstvo s sistemom pomoči
Mercedes	odsotnost strokovnjakov na terenu (centralizirana pomoč RK) obnova hiše na lastne stroške predolg odzivni čas vladne organizacije pomanjkljivo informiranje	nezadovoljstvo s sistemom pomoči
Juana	pomanjkanje kriterijev za dodeljevanje pomoči (diskriminacija) obnova hiše na lastne stroške odsotnost strokovnjakov na terenu (centralizirana pomoč RK) predolg odzivni čas vladne organizacije pomanjkljiva gradnja zidane hiše spanje na cesti pred prihodom pomoči pomanjkljivo informiranje	nezadovoljstvo s sistemom pomoči nepripravljenost
Ivette	predolg odzivni čas vladne organizacije (hiter odzivni čas RK) pomanjkljiva gradnja zidane hiše kratkotrajna pomoč pomanjkljivo informiranje	nezadovoljstvo s sistemom pomoči
Carlo	predolg odzivni čas vladne organizacije (hiter odzivni čas RK) pomanjkljiva gradnja zidane hiše kratkotrajna pomoč pomanjkljivo informiranje	nezadovoljstvo s sistemom pomoči
Ruben	pomanjkljiva gradnja zidane hiše pomanjkljivo informiranje	nezadovoljstvo s sistemom pomoči

Vsi moji sogovorniki so preko internjujev poudarjali nekatere pomanjkljivosti služb, ki so jim priskočile na pomoč v času po naravni nesreči. Izražajo svoje nezadovoljstvo z nekaterimi vidiki sistema pomoči, ki je bil vzpostavljen po potresu.

Trije izražajo nezadovoljstvo s pomanjkanjem kriterijev za dodeljevanje pomoči : "... nismo bili enako obravnavani. Nekateri moji sosede so na primer dobili nove hiše, nam pa je niso zgradili." (Nathaly), "Moja družina je bila prav tako prizadeta kot npr. nekateri, ki jih poznam in oni so prejeli denarno pomoč od države, mi pa ne. Ne bi smeli delati razlik, če pa smo bili enako prizadeti." (Luisa), "Nekateri fantje so šli celo v center spraševati na občino, kaj se dogaja. In so tam kar nekaj govorili, niti se ne spomnem, kaj točno, vem pa, da se mi ni zdelo pravično." (Juana).

S pomanjkljivimi kriteriji za dodeljevanje pomoči so se sogovornice počutile diskriminirane, saj pravijo, da niso bile enako obravnavane. Zdi se jim, da so službe delale nepravilne razlike pri dodeljevanju pomoči.

Neusklajenost delovanja služb je bila opazna predvsem dvema sogovornicama, ki pravita: "Vem, da so eni dobili hiše od nekih organizacij, predvsem Rdeči križ je družinam postavljali hiše, nam pa je niso." (Nathaly), "Nekaj minut stran od tukaj, na drugem koncu so ljudje dobili hiše zastonj, pomagale so jim organizacije, moji družini pa ne. Jezna sem bila, ker se je njim gradila hiša, nam pa ne. " (Juana).

Tri sogovornice govorijo tudi o odsotnosti strokovnjakov na terenu, saj poudarjajo, da je bila pomoč Rdečega križa centralizirana. Bližje kot so bili centru, več pomoči so bili deležni, medtem ko je na bolj oddaljenih krajih takšne pomoči primanjkovalo: "Pri nas se niso izvajale nobene takšne delavnice, ko pa sem šla bližje centru, so pa bili tam postavljeni veliki šotori, notri so bile sestre, zdravniki, verjamem, da tudi psihologi... Enkrat tedensko sem hodila na informacijska srečanja, a motilo me je, da niso bila organizirana bližje moji hiši." (Nathaly), "Moje sestre se niso udeležile teh aktivnosti, jaz pa sem jim povedala vse, kar sem se naučila. Vse to sem delila s svojimi sestrami, ker tam, kjer one živijo, Rdečega križa sploh ni bilo, njim pa je bilo predaleč peš do centra." (Mercedes), "... ko smo spoznali, da tam ne bomo dobili nobene pomoči, ker je to bolj oddaljen kraj, smo prišli tukaj, kjer živi večina družin, in potem je Rdeči križ pristopil do nas in nam pomagal." (Juana).

Juana omeni tudi to pomanjkljivost, da so, preden je prispela pomoč, spali na cesti, pred ruševinami svojih hiš.

Vsi štirje sogovorniki, ki živijo v San Martin de Barranquito, ki je približno 20 kilometrov oddaljeno od centra, izražajo svoje nezadovoljstvo s pomanjkljivo gradnjo zidane hiše, katere jim je zgradila vladna organizacija, saj ne upošteva potreb družin: "K sreči imamo hišo, tisto od vlade, ampak tam ni elektrike. In mislim, da bi morali dokončati tisto, kar so začeli, ne pa nas pustiti brez elektrike... Pa tudi te hiše se mi ne zdijo varne, nimajo nosilne opore, lahko se porušijo..." (Juana), "Ima samo tri sobe, zelo majhne, nekatere stvari pa je potrebno še popraviti in zato živiva z babico še vedno v sedanji hiši... Po vrhu pa niti niso dokončana, nekatera na primer nimajo elektrike... tukaj so družine številčne in te hiše imajo samo tri sobi." (Ivette), "Zame te hiše niso varne, ker imajo varne hiše nosilne stebre, te pa jih nimajo. Imajo samo stene, to ni varno." (Carlo), "Jaz se ne razumem popolnoma nič v konstrukcijo in to, sem vprašal druge in tako so mi rekli. Te hiše nimajo nosilnih stebrov, ne zdijo se mi varne. Zato raje živimo v hiši iz trsa in lesa." (Ruben).

Poleg neustrezne gradnje zidanih hiš, se Juana, Ivette in Carlo pritožujejo tudi nad predolgim odzivnim časom vladne organizacije, medtem ko za Rdeči križ pravijo, da so se na njihovo stisko odzvali hitro: "Ne razumem pa, zakaj je vlada potrebovala štiri leta, da je zgradila te hiše! "Po potresu, le dva dni po njem, pa je prišla pomoč z Rdečega križa. Hitri so bili." (Ivette).

Carlo se ji pridružuje in pri tem skupaj z Ivette še dodajata, da je bila pomoč Rdečega križa in ostalih organizacij kratkotrajna: "Po dveh dneh so v Barranquito prišli delavci Rdečega križa in jim začeli pomagati... Čez kakšna dva, tri mesece pa takšne pomoči ni bilo več." (Carlo), "Želela bi, da bi si vzeli več časa za to, kar so nas učili..." (Ivette).

Nathaly, Mercedes in Juana pa poudarjata nezadovoljnost tudi s tem, da so morale njihove družine postavljati nove domove na lastne stroške, saj niso prejeli pomoči v obliki gradnje začasnih bivališč, z izjemo Mercedes, katere družina je obnovila svojo hišo večinoma na lastne stroške, torej ne v celoti.

Vsi sogovorniki pa omenjajo tudi pomanjkljivo informiranje, ki je v skupnosti povzročilo zmedo in nezadovoljstvo.

Tabela 4.6. Informiranost

INFORMIRANOST		
Intervjuranci	Kode 1. stopnje	Kode 2. stopnje
Nathaly	neinformiranost o kriterijah za dodeljevanje pomoči neinformiranost o dostopnosti psihološke pomoči nepripravljenost na naravne nesreče	pomanjkanje informacij
Luisa	neinformiranost o kriterijah za dodeljevanje pomoči neinformiranost o dostopnosti psihološke pomoči nepripravljenost na naravne nesreče	pomanjkanje informacij
Mercedes	neinformiranost o kriterijah za dodeljevanje pomoči nepripravljenost na naravne nesreče boljša pripravljenost v večjih urbanih okoljih	pomanjkanje informacij izpostavljenost manjših urbanih okolij
Juana	neinformiranost o kriterijah za dodeljevanje pomoči neinformiranost o dostopnosti psihološke pomoči nepripravljenost na naravne nesreče	pomanjkanje informacij
Ivette	nepripravljenost na naravne nesreče	pomanjkanje informacij
Carlo	nepripravljenost na naravne nesreče	pomanjkanje informacij
Ruben	nepripravljenost na naravne nesreče samoiniciativa	pomanjkanje informacij samoiniciativa

Na vprašanje, ali so bili moji sogovorniki pred letom 2007, ko se je zgodil potres, na kakršen koli način pripravljeni na naravne nesreče so vsi odgovorili odklonilno. Sogovorniki so bili pred letom 2007 popolnoma neinformirani o primernem ravnanju v času naravnih nesreč : “Ne, nobenih informacij o tem nismo prejeli, pa ko zdaj pogledam, bi bilo to takrat zelo koristno.” (Nathaly), “Ne, niti za potres, niti za ostale naravne nesreče.” (Luisa), “Nobenih predpriprav ni bilo. Kar smo izkusili avgusta 2007, smo izkusili prvič in to povsem nepripravljeni... leta 2007 nismo vedeli kam iti in kaj storiti v tistem trenutku.” (Juana), “Žal ne. Nisem vedela, kako ustrezno ravnati med in po nesreči, ker nas ni nihče glede tega informiral.” (Ivette).

Pri Rubeni pa opazimo samoiniciativo za informiranje o pripravljenosti na potres, saj pravi : “Jaz sem parkrat tako malo bral o potresih na javnem internetu, me je zanimalo, kaj

mora oseba narediti, da bi imela čim večje možnosti za preživetje, ampak eno je teorija, drugo pa praksa.”

Štiri sogovornice izrazijo tudi neinformiranost o kriterijah za dodeljevanje pomoči: “... predvsem Rdeči križ je družinam postavljaj hiše, nam pa je niso, niti ne vemo zakaj.” (Nathaly), “Jezna sem bila, ker se je njim gradila hiša, nam pa ne. Nismo dobili nobenih informacij, zakaj je temu tako.” (Juana), “Ne bi smeli delati razlik, če pa smo bili enako prizadeti. Ne vemo, zakaj smo bili drugače obravnavani.” (Luisa).

Ko sem vprašala Mercedes, po kakšnih kriterijah je njen mož prejel še dodatno bivalni prostor, je odgovorila: “Ne vem, dali so nam jo in mi smo jo sprejeli”, kar nakazuje na pomanjkanje informacij glede kriterijev za dodeljevanje pomoči.

Neinformiranost je izstopala tudi glede dostopnosti psihološke pomoči prizadetim v nesreči : “Pomoči od psihologa nismo prejeli. Moji družini ni nihče niti povedal kaj o tem, izvedela sem šele kasneje, tako na ulici.” (Nathaly), “Nihče ni povedal, da sploh lahko prejmemo psihološko pomoč.” (Luisa), “... nismo bili o tem obveščeni. Nismo vedeli, da so prišli tukaj psihologi, to sem izvedele šele veliko kasneje.” (Juana).

Mercedes omenja še boljšo pripravljenost ljudi v večjih urbanih okolijih. Pri tem čuti, da je Chinchu zapostavljena s strani odgovornih pri informiranju skupnosti: “Verjamem, da so ljudje v večjih mestih bolj pripravljeni na katastrofe, mi tukaj pa pred letom 2007 nismo bili pripravljeni niti malo in mislim, da je to nepravilno. Chinchu ne bi smela biti nič drugačna od ostalih mest.”

Tabela 4.7.a Trenutne potrebe, želje

TRENUTNE POTREBE IN ŽELJE									
PODSKUPINE		Nathaly		Luisa		Mercedes		Juana	
		kode 1. st.	kode 2. st.	kode 1. st.	kode 2. st.	kode 1. st.	kode 2. st.	kode 1. st.	kode 2. st.
bivalni prostor	bolj udoben, topel, varen	✓	pret. ++, sed. --, prih. +	✓	pret. ++, sed. --, prih. +	✓	pret. ++, sed. --, prih. +	✓	pret. ++, sed. --, prih. +
delo		/		/		/		✓	pret. /, sed. --, prih. +
večji zaslužek		/		✓	pret. /, sed. --, prih. +	/		/	
finančna pomoč	otrok	✓	pret. -, sed. -, prih. +	✓	pret. -, sed. -, prih. +	/		/	
	zunanja pomoč	✓	pret. -, sed. -, prih. +	/		✓	pret. -, sed. -, prih. +	✓	pret. -, sed. -, prih. +
prehrana	bolj raznovrstna in zdrava	x	pret. +, sed. +, prih. /	x	pret. +, sed. +, prih. /	✓	pret. +, sed. -, prih. +	✓	pret. +, sed. -, prih. +
zagotavljanje občutka varnosti		✓	pret. ++, sed. --, prih. -	✓	pret. ++, sed. --, prih. -	✓	pret. ++, sed. --, prih. -	✓	pret. ++, sed. --, prih. -
boljša pripravljenost na naravne nesreče	izobraževanja, usposabljanja	✓	pret. --, sed. +, prih. +	✓	pret. --, sed. +, prih. +	✓	pret. --, sed. +, prih. +	✓	pret. --, sed. +, prih. +
(topla) tekoča voda		x	pret. +, sed. +, prih. +	✓ x	pret. +, sed. +, prih. +	✓	pret. +, sed. -, prih. /	x	pret. +, sed. +, prih. +
elektrika	zidana hiša	/		/		/		✓	pret. +, sed. -, prih. +
	trenutni bivalni prostor	x	pret. +, sed. +, prih. +	x	pret. +, sed. +, prih. +	x	pret. +, sed. +, prih. +	x	pret. +, sed. +, prih. +
kanalizacija		✓	pret. +, sed. -, prih. +	✓	pret. +, sed. -, prih. +	✓	pret. +, sed. -, prih. +	✓	pret. +, sed. -, prih. +
sanitarije		✓	pret. +, sed. -, prih. +	x	pret. +, sed. +, prih. +	x	pret. +, sed. +, prih. +	x	pret. +, sed. +, prih. +
kopalnica s tušem/kadjo		✓	pret. +, sed. -, prih. +	x	pret. +, sed. +, prih. +	x	pret. +, sed. +, prih. +	x	pret. +, sed. +, prih. +
bolj številna zavetišča		/		/		/		✓	
pomoč tudi na bolj odmaknjenih krajih		/		/		/		✓	
zdravstvena pomoč		/		/		✓		/	
takojšnja, hitra pomoč		/		/		/		✓	

Tabela 4.7.b Trenutne potrebe, želje

TRENUTNE POTREBE IN ŽELJE							
PODSKUPINE		Ivette		Carlo		Ruben	
		kode 1. st.	kode 2. st.	kode 1.st.	kode 2.st.	kode 1.st.	kode 2.st.
bivalni prostor	bolj udoben, topel, varen	✓	pret. ++, sed. --, prih. +	✓	pret. ++, sed. --, prih. +	✓	pret. ++, sed. --, prih. +
delo		✓	pret. /, sed. --, prih. +	/		✓	pret. /, sed. --, prih. +
večji zaslužek		/		✓	pret. /, sed. --, prih. +	✓	pret. /, sed. --, prih. +
finančna pomoč	otrok	/		/		/	
	zunanja pomoč	✓	pret. -, sed. -, prih. +	✓	pret. -, sed. -, prih. +	/	
prehrana	bolj raznovrstna in zdrava	✓	pret. +, sed. -, prih. +	✓	pret. +, sed. -, prih. +	x	pret. +, sed. +, prih. /
zagotavljanje občutka varnosti		✓	pret. ++, sed. --, prih. -	✓	pret. ++, sed. --, prih. -	✓	pret. ++, sed. --, prih. -
boljša pripravljenost na naravne nesreče	izobraževanja, usposabljanja	✓	pret. --, sed. +, prih. +	✓	pret. --, sed. +, prih. +	✓	pret. --, sed. +, prih. +
tekoča voda		x	pret. +, sed. +, prih. +	x	pret. +, sed. +, prih. +	x	pret. +, sed. +, prih. +
elektrika	zidana hiša	✓	pret. +, sed. -, prih. +	✓	pret. +, sed. -, prih. +	✓	pret. +, sed. -, prih. +
	trenutni bivalni prostor	x	pret. +, sed. +, prih. +	x	pret. +, sed. +, prih. +	x	pret. +, sed. +, prih. +
kanalizacija		✓	pret. +, sed. -, prih. +	✓	pret. +, sed. -, prih. +	✓	pret. +, sed. -, prih. +
sanitarije		x	pret. +, sed. +, prih. +	x	pret. +, sed. +, prih. +	✓	pret. +, sed. -, prih. +
kopalnica s tušem/kadjo		x	pret. +, sed. +, prih. +	x	pret. +, sed. +, prih. -	x	pret. +, sed. +, prih. +
zabavi		✓		/		/	
samostojnost		✓		/		✓	
bližina, druženje		✓		/		/	
pomoč pri negi		✓		/		/	
spremljanje skupnosti pri obnovi		/		✓		/	
dolgotrajna pomoč		✓		✓		/	
zdravstvena pomoč		✓		/		/	
takojšnja, hitra pomoč		/		✓		/	

Legenda: ✓ nepokrita potreba
x pokrita potreba

Intervjurance sem spraševala tudi po trenutnih željah oz. potrebah, ki bi pripomogle k temu, da bi se izboljšal njihov trenutni življenjski položaj. Nekateri intervjuranci izražajo tudi želje glede tega, kaj bi se še dalo narediti v bližnji prihodnosti, da bi se prizadeti krajani po skoraj petih letih po naravni nesreči bolj opomogli.

Vsi moji sogovorniki imajo nepokrito potrebo po bolj udobnem, toplem in varnem bivalnem prostoru. V preteklosti (pred potresom) so imeli to dotično stvar urejeno, niso čutili pomanjkanja, zelo pogrešajo bivanje v hišah iz adobe (zato sta v tabeli kar dva plusa), danes pa jim sprememba bivalnega prostora predstavlja zelo velik primanjkljaj, predvsem zaradi slabšega zdravja (zato sta tam dva minusa): "... a kar me bolj skrbi je, kot sem že rekla, zima. Želim si, da bi bilo bolj toplo v tej hiši. Mraz uničuje zdravje." (Nathaly), "Udobno življenje pomeni zame tudi udoben dom, v katerem se človek počuti dobro in to si želim... Če bi imeli hišo, ne pa te barake, bi to že zelo izboljšalo naše zdravje..." (Luisa), "Počutila bi se bolj varno glede svojega zdravja, če bi imeli tudi bolj varno hišo... Če bi imela delo, katerega zares potrebujem, in hišo iz boljšega materiala, bi se zdravje, prehrana in finance spremenile na boljše." (Juana), "Želim pa si tudi boljšo hišo, bolj prostorno in varno, v kateri bi se počutila domače in kjer ne bi bilo vse tako zapleteno. V trenutni hiši je ponoči in predvsem pozimi zelo mrzlo, poleti pa je neznosna vročina. Zaradi tega smo izpostavljeni več različnim boleznim..." (Ivette), "Zdaj pa sem v redu, ne zbolim prav pogosto, ko pa zbolim, je to predvsem zaradi mraza. Zato pa bi si želel bolj topel dom." (Ruben).

V prihodnosti pa imajo sogovorniki glede bivalnega prostora različna upanja, ki se povezujejo s potrebo po finančni pomoči (s strani lastnih otrok ali s strani različnih organizacij, institucij, države itd., kar sem označila kot zunanja pomoč), s potrebo po delu in s potrebo po večjem zaslužku. Ker upajo na boljšo prihodnost, kjer bodo čutili manj pomanjkanja, je le-ta pri podskupinah bivalni prostor, delo, večji zaslužek in finančna pomoč ovrednotena z enim plusom.

Izražena je potreba po finančni pomoči otrok in Rdečega križa: "Otroci pa zaenkrat še vedno hodijo v šolo, kasneje pa upam, da se zaposlijo in nama z možem finančno malo pomagajo... Rdeči križ nam je pomagal le na začetku, kasneje pa nič več. Želela bi, da nam pomagajo tako, da se rešimo tega načina življenja, da lahko gremo naprej. Torej, da nam

pomagajo finančno, da si lahko postavimo boljše domove.” (Nathaly), “Želim si, da bi Rdeči križ spet prišel k nam in nam pomagal, mogoče malo bolj finančno.” (Mercedes).

Potreba po večjem zaslužku in finančni pomoči otrok je izrazila Luisa: “Christian bo kmalu končal šolo, potem pa se bo moral tudi on zaposliti. Prihodek bo tako malo večji... Želim pa si, da bi bilo tukaj v Chinchi več priložnosti za delo, saj potrebujemo več denarja, z enim delom pa si ga ne zaslužimo dovolj, da bi lahko kaj kmalu začeli drugačno življenje... Bilo bi super, če bi bilo več služb in da bi bila bolje plačana.”

Potrebo po delu in zunanji finančni pomoči sta izrazila naslednja intervjujuranca: “Če bi imela delo, katerega zares potrebujem... Potrebovala bi kakšno zunanjo, finančno pomoč...” (Juana). “Le, če bi spet dobili pomoč, bolj v finančnem smislu, bi se mogoče moje življenje izboljšalo in bi tako morda lahko uresničila svoje načrte, ki sem jih imela še pred potresom, s to spremembo, da bi imela boljši dom, kot ga imam trenutno... Jaz bi si želela delati, pa ne morem, ker tako ne bi nihče skrbel za babico po cele dneve.” (Ivette).

Potrebo po večjem zaslužku in zunanji finančni pomoči je izrazil Carlo: “In pri tem bi rabili malo pomoči, sami ne zmoremo zgraditi nove, varne, bolj tople hiše, ker je problem denar... To, da posameznik zasluži malo več denarja, ker mesečna plača, ki jo zasluži skupaj z ženo ni dovolj... Vendar ta pomoč ne bi smela biti le osnovna, kot je hrana, voda, obleka. Zdaj potrebujemo denar, več denarja. Če bi nam država omogočila zaslužiti več, bi ga pač zaslužili sami, ni nas strah delati, če ne, pa bi nam morala država bolj pomagati.”

Ruben pa omenja potreba po delu in večjem zaslužku: “Najprej, da lahko grem sploh naprej, bi rabil službo. Imeti eno službo pomeni, da gre lahko človek naprej, lahko privarčuje denar za nakup mnogih stvari, ampak če nimaš službe, ne moreš imeti ničesar... Si pa želim, da bi bil ta prihodek malo večji.”

Štirje sogovorniki imajo trenutno nepokrite potrebe po bolj raznovrstni in zdravi prehrani. V preteklosti je bila le-ta potreba pokrita, niso čutili pomanjkanja (en plus), trenutno pa čutijo pomanjkanje (en minus): “Če bi imeli več denarja, bi bil tudi ta problem rešen, boljše bi jedli.” (Mercedes), “Če bi imela delo, katerega zares potrebujem, in hišo iz boljšega materiala, bi se zdravje, prehrana in finance spremenile na boljše.” (Juana), “V tem trenutku, kar najbolj potrebujem pa je bolj raznovrstna hrana... Ne privoščim si več nekatere

hrane, katero sem si jo prej, meso jem redko, je zelo drago." (Ivette), "Tako da lahko rečem, da še vedno čutimo posledice potresa tudi v zvezi s prehrano, ja. Potreboval bi več denarja ali pa da se cene znižajo." (Carlo).

Glede dotične zadeve pa se intervjuranci niso usmerili v prihodnost, zato je prihodnost v podskupini prehrana opremljena s predznakom /, razen pri tistih intervjurancih, ki trenutno ne čutijo pomanjkanja – prihodnost je v njihovih primerih označena s +.

Zaradi posledic potresa vsi moji sogovorniki še vedno čutijo strah pred ponovnim potresom in se več ne počutijo varno. Prav vsi so izrazili izgubo občutka varnosti, ki je prisoten v njihovih življenjih še dandanes (++), medtem ko je bil v preteklosti njihovih življenj povsem odsoten (- -): "Pogrešam tisti občutek varnosti, tako zame kot za mojo družino in želim si, da bi ta občutek spet dobila nazaj." (Nathaly), "... bilo me je strah novega potresa, še danes me je, strah me je tudi za varnost mojih otrok." (Luisa), "Seveda si želim tudi to, da me ne bi bilo tako strah, da bi se spet kaj zgodilo... imam občutek, da se bo kmalu zgodilo nekaj groznega, spet kakšen močan, veliki potres. Strah me je novega potresa, vendar bolj za vnuke kot zame. Pred tem potresom nisem še nikoli čutila tega strahu in nisem bila pod tem vsakodnevnim stresom, saj je ta negativna misel z menoj vsak dan." (Mercedes), "Rada bi čutila spet tisto varnost, kot sem prej." (Juana), "Zdaj ob vsakem hrupu bežim s strahom pred potresi. Nimam občutka varnosti v tem pogledu in to mi manjka." (Ivette), "...in bojim se za svoji hčerki, da ne bi bil ob njiju, če bi se res ponovil... Doživeli smo že en potres in zdaj, ko napovedujejo drugega, človek ne more drugega, kot da čuti ta strah v sebi." (Carlo), "Zdaj pa vsakič, ko pride do tresenja, postanem živčen, se prestrašim in mislim, da se bo zgodil nov, močnejši potres." (Ruben).

V zvezi s prihodnostjo in občutkom varnosti je prihodnost intervjurancev v tej podskupini opremljena z negativnim predznakom (-), saj je moje sogovornike strah novega, močnejšega potresa v prihodnosti, za katerega nekateri, kot je vidno zgoraj, pravijo, da ga napovedujejo mediji, kar vzbuja v ljudeh le še več strahu.

Vsi sogovorniki so omenili tudi potrebo po boljši pripravljenosti na naravne nesreče, po več izobraževanjih in usposabljanjih. V preteklosti pred potresom, kot pravijo informanti, niso bili nikakor pripravljeni na naravne nesreče, kljub zavedanju

krajanov, da je Chinchu potresno ogrožen kraj (zato sta tam kar dva minusa). Izjave sogovornikov, ki se nanašajo na pripravljenost na naravne nesreče v preteklosti, so zapisane pod problemom Informiranost.

V sedanjosti pa sogovorniki čutijo, da so veliko bolje pripravljeni na potres (zato je tam en plus), vendar jih večina želi v prihodnosti ponovitev ali še več izobraževanja o primernem ukrepanju v primeru potresa (zato je tam en plus). Nekateri celo omenjajo, da bi si želeli, da jih Rdeči križ usposobi tudi za primerno ukrepanje v primeru drugih naravnih nesreč: "Razen mogoče kakšna ponovitev tega znanja. Tako bi se še otroci naučili tistega, kar smo se mi odrasli, saj so zdaj stari skoraj že pet let več." (Nathaly), "Bi pa bilo dobro, da se takšne stvari ponovijo in nas morda pripravijo tudi za kakšne druge vrste nesreč, ne samo za potres." (Luisa), "Verjamem, da je še veliko tako koristnih stvari, katerih bi se lahko naučili, a ne vem točno kaj, dokler nam kdo tega ne bi pokazal. Upam pa, da bodo enkrat spet prišli k nam in nas še boljše pripravili na potres." (Mercedes), "... to kar so nas naučili, mi je zelo pomagalo. Učenje novih stvari mi je pa vseč, ja, tako da, karkoli bi nas se naučili, bi bila zelo vesela, saj v mestu, kjer se znajo zgoditi potresi, mora biti človek še bolje pripravljen na nesrečo." (Juana), "Ker takrat zaradi svojih zdravstvenih težav nisem mogel sodelovati na Charlas, mislim, da bi bilo zelo koristno, če bi to ponovili, še posebej simulacije potresov. Res je, da so mi že drugi govorili, kaj so se oni naučili, ampak jaz tega nisem izkusil na lastni koži, pa bi želel." (Carlo), "Rad bi, da bi nam Rdeči križ spet organiziral simulacijske vaje. Takrat, ko so izvajali takšne vaje, nisem bil vedno prisoten, ker sem imel službo. Rad bi, da bi nas bolje pripravili na nesreče, nas naučili kaj narediti v določenih primerih nevarnosti. Prej nas je na primer veliko ljudi gasilo požar z vodo, potem pa smo se naučili, da je to napačno. Take stvari so pomembne in želim si več takega znanja." (Ruben).

Ivette in Carlo omenjata tudi željo po več predanosti organizacij pri izobraževanju in usposabljanju skupnosti: "Želela bi, da bi si vzeli več časa za to, kar so nas učili, več predanosti v tem pogledu." (Ivette), "Zato bi bilo dobro, da bi Rdeči križ spet uvedel kakšna usposabljanja, da bi tako ljudje ponovili tisto, kar so se naučili, drugi pa, da bi se tega nasploh naučili. Več kot je prakse, bolj verjameš vase, da boš znal v pravem času pravilno ukrepati in tako se tudi naučiš jemati stvari bolj mirno. To se po mojem mnenju ne naučiš hitro, za to je potreben čas in praksa." (Carlo).

Sogovornike sem spraševala tudi po opremljenosti njihovega trenutnega bivalnega prostora (to so začasna bivališča še iz leta 2007) s tekočo vodo, elektriko, kanalizacijo, sanitarijami in kopalnico s tušem oz. kopalno kadjo. Prav vsi so izrazili potrebo po izgraditvi kanalizacije, Luisa in Mercedes sta izrazili tudi potrebo po tekoči vodi oz. Luisa je izrazila le delno potrebo po njej (kopalna kad nima tekoče vode), Mercedes pa je izrazila potrebo po topli tekoči vodi, mrzlo namreč ima. Nathaly in Ruben imata tudi nepokrito potrebo po urejenih sanitarijah, potreba po kopalnici s tušem ali kopalno kadjo pa ostaja nepokrita le pri Nathaly.

Med pogovorom o elektriki so vsi intervjujanci rekli, da njihova trenutna bivališča imajo elektriko, medtem ko zidane hiše, katere je zgradila vladna organizacija in ki pripadajo Juani, Ivette, Carlu in Rubenu, niso opremljene z električno energijo.

Nepokrite potrebe po tekoči vodi, elektriki, kanalizaciji, sanitarijah in kopalnici s tušem oz. kopalno kadjo so bile pri vseh intervjujancih pokrite v preteklosti, tedaj niso čutili pomanjkanja glede dotičnih stvari (+), v sedanjosti pa čutijo pomanjkanje (-). Prihodnost pa je povezana z bolj udobim, toplim in varnim prostorom, ki si ga vsi moji sogovorniki zelo želijo. Če bi sogovorniki namreč živeli v boljših bivanjskih pogojih, bi bile tudi omenjene nepokrite potrebe takrat pokrite (zato je tam en plus).

Pokrite potrebe po tekoči vodi, elektriki, kanalizaciji, sanitarijah in kopalnici s tušem oz. kopalno kadjo pa so bile pri vseh intervjujancih pokrite tako v preteklosti pred potresom (+), kot tudi v sedanjosti (+) in prihodnosti (+).

Juana omenja tudi željo po pomoči tudi na bolj odmaknjenih krajih in po bolj številnih zavetiščih: "Če se bo morda Rdeči križ v prihodnje spet spomnil na nas, morajo pomagati vsem, ne pa le tistim, ki so jim najbolj "pri roki"... Bilo bi dobro, če bi imeli več zavetišč. Nekaj prvih dni, dokler ni prispela pomoč, smo spali na cesti, pred ruševinami svojih hiš, tako kot večina ljudi takrat v Chinchí."

Ivette omenja tudi potrebo po pomoči pri negi svoje babice in potrebo po bližini in druženju: "Želela bi, da bi mi nekdo pomagal pri negi babice, saj nimam časa za nič drugega. Nekaterih svojih prijateljic, ki ne živijo v Barranquitu, skorajda ne vidim več. Pogrešam jih. Želim si njihove družbe."

Ivette še dodaja željo po samostojnosti in zabavi: "V tem smislu bi si želela biti bolj samostojna in hočem se zabavati!" Ruben si prav tako želi samostojnosti: "Želim se osamosvojiti in se preseliti nekam na svoje."

Mercedes in Ivette omenjata tudi potrebo po zdravstveni pomoči: "Predvsem zdravstveno pomoč za otroke. Skrbi me zanje, prihaja zima in bo spet zelo mrz, razsajale bodo bolezni." (Mercedes), "V tem trenutku, kar najbolj potrebujem pa so... paketi prve pomoči in zdravila za svojo babico in zase, ko zbolim." (Ivette).

Naslednja potreba, ki je skupna dvema sogovornikoma, je potreba po takojšnji, hitri pomoči: "Res jo potrebujemo, vsi mi, še vedno. In pomoč potrebujemo zdaj, ne pa čez nekaj let." (Juana), "Če pa bi dobili pomoč in to zdaj zdaj, ali od vlade ali od kakšne humanitarne organizacije, pa se vidim v boljši situaciji. (Carlo).

Carlo še dodaja željo po spremljanju skupnosti pri obnovi in po bolj dolgoročni pomoči, pri čemer se mu pridružuje tudi Ivette: "Zdi se mi pomembno tudi to, da bi nas morala pomoč tokrat spremljati pri spreminjanju, obnavljanju naših življenj. Ni dovolj le nekaj dati in odditi. Z nami bi morali ostati daljše časovno obdobje, ne le prva dva, tri mesece po nesreči." (Carlo), "Želela bi, da bi si vzeli več časa za to, kar so nas učili, več predanosti v tem pogledu." (Ivette).

Tabela 4.8. Pridobitve

PRIDOBITVE		
Intervjuranci	Kode 1. stopnje	Kode 2. stopnje
Nathaly	nove osebnostne vrline boljši družinski odnosi boljša pripravljenost znanje prve pomoči močnejše zavedanje potresne ogroženosti	osebni napredek sprememba družinskih odnosov primerno ukrepanje v primeru naravne nesreče (potres) zavedanje situacije
Luisa	nove osebnostne vrline boljša pripravljenost znanje prve pomoči močnejše zavedanje potresne ogroženosti	osebni napredek primerno ukrepanje v primeru naravne nesreče (potres) zavedanje situacije
Mercedes	boljša pripravljenost znanje prve pomoči	primerno ukrepanje v primeru naravne nesreče (potres)
Juana	boljši družinski odnosi boljša pripravljenost znanje prve pomoči	sprememba družinskih odnosov primerno ukrepanje v primeru naravne nesreče (potres)
Ivette	boljši družinski odnosi izkušnja prostovoljne pomoči boljša pripravljenost znanje prve pomoči znanje o negi	sprememba družinskih odnosov nova izkušnja primerno ukrepanje v primeru naravne nesreče (potres)
Carlo	boljši družinski odnosi znanje prve pomoči močnejše zavedanje o potresni ogroženosti	sprememba družinskih odnosov boljša pripravljenost zavedanje situacije
Ruben	nove osebnostne vrline boljši družinski odnosi znanje prve pomoči	osebni napredek sprememba družinskih odnosov boljša pripravljenost

Na vprašanje: "Kaj ste pridobili oz. se naučili po izkušnji s potresom?", so vsi intervjujanci odgovarjali, da so se naučili nujenja prve pomoči, večina njih pa še omenja boljšo pripravljenost na morebitne naravne nesreče, vendar le za primer potresa, katero so pridobili predvsem na simulacijskih vajah, organiziranih s strani Rdečega križa v sklopu infomacijskih srečanj oz. Charlas. Pod besedno zvezo 'boljša pripravljenost' se razumejo vedenja o naslednjem: kateri prostori v hiši so najbolj varni v času potresa, kam zbežati, kako se orientirati med potresom, kako zaščititi sebe in otroke in zavedanje pomembnosti vnaprej pripravljene opreme (vrv, svetilka, torba, radio, voda, hrana itd.). Ivette je pridobila tudi znanje o negi, saj živi z babico, ki je hendikepirana.

Trije sogovorniki govorijo tudi o močnejšem zavedanju potresne ogroženosti lokalnega kraja: "Moram reči, da je bilo to učenje koristno, saj so v Chinchu potresi pogosti, očitno nas lahko tudi močni potresi prizadanejo, o čemer prej nismo niti razmišljali, da se lahko kaj takega zgodi." (Nathaly).

Vsi sogovorniki, z izjemo Luise in Mercedes dojemajo kot pridobitev tudi to, da imajo sedaj boljše družinske odnose, kot so jih imeli pred naravno nesrečo.

Nove osebnostne vrline so nove pridobitve treh sogovornikov: "Naučila sem se biti bolj previdna, pa tudi sedaj sem bolj mirna, ko se nekaj slabega zgodi, kar se mi zdi zelo pomembno. Pri sebi sem ugotovila, da če panično odreagiram, je le še slabše, kar ni dobro." (Nathaly), "Naučila sem se bolj ceniti vsakdanje stvari, malenkosti." (Luisa), "Tudi bolj sem postal občutljiv za potrebe drugih. Tiste otroke, ki nimajo veliko, je treba podpreti, pomagati na kakršen koli način." (Ruben).

Ivette pa je edina, ki je pridobila tudi izkušnjo prostovoljne pomoči: "Izkušnja s potresom mi je omogočila, da sem skupaj s prostovoljci skupnosti in predvsem Rdečega križa tudi jaz prostovoljno pomagala mladim ljudem, predvsem otrokom."

Tabela 4.9.a **Krepitev moči (moč odločanja o svojem življenju)**

KREPITEV MOČI
MOČ ODLOČANJA O SVOJEM ŽIVLJENJU

Intervjuranci	Kode 1. stopnje	Kode 2. stopnje
Nathaly	nemoč odločanja	nemoč
Luisa	moč odločanja bolj previdno sprejemanje odločitev pretehta vse možnosti	moč sprememba vedenje in načina razmišljanja
Mercedes	moč odločanja	moč
Juana	moč odločanja bolj odgovorno in previdno sprejemanje odločitev	moč sprememba vedenja in načina razmišljanja
Ivette	delna moč odločanja	delna moč
Carlo	delna moč odločanja	delna moč
Ruben	moč odločanja pogostejše posvetovanje s starši ob dvomih	moč odločanja sprememba vedenja in načina razmišljanja

Na vprašanje, ali moji sogovorniki čutijo, da imajo moč odločanja o svojem življenju, so Luisa, Juana in Ruben odgovorili pritrdilno, kljub oviram pri uresničevanju njihovih odločitev. Pri njih pa se pojavlja tudi sprememba vedenja in načina razmišljanja zaradi doživetja strahu po potresu, saj pravijo: "Hvala Bogu, se vedno čutim to moč, ja... Kar je pa drugače, je to, da sem zdaj bolj previdna, preden se za kaj odločim. Pretehtam vse možnosti in šele nato sprejemam končno odločitev. Mislim, da je to zaradi strahu, ki po mojem ne bo nikoli pozabljen. Takrat, v času potresa, sem bila prvič v življenju prestrašena za življenje svojih otrok in svoje življenje. Zato danes delam vse z večjo previdnostjo." (Luisa), "Ja, še vedno, ampak zdaj počnem vse z večjo previdnostjo. Odločitev ne sprejemam hitro in nepremišljeno. Napačna odločitev me oz. nas lahko stane veliko." (Juana), "Ja, o stvareh, ki se tičejo mene, odločam sam. Je pa res, da sem se po potresu začel bolj posvetovati s svojimi starši, če sem v dvomih." (Ruben).

Pri Mercedes potres ni imel vpliva na njeno moč odločanja o svojem življenju kot pri zgornjih sogovornikih. Še vedno pa odloča o svojem življenju samostojno.

Ivette in Carlo čutita delno moč odločanja zaradi ovir pri uresničevanju odločitev, Nathaly pa čuti nemoč zaradi ovir.

Tabela 4.9.b **Krepitev moči (podpora pri uresničevanju odločitev)**

PODPORA PRI URESNIČEVANJU ODLOČITEV

Intervjuranci	Kode 1. stopnje	Kode 2. stopnje
Nathaly	delna podpora družine vnaprejšnja neuresničljivost odločitev	neformalni viri socialne opore
Luisa	podpora družine in prijateljev	neformalni viri socialne opore
Mercedes	podpora družine vpliv odsotnosti moža na podporo	neformalni viri socialne opore
Juana	podpora moža	neformalni viri socialne opore
Ivette	podpora prijateljic možnost odločanja	neformalni viri socialne opore
Carlo	podpora družine in prijateljev	neformalni viri socialne opore
Ruben	podpora družine	neformalni viri socialne opore

Podpora pri uresničevanju odločitev izhaja pri vseh sogovornikih iz neformalnih virov socialne opore.

Večini informantov nudi podporo družina in prijatelji, le Nathaly omeni, da prejema le delno podporo svoje družine pri uresničevanju svojih odločitev, pa tudi osebno se ji zdi, da bi bile nekatere njene odločitve že vnaprej neuresničljive: "Družina, toda le pri tistih odločitvah, ki so realne in možne. Saj, če bi ves čas iskala podporo pri družini glede nečesa, kar se še meni zdi malo verjetno, da se uresniči, potem bi cela družina samo trpela." Ivette, ki živi skupaj z babico pa pravi, da podporo pri uresničevanju svojih odločitev prejema od prijateljic, ki ji prepuščajo odločitve: "Prijateljice me podpirajo. One mi nekako, kako bi rekla, prepuščajo odločitve, saj so moje..."

Tabela 4.9.c **Krepitev moči (ovire pri uresničevanju odločitev)**

OVIRE PRI URESNIČEVANJU ODLOČITEV

Intervjuranci	Kode 1. stopnje	kode 2. stopnje
Nathaly	finančna stiska	finančna ovira
Luisa	finančna stiska	finančna ovira
Mercedes	finančna stiska	finančna ovira
Juana	dvom v samostojno odločanje se ne počuti varno	čustvena ovira
Ivette	vpliv odločitev odvisnost babice ne more delat celodnevna nega babice	odvisnost finančna ovira časovna ovira
Carlo	fizična poškodba občutek neuporabnosti	gibalna ovira čustvena ovira
Ruben	ni priložnosti za redno zaposlitev	finančna ovira

Kot ovire pri uresničevanju odločitev so sogovorniki naštevati finančno, čustveno, časovno in gibalno oviro ter odvisnost.

Nathaly, Luisa, Mercedes in Ruben omenjajo finančno oviro, pri čemer Ruben pravi, da je njemu ovira predvsem to, da ni priložnosti za redno zaposlitev, nezaposleni gospodinji Nathaly in Mercedes ter zaposlena Luisa pa poudarjajo finančno stisko družine.

Juana pa čuti čustveno oviro, saj je začela dvomiti v samostojno odločanje: "...jaz imam raje, da se z njim (z možem) o vsem pogovorim in se potem skupaj odločiva. Tako se počutim tudi bolj varno, je manj možnosti, da se odločim napačno... se mi zdi, da sem nekako izgubila tisto vero v samo sebe, ko pride do trenutka, ko se moram odločiti za kaj pomembnega, še posebej, če se moram odločiti na hitro."

Pridružuje se ji tudi Carlo, ko pravi, da se zaradi fizične poškodbe počuti neuporaben in odvisen od pomoči sorodnikov in prijateljev: "Nesreča me je prikrajšala za določene stvari. Ker moja noga ne bo nikoli povsem dobra, nekaterih stvari ne morem več početi in

takrat se počutim neuporaben in odvisen od pomoči sorodnikov, prijateljev. Žal mi je, da ne počnem več tistega, kar sem imel rad, kot je na primer igranje nogometa.”

Ivette pa se sooča z več ovirami. Ne more namreč delati zaradi celodnevne nege babice, ki je odvisna od njene pomoči. Zato tudi odločitve, katere sprejema, vplivajo na življenje njene babice: “Jaz bi si želela delati, pa ne morem, ker tako ne bi nihče skrbel za babico po cele dneve...babica je odvisna od mene...moje odločitve niso samo moje, ne dotikajo se samo mene, temveč tudi babice.”

Tabela 4.10. Vizija prihodnosti

VIZIJA PRIHODNOSTI		
Intervjuranci	Kode 1. stopnje	Kode 2. stopnje
Nathaly	stagniranje	negativen pogled
	napredek pod pogojem zaposlitve otroka	možna sprememba na boljše
	napredek pod pogojem finančne pomoči	
Luisa	napredek pod pogojem zaposlitve otroka	možna sprememba na boljše
Mercedes	napredek pod pogojem dodatnega zaslužka	možna sprememba na boljše
Juana	napredek zaradi prepričanja o okrevanju	pozitiven pogled
Ivette	stagniranje	negativen pogled
	napredek pod pogojem finančne pomoči	možna sprememba na boljše
	povezava uresničitve načrtov s finančno pomočjo	
Carlo	stagniranje	negativen pogled
	napredek pod pogojem takojšnje, finančne pomoči	možna sprememba na boljše
Ruben	napredek pod pogojem redne zaposlitve	možna sprememba na boljše
	pripravljenost na delo izven domačega kraja	

Nathaly, Ivette in Carlo imajo negativen pogled na prihodnost, saj pravijo, da se vidijo v prihodnosti, natančneje čez eno leto, v enakem položaju, v katerem so že zdaj.

Vsi pa omenjajo možno spremembo na boljše oz. napredek, vendar le pod določenimi pogoji, kot je (takojšnja) finančna pomoč, zaposlitev otroka v prihodnosti,

možnost dodatnega zaslužka, prebolenje boleče izkušnje s potresom in možnost redne zaposlitve: "Vidim se v isti situaciji kot danes, žal. Ene stvari so se izboljšale, imamo hrano, vodo, torej osnovne stvari, ampak to ni dovolj. Neke velike razlike v prihodnosti ne vidim... ker pomoči ni več od nikoder. Rdeči križ nam je pomagal le na začetku, kasneje pa nič več. Želela bi, da nam pomagajo tako, da se rešimo tega načina življenja, da lahko gremo naprej. Torej, da nam pomagajo finančno, da si lahko postavimo prave domove... Otroci pa zaenkrat še vedno hodijo v šolo, kasneje pa upam, da se zaposlijo in nama z možem finančno malo pomagajo." (Nathaly), "Jaz mislim, če bom nadaljevala živeti tako kot do zdaj, se ne bo spremnilo nič. Le, če bi spet dobili pomoč, bolj v finančnem smislu, bi se mogoče moje življenje izboljšalo..." (Ivette), "Vidim se živeti v tisti novi hiši, ostalo pa bo po moje ostalo enako. Če pa bi dobili pomoč in to zdaj zdaj, ali od vlade ali od kakšne humanitarne organizacije, pa se vidim v boljši situaciji... Zdaj potrebujemo denar, več denarja." (Carlo), "Dobro, čez eno leto mislim, da se bodo stvari malo izboljšale. Christian bo kmalu končal šolo, potem pa se bo moral tudi on zaposliti. Prihodek bo tako malo večji." (Luisa), "Mislim, da bo čez eno leto moja prihodnost lepša, kar se tiče doma, denarja... Mož bo morda sedaj dobil še dodatno službo, preko enega njegovega prijatelja, in če se to res zgodi, mislim, da bo potem naprej boljše." (Mercedes), "Vidim se v boljši situaciji. In kaj mislite, da se bo izboljšalo? Nasplošno naše življenje. Vsaj dokler smo tako povezani, kot smo. Prepričana sem, da bomo preboleli to, kar smo izgubili, če do sedaj še nismo. In takrat bo lažje za vse. Ni dobro, če se človek ozira nazaj." (Juana), "Če se mi bo ponudilo kakšno redno delo, bom lahko šel naprej in bo vse boljše. Veš, so primeri, ko se ljudem ponudi delo in nočejo delat! Jaz pa hočem, da se moje življenje premakne naprej in da najdem kaj boljše zase." (Ruben).

Ivette omenja tudi povezavo uresničitve svojih načrtov, zasnovanih še preden se je zgodil potres s finančno pomočjo: "Le, če bi spet dobili pomoč, bolj v finančnem smislu, bi se mogoče moje življenje izboljšalo in bi tako morda lahko uresničila svoje načrte, ki sem jih imela še pred potresom."

Ruben pa pravi, da je pripravljen na delo celo izven domačega kraja: "Tukaj živim že 30 let, vendar če bi se mi ponudilo delo v drugem kraju, je tudi takšno delo zelo dobrodošlo."

5. RAZPRAVA

Če pogledamo odgovore na vprašanje, kakšno je bilo življenje mojih sogovornikov pred potresom, lahko razberemo, da imajo vsi intervjuranci pozitiven pogled nanj. Intervjuranci govorijo o pozitivnih vidikih preteklosti na več področij, kot so zadovoljive stanovanjske razmere, dobri družinski odnosi, pogosti socialni stiki in pokrite osnovne življenjske potrebe (primerna hrana, oblačila, ustrezno bivališče), pri čemer je bila potreba po zaposlitvi pred potresom nepokrita s strani dveh intervjurank, na kar ne gledata negativno, saj sta bili zadovoljni s svojo družbeno konstruirano vlogo gospodinje.

Posledice potresa so pomemben dejavnik, ko raziskujemo življenja prizadetih v nesreči. Posledice so bile destruktivne za celotno skupnost Chinche, saj kot je zapisano v teoriji diplomske naloge, je nesreča zahtevala življenja, veliko je bilo ranjenih, ljudje so izgubili domove ali druge materialne dobrine, kar lahko vidimo tudi iz rezultatov. Intervjurance je prizadela materialna škoda, ki se kaže v uničenju domov in drugih materialnih stvari, ki so jim pripadale.

Jovičević (1983: 23) pravi, da se na področju, ki ga zajame katastrofa, pojavi tudi upad življenjskega standarda, novim življenjskim pogojem pa se je treba šele prilagoditi. Predvsem se pojavi veliko pomanjkanje sredstev za normalno življenje.

V primeru mojih sogovornikov so posledice dolgoročne, saj bo avgusta 2012 minilo pet let od potresa, a še vedno živijo v slabših bivanjskih razmerah kot pred potresom, njihove sedanje hiše so zgrajene iz slabšega gradbenega materiala, gradnja sama je pomanjkljiva, saj je potresno neodporna. Družine sogovornikov so, po lastnih opazanjih, številčne, prostori so pa majhni, pohištvo je neudobno. Kot pravijo sami intervjuranci, sedanje hiše, ki so v bistvu začasna bivališča še iz leta 2007, ne nudijo nobene zaščite pred mrazom in vročino, kar povezujejo z nastankom bolezni, zlasti pozimi. K slabši kvaliteti njihovega življenja prispevajo tudi slabi okoljski pogoji, katere so omenili nekateri intervjuranci. Življenjski standard mojih sogovornikov je

upadel, še zmeraj se niso prilagodili na nove življenjske pogoje, saj je tako življenje nedostojanstveno in ne upošteva dejanskih potreb ljudi.

Posebej poudarek namenjam psihičnim posledicam, s katerimi je povezanih več dejavnikov. Sodobni človek namreč doživlja izredne razmere, torej naravne katastrofe, vojna stanja in podobno kot velikansko psihično obremenitev, ki jo lahko spremljajo množične psihološke motnje. Katastrofe ne glede na to, kakšne so, povzročajo pri človeku negotovost in strah za obstoj in nič drugače ni bilo pri mojih sogovornikih.

Rezultate, katere sem prikazala v tabeli 4.3. Občutki, lahko povežem s psihičnimi posledicami, saj so intervjuranci izražali predvsem strah pred ponovnim potresom, izgubo občutka varnosti in živčnost ob močnejšem hrupu, ki jih asocira na potres iz leta 2007. Trenutni občutki mojih sogovornikov po potresu so pri vseh negativni, le en intervjuranc omenja še pozitiven občutek, to je večja empatija do drugih.

Materialno stanje intervjurancev se je po potresu v večini poslabšalo zaradi manjših družinskih prihodkov. Le-te lahko povežem z izgubo nekaterih materialnih dobrin, ki so jih morali znova kupiti, pogost odgovor pa je bil tudi podražitev hrane, kar predstavlja večji strošek za družine in posameznike. S podražitvijo prehrane je zatorej povezana tudi manj primerno prehranjevanje nekaterih sogovornikov.

Slabše materialno stanje se kaže tudi v spremembi zaposlitve iz redne na začasno, eni intervjuranki pa po potresu ni uspelo obdržati službe, saj so jo odpustili zaradi gospodarskih posledic države, katere pa nisem zajela v raziskavo. Za bolj natančen in širši vpogled v problematiko bi se morda morala osredotočiti tudi na vpliv nesreče na gospodarstvo.

Dve intervjuranki omenjata tudi manj pogosto oz. opustitev vključevanja v sprostivne (kulturno zabavne) dejavnosti zaradi finančne stiske.

Finančna stiske in pomanjkanje časa sta tudi razlog za manj pogoste socialne stike nekaterih intervjurancev. Le ena intervjuranka podeli z mano, da je v času po potresu

sklenila nova prijateljstva, saj si je takrat skupnost kot celota delila isto izkušnjo, kar je pripomoglo k temu, da so se nekateri med seboj zblížali.

Nesreče vplivajo torej tudi na medsebojne odnose med ljudmi v lokalni skupnosti. Takoj po nesreči so odnosi zelo dobri, ljudje si med seboj pomagajo, kar pravi tudi Luisa: "Res je, da smo si kot skupnost pomagali drug drugemu, toda le dokler nismo začeli prejemati materialno pomoč. Takrat so se odnosi poslabšali, skupnost je bila razdvojena na tiste, ki so prejeli več in na tiste, ki so prejeli manj pomoči."

Kot pravi teoretična podlaga diplomske naloge imenujemo takšno obdobje obdobje "medenega meseca", v času po nesreči, ko se že začne obdobje obnove, pa se medsebojno odnosi praviloma poslabšajo, zlasti ko pride do razdeljevanja pomoči. Proces obnove skupnosti je torej skrhal odnose med krajani prav zaradi različnih kriterijih za dodelitev pomoči in porabe sredstev za obnovo.

Po drugi strani pa večina sogovornikov izpostavlja izboljšanje družinskih odnosov po potresu, saj sedaj več komunicirajo in si zaupajo. V težkih situacijah je namreč zelo pomembna bližina družine in dobri odnosi med njenimi člani, saj predstavljajo velik del socialne opore.

Dve sogovornici sta bili zaradi posledic nesreče prizadeti tudi posredno, saj sta se soočili z izgubo hišnega ljubljénčka in bližnje osebe.

Uničena vizija o finančni stabilnosti in družinskem življenju je omenjena s strani dveh intervjuancev, kar se mi zdi razumljivo, saj ima le eden od njiju lastne prihodke, vendar so ti le občasni, drugi pa ne dela zaradi celodnevne nege družinskega člana, kar pomeni, da se sooča tudi s pomanjkanjem časa za socialne stike.

Najrazličnejše reševalne službe, prostovoljci in organizacije oskrbijo ogromno ljudi, prizadetih v nesreči. Pri tem uporabljajo različne metode dela, ki so odvisne od kulturnega okolja, v katerem se pomoč izvaja, vrste nesreče, razpoložljivih ekonomskih virov in znanja. Vsaka razvita država ima organiziran sistem zaštite,

reševanja in pomoči. Eno temeljnih načel sistema zaščite, reševanja in pomoči Republike Slovenije državo zavezuje, da je vsak posameznik upravičen do pomoči ob nesreči in da mora vsaka civilizirana družba pomoč zagotoviti in izvajati (<http://www.sos112.si/slo/tdocs/potres.pdf>). Temeljna pomanjkljivost moje raziskave je pomanjkljivo poznavanje omenjenega sistema v Peruju, saj nisem mogla dobiti točnih, razumljivih informacij o dotični zadevi. Posredovana so mi bili namreč obsežna strokovna poročila v španščini, čigar razumevanje je žal izven mojih sposobnosti. Vendar na podlagi pogovorov z intervjuranci in strokovnima delavkama iz Rdečega križa lahko sklepam, da je njihov sistem reševanja, pomoči in zaščite precej podoben. Pomoč prizadetim v nesreči je izhajala iz neformalnih in formalnih virov, pri čemer sta odigrala najpomembnejšo vlogo perujski in ameriški Rdeči križ.

Na vprašanje, kakšne oblike pomoči so bili moji sogovorniki deležni ob nesreči je bil najpogostejši odgovor pomoč v hrani, vodi, oblačilih ter organiziranje Charlas, to so informacijska srečanja, ki so bila namenjena skupnosti kot celoti. Nekateri so dobili tudi pomoč v bivalnih zmogljivostih oz. v obliki gradnje začasnega bivališča, drugi pa takšne pomoči niso prejeli, kar se mi zdi osebno diskriminatorno. To je tudi ena izmed pomanjkljivosti služb, ki si opisane spodaj, saj so bili ljudje priča pomanjkljivim kriterijam za dodeljevanje pomoči. Tisti intervjuranci, ki so postavili bivališča popolnoma na lastne stroške, namreč trdijo, da so bili enako oškodovani kot nekateri od njihovih sosedov, ki so prejeli tovrstno pomoč, vendar so bili s strani Rdečega križa neenako obravnavani. Prihajalo je tudi do razlik med sogovorniki v prejetju denarne pomoči s strani države in nudenju psihološke pomoči. Pomembna se mi zdi ugotovitev, da so tisti intervjuranci, ki živijo v San Martin de Barranquito, prejeli tudi pomoč vladne organizacije v obliki gradnje zidanih hiš, medtem ko tiste intervjuranke, ki živijo v bližini oz. v samem centru Chinche pa takšne pomoči niso bile deležne, z izjemo Mercedes.

Čeprav so vsi intervjuranci doživeli oz. še vedno doživljajo psihične posledice potresa, se je le ena sogovornica odločila sprejeti ponudeno psihološko pomoč, trem je bila takšna pomoč na voljo, a so jo odklonili, ostali pa so bili neseznanjeni s takšno obliko pomoči. Pomembna se mi zdi izjava intervjuranca, ki je na vprašanje, ali je

prejel psihološko pomoč odgovoril: "Ne, nisem, nisem hotel, me je bilo sram." Intervjuvanec se torej sramuje strokovne pomoči, kar lahko takoj uvrstimo med razloge za zavrnitev takšne oblike pomoči. Sistem zaščite, reševanja in pomoči v Peruju očitno zmore in zna ponuditi psihološko pomoč, vendar ne vsem, ki jo potrebujejo. Tukaj je vrzel v sistemu, ki bi jo lahko poimenovala kot neustreznost delovanja organizacij, saj psihološka pomoč ni sistemsko zagotovljena, temveč se bolj zdi, da gre za posledico slučajev.

Ugotovitve kažejo tudi na to, da so glavno nalogo pri nujenju čustvene opore opravili člani najožje družine, prijatelji in ljudje iz lokalne skupnosti, ki se med seboj poznajo. Sorodniki so drug drugemu nudili tudi instrumentalno oz. materialno oporo po svojih zmogljivostih.

Rezultati raziskave so pokazale, kakšne so obstoječe prakse in kje se pojavljajo vrzeli v sistemu pomoči. Čeprav moj vprašalnik ne zajema neposrednega vprašanja o pomanjkljivostih služb, ki so zagotavljale pomoč, so le- te intervjuvanci izpostavljali pod vprašanjem, s čim niso bili zadovoljni v času prejemanja pomoči. Vprašanje o zadovoljstvu se v mojih intervjujih pojavlja namreč le kot podvprašanje. Pomembno se mi zdi mnenje nekaterih, ki pravijo, da jim je Rdeči križ hitro priskočil na pomoč, osebno pa se s tem ne strinjam, saj je humanitarna organizacija potrebovala kar dva dni, da je prispela v Chincho. Veliko ljudi je medtem, kot pravi ena izmed sogovornic, spalo na cestah, pred ruševinami svojih hiš. Potres se je zgodil meseca avgusta, torej pozimi (Peru leži na južni polobli sveta). Ljudje so ostali brez pomoči dva cela dni, vremenski pogoji pa so bili vse prej kot ugodni. Odzivni čas vladne organizacije pa vidijo kot predolg, saj je le-ta šele približno avgusta 2011 zgradila zidane hiše, ki pa po mnenju treh sogovornikov, katerim pripada zidana hiša, ne ustrezajo njihovim potrebam. Kot so izpostavili, te hiše nimajo nosilnih opor, prav tako niso oskrbljene z električno energijo, kar za prizadete krajane predstavlja nezagotavljanje občutka varnosti in neopremljenost stanovanjskih razmer. Zaradi tega je prihajalo do nezaupanja v vladne ustanove in strokovnjake.

Menim, da neustrezno reševanje nekaterih problemov, s katerimi se še dandanes soočajo moji sogovorniki, posamezniku in lokalni skupnosti ne nudi nove življenjske perspektive, podporo in pomoč. Če bi bilo reševanje njihovih problemov bolj ustrezno, bi po mojem mnenju to tudi prispevalo k hitrejši psihični stabilizaciji oz. premagovanju strahu ter ponovnem zagotavljanju občutka varnosti.

Naslednja velika pomanjkljivost, ki jo izpostavljajo sogovorniki je odsotnost strokovnjakov in prostovoljcev na terenu. Pomoč Rdečega križa in prostovoljec, kot pravijo nekateri intervjuranci, ni bila zagotovljena v bolj oddaljenih krajih, temveč je bila centralizirana tam, kjer je največ ljudi. Prisotnost na terenu pa je nujna, da bi lahko zmanjšali škodo in odgovorili na nujne potrebe prizadetega prebivalstva.

Pomanjkljivost, katero sem obravnavala kot posamezen problem pa je informiranost. V večini so bili intervjuranci neinformirani o kriterijah za dodeljevanje pomoči in dostopnosti psihološke pomoči, nepripravljenost na naravne nesreče pa je tudi ena izmed glavnih pomanjkljivosti, saj pred letom 2007 skupnost ni bila nikdar informirana o ustreznem ravnanju med in po naravni nesreči, čeprav je med prebivalstvom Chinche zavedanje o potresni ogroženosti lokalnega območja prisotno. Mislim, da je v obdobju po potresu je zelo pomembno poročanje, saj ljudje potrebujejo informacije o dogodku, pomoči, a prav tako so pomembni preventivni dejavniki, kot je priprava prebivalcev na naravne nesreče z načrtovanjem in usposabljanjem prebivalcev, pripravo brošur, morda tudi s spodbujanjem zavarovanja, vendar v primeru mojih sogovornikov niti ne pride toliko v poštev zaradi finančne stiske. Če bi bili intervjuranci predhodno pripravljeni na morebitno naravno nesrečo (predvsem na potres zaradi visoke potresne ogroženosti države) bi bilo morda njihovo spoprijemanje z njo lažje, tako pa vsi sogovorniki še dandanes čutijo posledice, ki bi morale biti po mojem mnenju že zdavnaj odpravljene.

Prilagajanje potrebam prizadetih v naravni nesreči je osnova za uspešno reševanje in odpravljanje posledic nesreče. Raziskava je pokazala, da so trenutne potrebe prizadetih v nesreči različne in hkrati precej podobne, a vseeno najbolj usmerjene v boljše bivanjske pogoje, finančno oz. denarno pomoč in ponovno zagotavljanje

občutka varnosti ter boljši pripravljenosti na naravne nesreče, saj si večina intervjurancev želi ponovitev oz. dodatna izobraževanja in usposabljanja za primere naravnih nesreč, s to razliko, kot navajajo nekateri sogovorniki, da bi si zdaj odgovorni vzeli več časa za informiranje javnosti in bili v tem bolj predani. Zanimiva se mi zdi misel, ki jo je z menoj podelil Carlo: "Zdi se mi pomembno tudi to, da bi nas morala pomoč tokrat spremljati pri spreminjanju, obnavljanju naših življenj. Ni dovolj le nekaj dati in odditi. Z nami bi morali ostati daljše časovno obdobje, ne le prva dva, tri mesece po nesreči." Enako razmišlja Ingrid Saito, ko pravi, da bi bilo dobro analizirati vpliv in trajnost Projekta obnove življenja prizadetega prebivalstva v daljšem časovnem obdobju. Na tem mestu citiram tudi izjavo prostovoljca Carlosa, ki pokaže dejansko potrebo ljudi po dolgoročni, sistematični pomoči: "...vse mogoče stvari so se dogajale, saj nihče ni vodil nobene kontrole, supervizije nad celotno situacijo. Skupnost potrebuje ljudi, ki jih bodo stali ob strani v daljšem časovnem obdobju, s katerimi bi skupaj sodelovali, tega pa je bilo zelo malo."

Izkušnja s potresom pa ni nujno le negativna, saj so intervjuranci pridobili tudi nekatera nova znanja, saj pravijo, da so sedaj bolje pripravljeni na morebitne naravne nesreče kot pred letom 2007. Ta znanja so pridobili na informacijskih srečanjih, katere je za skupnost organiziral Rdeči križ. Pozitivni vidik potresa je tudi izboljšanje družinskih odnosov v nekaterih primerih, kot tudi sposobnost intervjurancev prepoznavati potres kot močnejši vir ogrožanja varnosti lokalnega kraja in celotne države, čeprav se mi zdi, da s tem niso prav veliko pridobili, kajti v skupnosti občina nima dovolj pristojnosti na področju varstva in zaščite pred naravnimi nesrečami, s katerimi bi lahko odgovorila na potrebe ljudi po boljši pripravljenosti na nesreče. Krajan si želijo več znanja in prakse, kako se čim bolj učinkovito obvarovati pred potresi in tudi pred drugimi naravnimi nesrečami, a zaenkrat to ostaja nepokrita potreba.

V procesu krepitev moči se morajo intervjuranci angažirati za doseg svojih ciljev, vendar morajo biti za to ustvarjeni pogoji, v katerih bo lahko vsakdo uporabil svoja znanja, talente in sposobnosti. Ob naravni nesreči lahko posameznik izgubi oz. se mu omeji moč odločanja o svojem življenju, kar lahko povežem tudi s psihičnimi posledicami potresa. V fazi prilagajanja na nove življenjske pogoje je potrebna

podpora, tako neformalna kot tudi formalna, ob kateri lahko vsakdo razvije svoje spretnosti in pridobi moč odločanja, v primeru, da le- te ne čuti več. Moji sogovorniki v večini čutijo spremembo lastnega vedenja in načina razmišljanja, saj pravijo, da več ne čutijo enake moči odločanja o svojem življenju. Razlogi za to so različni, od fizične poškodbe do bolj previdnega odločanja oz. nezaupanja v lastne odločitve. Podporo pri uresničevanju odločitev predstavljajo le neformalni viri socialne opore, a menim, da potrebujejo moji sogovorniki tudi formalne vire socialne opore, saj jih večina, kljub podpori družine in prijateljev, še vedno ne čuti enako moč odločanja kot v času pred naravno nesrečo. Uresničenje želja in odločitev velikokrat ni odvisno od moči in zavzetosti posameznika, saj jih na poti do cilja čakajo ovire. Večina intervjurancev je izpostavila finančno oviro, kateri sledi čustvena, nato pa še gibalna in časovna ovira.

Rezultati raziskave kažejo, da imajo intervjuranci tako pozitiven kot negativen pogled na prihodnost (to je čez eno leto), pri čemer se mi zdi zanimivo, da nihče od njih ni izgubil upanja na boljšo prihodnost, kajti velika večina sogovornikov omenja pozitivno vizijo prihodnosti pod pogojem finančne pomoči, katero pričakujejo tako od humanitarnih organizacij in države kot tudi v nekaterih primer od lastnih otrok, ko se bodo zaposlili. Upanje je prisotno tako ob pozitivnem kot tudi ob negativnem pogledu na prihodnost, razlike v poimenovanjih izhajajo izključno iz lastnih besed sogovornikov.

Rezultatov raziskave ne moremo posploševati na celotno populacijo, saj je vzorec zajemal le sedem ljudi, ki sem jih intervjurala na priložnostni način. A menim, da nam dobljeni rezultati vseeno dajo dober vpogled v trenutno stanje mojih intervjurancev in odsevajo razmere, ki so se dogajale po potresu in ki se dogajajo še danes.

6. SKLEPI

- Intervjuranci govorijo o pozitivnih vidikih preteklosti na več področjih, kot so zadovoljive stanovanjske razmere, dobri družinski odnosi, pogosti socialni stiki in pokrite osnovne življenjske potrebe (primerna hrana, oblačila, ustrezno bivališče). Potreba po zaposlitvi pred potresom je nepokrita s strani dveh intervjurank, na kar pa ne gledata negativno, saj sta bili zadovoljni s svojo družbeno konstruirano vlogo gospodinje.
- Posledice potresa so destruktivne in v primeru mojih sogovornikov še vedno prisotne v njihovem življenju, saj vsi še zmeraj živijo v začasnih bivališčih iz leta 2007. Njihov življenjski standard je upadel. Prizadela jih je materialna škoda, živijo v slabših bivanjskih in okoljskih pogojih, prizadeto je tako fizično kot duševno zdravje, svoj materialni položaj ocenjujejo kot slab, saj niso finančno preskrbljeni. Zaradi večjih stroškov se večina tudi prehranjuje manj primerno, nekateri omenjajo tudi manj pogoste socialne stike. Pozitivna stvar naravne nesreče pa so po večini boljši družinski odnosi. Skupnost je bila po potresu zbližana, vendar ko se je začelo obdobje obnove, so se odnosi med krajančani poslabšali.
- Občutki vseh sogovornikov so negativni. V njihovem življenju še vedno prevladuje predvsem strah pred ponovnim potresom, med drugim so izgubili tudi občutek varnosti. Večina jih izraža tudi občutek, da so ostali pozabljeni, saj jim trenutno noben več ne pomaga.
- Pomoč prizadetim v nesreči je izhajala iz neformalnih in formalnih virov, pri čemer sta odigrala najpomembnejšo vlogo perujski in ameriški Rdeči križ. Najbolj pogosta ponujena oblika pomoči je bila pomoč v hrani, vodi, oblačilih in organiziranju informacijskih sestankov s strani Rdečega križa. Pri nudenju pomoči je prihajalo do razlik med intervjuranci v zvezi z gradnjo začasnega bivališa, nudenjem psihološke pomoči in nudenjem denarne pomoči s strani države, zaradi česar se je skupnost razdelila med tiste, ki prejemajo več in tiste, ki prejemajo manj pomoči. Ugotovitve kažejo tudi na to, da so glavno nalogo pri nudenju čustvene opore opravili člani najožje družine, prijatelji in ljudje iz lokalne skupnosti, ki se med seboj poznajo. Sorodniki so drug

drugemu nudili tudi instrumentalno oz. materialno oporo po svojih zmogljivostih.

- Pomanjkljivosti služb z zornega kota intervjurancev so zlasti predolg odzivni čas vladne organizacije, pomanjkljiva gradnja zidanih hiš zaradi neupoštevanja dejanskih potreb prizadetih družin, odsotnost strokovnjakov in prostovoljcev na terenu, pomoč le-teh namreč ni bila zagotovljena na bolj odmaknjenih krajih.
- Intervjuranci povezujejo informiranost predvsem s sodelovanjem na informacijskih sestankih, kjer so potekale aktivnosti o primernem ukrepanju v primeru potresa. Neinformiranost pa je po njihovem mnenju povezana z nepoznavanjem kriterijev za dodeljevanje pomoči, neseznanjenostjo s psihološko pomočjo in nepripravljenostjo na naravne nesreče.
- Raziskava je pokazala, da so trenutne potrebe prizadetih v nesreči različne in hkrati precej podobne, a vseeno najbolj usmerjene v boljše bivanjske pogoje, finančno oz. denarno pomoč in ponovno zagotavljanje občutka varnosti ter boljši pripravljenosti na naravne nesreče, saj si večina intervjurancev želi ponovitev oz. dodatna izobraževanja in usposabljanja za primere naravnih nesreč, s to razliko, kot navajajo nekateri sogovorniki, da bi si zdaj odgovorni vzeli več časa za informiranje javnosti in bili v tem bolj predani. Pojavlja se tudi potreba po dolgoročni, sistematični pomoči, kjer bi prihajalo do supervizije odgovornih.
- Intervjuranci so z izkušnjo s potresom pridobili tudi nekatera nova znanja, saj pravijo, da so sedaj bolje pripravljeni na morebitne naravne nesreče kot pred letom 2007. Pozitivni vidik potresa je tudi izboljšanje družinskih odnosov v nekaterih primerih, kot tudi sposobnost intervjurancev prepoznavati potres kot močnejši vir ogrožanja varnosti lokalnega kraja in celotne države.
- Večina sogovornikov čuti spremembo lastnega vedenja in načina razmišljanja, saj pravijo, da več ne čutijo enake moči odločanja o svojem življenju kot pred potresom. Razlogi za to so različni, od fizične poškodbe do bolj previdnega odločanja oz. nezaupanja v lastne odločitve. Podporo pri uresničevanju odločitev predstavljajo le neformalni viri socialne opore. Večina intervjurancev

je kot oviro pri uresničevanju lastnih odločitev izpostavila finančno oviro, sledi ji čustvena, nato pa še gibalna in časovna ovira.

- Rezultati raziskave kažejo, da imajo intervjujanci tako pozitivno kot negativno vizijo prihodnosti čez eno leto, ki pa je po večini pogojena s finančno pomočjo države in humanitarnih organizacij, nekaterih pa vidijo svojo prihodnost boljšo pod pogojem finančne pomoči svojih otrok, ko se bodo zaposlili.

7. PREDLOGI

- Potrebno bi bilo zagotoviti ustrezno podporo s strani države, predvsem denarno pomoč. Država mi lahko prizadetim v ensreči ponudila visok odstotek subvencije za obnovo hiš, saj se le-ti soočajo s hudo finančno stisko.
- Dodeljevanje pomoči s strani humanitarnih in vladnih organizacij bi moralo biti transparentno. Pomoč je potrebno razdeljevati pravično in enakomerno.
- Zagotoviti bi bilo treba hitro in učinkovito dodeljevanje pomoči in sredstev.
- Sistem informiranja bi prav tako moral biti transparenten.
- Različne ranljive skupine imajo različne potrebe, katere bi bilo potrebno upoštevati pri zagotavljanju pomoči (npr. hendikepirani, stari, brezposelne osebe, zaposleni revni itd.).
- Potrebno je razvijanje preventivnih programov, kot je priprava prebivalcev na naravne nesreče z informiranjem oz. izobraževanjem in usposabljanjem prebivalcev. Na občini bi lahko krajanom razdeljevali brošure s kratkimi navodili za ukrepanje v primeru potresa in drugih naravnih nesreč. Vsebine o naravnih nesrečah bi bilo treba bolj sistematično vključiti tudi v izobraževalne programe, npr. v šolske predmetnike in na delovnem mestu. Informiranje o pripravah in ravnanju pa ni dovolj, potrebno je usposabljanje za ravnanje ob nesrečah. Obstaja več oblik usposabljanja, kot so simulacijske oz. prikazne vaje, televizijske oddaje, medijsko prikazovanje ilustracij ali stripov v časopisih, predavanja v krajevni skupnosti, delavnice za otroke in mladino itd.
- Zagotoviti je potrebno psihosocialno pomoč neposredno na terenu, tudi v bolj oddaljenih krajih, v času intervencije in neposredno po njej, tako dolgo, dokler to narekujejo potrebe ljudi.
- Javnost bi morala biti ozaveščena tudi o tem, kaj psihosocialna pomoč ob nesreči sploh je. Tako bi ljudje vedeli, na koga se lahko obrnejo ob duševni ali čustevni stiski. Služba psihosocialne pomoči bi morala poskrbeti tudi za zaupnost, anonimnost in diskretno obravnavo posameznika, zlasti v manjših krajih, kot je Chinja. Nekateri so namreč tovrstno uslugo zavrnili.
- Spodbujati je potrebno torej tudi interdisciplinarnost programa preučevanja naravnih nesreč. Strokovnjaki različnih profilov bi morali delovati dolgoročno,

interdisciplinarno (povezano) in usklajeno. Odgovorni za varstvo pred nesrečami v Peruju bi nujno morali razmisliti o večji vključitvi socialnega dela v sistem zaščite, reševanja in pomoči, vendar je to problematiko potrebno najprej sistematično in natančno raziskati. Bi pa bilo koristno, če bi se strokovni delavci skupaj s prizadetimi v nesreči trudili iskati rešitve za njihovo, trenutno negotovo prihodnost, vezano predvsem na stanovanjske razmere, službo in čustveno stanje.

- Chinja je potresno območje, kjer je potrebno začeti tudi z gradnjo protipotresnih hiš.
- Morda bi lahko tudi v izrednih razmerah v Peruju delovali različni tabori prostovoljne pomoči, kot je bilo to storjeno v Posočju leta 2004. Tabori bi delovali daljše časovno obdobje in pokrivali potrebe prizadetih v nesreči na vseh življenjskih področjih.

8. LITERATURA

1. Čačinovič Vogrinčič, G. (1994), *Socialne mreže in socialna opora. Psihološki vidiki nesreče*. Ljubljana: Uprava republike Slovenije za zaščito in reševanje.
2. Čačinovič Vogrinčič, G., Kobal L., Mešl, N., Možina M. (2005), *Vzpostavljanje delovnega odnosa in osebnega stika*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
3. Dominelli, L. (1995), Antirasistične perspektive v evropskem socialnem delu. *Socialno delo* 34, 3: 181-193.
4. Dragoš S., Leskošek V., Petrovič E. P., Škerjanc J., Urh Š., Žnidarec D. S. (2008), *Katalog socialnega dela: Krepitev moči*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
5. Flaker, V. (2003), *Oris metod socialnega dela: Uvod v katalog nalog centrov za socialno delo*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
6. Gillespie, D. F. (1991), Coordinating Community Resources. Pp. 55-78 in *Emergency Management: Principles and Practice for Local Government*, edited by Thomas. E. Drabek and Gerard. J. Hoetmer. Washington, DC: International City Management Association.
7. Harrell, E. B., Zakour, M. J. (2000), Including Informal Organizations in Disaster Planning: Development of a Range-of-Type Measure. *Tulane Studies in Social Welfare* 21/22: 61-83.
8. Hlebec, V., Kogovšek, T. (2003), Konceptualizacija socialne opore. *Družboslovne razprave* 19, 43: 171 – 182.
9. – (2004), Konceptualizacija socialne opore. V: Novak, M. (ur.), *Omrežja socialne opore prebivalstva Slovenije*. Ljubljana: Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo.

10. Hribar, M., Gutić, D. (2010), *Pogojevanje prejemanja denarne socialne pomoči Romom kot oblika institucionalnega rasizma*. Socialno delo 49, 2-3: 144-145.
11. Ittelson, W. H., Proshansky, H. M., Rivlin, L. G., Winkel, G. H., Dempsey, D. (1974), *Anintroduction Enviromental Psychology*. New York: Holt
12. Jovičević, M. (1983), *Posameznik in kolektiv v izrednih razmerah*. Ljubljana: Parizanska knjiga.
13. Kikelj, A., Milošević-Arnold, V., Stritih, B. (1978), *Socialno delo v pripravi in vodenju SLO ter ob naravnih in drugih hudih nesrečah*. Ljubljana : Višja šola za socialne delavce.
14. Lavrič, A. (2009), Psihosocialna oskrba po nesrečah. <http://www.sos112.si/slo/tdocs/ujma/2009/217.pdf> (24.5.2012)
15. Mali, J., Flaker, V., Urek, M., Rafaelič, A., Udovič, N. (2010), Porajanje novih profilov v socialnem varstvu : razvoj metod in spretnosti socialnega dela. V: Leskošek, V. (ur.), Petrovič Jesenovec, B. (ur.), *Od revščine in socialne izključenosti k enakosti, socialni pravičnosti in solidarnosti : zbornik povzetkov*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo, str. 128.
16. Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje (2005), Načrt zaščite in reševanja ob potresu. <http://www.sos112.si/slo/tdocs/potres.pdf> (17.6.2012)
17. Norris Fran, Kaniasty Krzysztof (1996), *Recived and percived Social Support in Times of Stress*. Journal of Personality and Social Psychology. Vol.71, No. 3, 498 – 511.
18. Polič, M. (1988), *Psihološki vidiki naravnih in drugih nesreč*. Republiški center za obrambno usposabljanje, Poljče.

19. – (1992), Psihološki vidiki katastrofalnih dogodkov in umestitev socialne podpore. *Ujma*, 6, str. 158-159.
20. – (1994), Posameznik in skupnost v izrednih razmerah. V: Polič, M. (ur.), *Psihološki vidiki nesreč*. Ljubljana: Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, str. 13 -17.
21. Repovš, G., Šešok, S., Polič, M. (1999), Ljudje in potres v Posočju: streh in druge psihološke posledice. *Ujma*, 13, str. 360-365.
22. Rupar, R. (2008), Mesto, vloga in pomen psihološke prve pomoči ob naravnih nesrečah. <http://www.sos112.si/slo/tdocs/ujma/2008/091.pdf> (25.5.2012)
23. Slatnar, Z. (1990), *Družbeni pomen in vloga solidarnosti ob naravnih nesrečah*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede (diplomska naloga).
24. Stritih, B. (2006), Strategije pomoči pri socialnem delu s travmatiziranimi osebami in družinami. *Socialno delo* 45, 6: 333-343.
25. Šešok, S. (1998), Kratkoročne in dolgoročne posledice sočutne utrujenosti pri reševalcih. *Ujma*, 12, str. 220-223.
26. Škerjanc, Jelka (2004), Poročilo o delu Tabora Posočje 2004. Neobjavljeno poročilo.
27. Trbanc, M., Boškić, R., Kobal, B., Rihter, L. (2003), *Socialna in ekonomska vključenost ranljivih skupin v Sloveniji- možni ukrepi za dvig zaposljivosti najbolj ranljivih kategorij težje zaposljivih in neaktivnih oseb*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.
28. Urek, M., Škerjanc, J., Lamovšek, V., Zidar, R., Rode, N., Podgornik, N., Rapoša-Tajnšek, P. (2009), *Analiza in ocena potreb po socialnih storitvah in možnosti samopomoči prebivalstva, v primeru izrednih razmer, na območju Mestne občine Ljubljana : (končno poročilo o izvajanju raziskovalnega projekta MOL)*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo

- 29.** Urek, M., Škerjanc, J., Lamovšek, V., Rode, N., Recko, T., Zidar, R. (2010), Ko se zdi, da ne bo nikoli bolje : socialno delo v primeru naravnih in drugih nesreč. V: Leskošek, V. (ur.), Petrović Jesenovec, B. (ur.), *Od revščine in socialne izključenosti k enakosti, socialni pravičnosti in solidarnosti : zbornik povzetkov*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo, str. 111.
- 30.** Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (1994), Uradni list RS, št. 64, str. 3599.
- 31.** Zakour, M. J. (1996), Disaster Research in Social Work. *Journal of Social Service Research* 22, 1/2: 7-25.
- 32.** Zaviršek, D., Škerjanc, J. (2000), Analiza položaja izključenih družbenih skupin v Sloveniji in predlogi za zmanjšanje njihove izključenosti v sistemu socialnega varstva. *Socialno delo* 39, 6: 387-419.
- 33.** Zaviršek, D., Zorn, J., Videmšek, P. (2002), *Inovativne metode v socialnem delu: Opolnomočenje ljudi, ki potrebujejo podporo za samostojno življenje*, Ljubljana: Študentska založba.
- 34.** Žnidarec Demšar, S. (2003), *Skupnostna usmeritev v socialnem delu: (analiza skupnostnih projektov in skupnostne skrbi na celjskem območju)*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo (magistrska naloga).
- 35.** – (2004), *Uvod v razumevanje skupnostnega socialnega dela*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo (študijsko gradivo).
- 36.** Žnidarec Demšar, S., Urh, Š. (2005), Socialno delo z Romi: Sistem kontrole ali sistem pomoči? *Socialno delo* 44, 4-5: 325-331.

Elektronski viri:

37. <http://sl.wikipedia.org/wiki/Potres> (2.5.2012)
38. <http://sarcasticool.hubpages.com/hub/Earthquake-Poem-The-Shaking>
(23.5.2012)
39. <http://sl.wikipedia.org/wiki/Evakuacija> (24.5.2012)
40. <http://www.indeci.gob.pe/eng/> (25.5.2012)
41. http://en.wikipedia.org/wiki/2007_Peru_earthquake (27.5.2012)
42. <http://www.delo.si/novice/svet/peru-stresel-mocan-potres.html> (27.5.2012)
43. <http://www.drgeorgepc.com/Earthquake2007Peru.html> (27.5.2012)
44. <http://www.cuzroja.org/padru/> (1.6.2012)
45. http://elcomercio.pe/peru/1368031/noticia-fuerte-sismo-ica-evidencia-lentitud-reconstruccion_1 (3.6.2012)
46. <http://elcomercio.pe/peru/616859/noticia-casi-tres-anos-terremoto-ica-victimas-soportan-frio-6c-esteras> (3.6.2012)
47. <http://elcomercio.pe/peru/1358191/noticia-contraloria-encontro-14-indicios-delito-forsur> (3.6.2012)
48. <http://en.wikipedia.org/wiki/Adobe> (5.6.2012)

9. PRILOGE

9.1. SMERNICE ZA INTERVJU

1. Kakšno je bilo vaše vsakdanje življenje pred potresom?
2. Kako se posledice potresa odražajo v vašem življenju? (Kaj vam je potres uničil? Kaj se je za vas spremenilo?)
3. Kaj potrebujete, da bi se vaše trenutno življenje izboljšalo?
4. Kakšno pomoč ste dobili in od kod ter kakšno pomoč prejimate trenutno?
5. Ali čutite, da imate moč odločanja o svojem življenju?
6. Kdo vas podpira pri uresničevanju vaših odločitev?
7. S kakšnimi ovirami se srečujete pri uresničevanju svojih odločitev?
8. Kaj ste pridobili oz. se naučili po izkušnji s potresom?
9. Ali ste bili pred letom 2007 na kakršen koli način pripravljeni na naravne nesreče?
10. Kako se vidite čez eno leto?

9.2. KODIRANI INTERVJUJI

Intervijem sem določala enote kodiranja z različnimi barvami, vezane na različne raziskovalne teme:

- **svetlo zelena:** življenje pred potresom
- **oranžna:** posledice potresa
- **svetlo modra:** občutki
- **temno zelena:** prejeta pomoč po potresu
- **temno rdeča:** pomanjkljivosti služb
- **rjava:** informiranost
- **vijolična:** trenutne potrebe, želje
- **temno modra:** pridobitve
- **rdeča:** krepitev moči
- **roza:** vizija prihodnosti

1.) INTERVJU Z NATHALY

- a.) Starost: 46
- b.) Izobrazba: končana srednja šola
- c.) Kraj bivanja: Chinchu, Peru
- d.) Kraj in datum pogovora: Chinchu, 24.3.2012

1. Kakšno je bilo vaše vsakdanje življenje pred potresom?

Za začetek bi poudarila prostor. *Bilo je boljše, kot je sedaj, saj smo živeli v večji in bolj topli hiši. Vsak od nas je imel prostor zase, živeli smo veliko bolj udobno. Ljubila sem svoj dom, zanj sem vedno lepo skrbela, saj sem gospodinja, to je moje delo. Imeli smo osnovne stvari, streho nad glavo, hrano, oblačila, vedno sem bila tudi dobrega zdravja in vse to sem znala ceniti. Moje življenje je bilo pred potresom bolj družabno, pogosteje sem se dobila s prijateljicami na kavi, vedno pri nekemu doma, pogovarjale smo se o vsem, se skupaj smejale... Imeli smo tudi psa Jacksona, ki je pa žal poginil v potresu. Vedno mi je delal družbo, ko so bili otroci v šoli. Imam tri otroke, mož pa je vsak dan v službi. Moje življenje je bilo normalno in preprosto, a sem bila zadovoljna.*

Comentario [S1]: urejene bivanjske razmere

Comentario [S2]: nezaposlena gospodinja

Comentario [S3]: pokrite osnovne življenjske potrebe

Comentario [S4]: pogostejši socialni stiki

Comentario [S5]: smrt hišnega ljubljence

Comentario [S6]: zadovoljna

2. Kako se posledice potresa odražajo v vašem življenju? (Kaj vam je potres uničil? Kaj se je za vas spremenilo?)

Zdaj živimo v tej leseni hišici, ki smo jo zgradili mi sami. Nihče vam je ni pomagal zgraditi, nobena organizacija? Ne. Vem, da so eni dobili hiše od nekih organizacij, predvsem Rdeči križ je družinam postavjal hiše, nam pa je niso, niti ne vemo zakaj... izgubili smo hišo in vse stvari v njej. Nisem si mislila, da bo kdaj prišlo do tega. Neverjetno, kako se lahko v enem trenutku vse obrne na glavo. Toliko truda za nič. Kaj s tem mislite? Z mojem sva varčevala mnogo let, da sva lahko zgradila prejšnjo hišo in manj kot v eni minuti od nje ni ostalo nič, popolnoma nič, samo ruševine... Pogrešam tisti občutek varnosti, tako zame kot za mojo družino in želim si, da bi ta občutek spet dobila nazaj. Še vedno je v nas strah, da se bo stvar ponovila, ta strah je še zmeraj prisoten... Moja mama je že stara, občutljiva na novosti in nas skrbi zanjo. Tole, kar imamo zdaj, je zelo preprosto, ona potrebuje boljše nego, kot ji lahko tukaj nudim. Ščasoma je po potresu zaradi mraza začela čutiti bolečine v kosteh, zdaj ima revmo. Pred potresom smo imeli hišo, ki je bila iz adobe in v njej je bilo veliko bolj toplo, bolj mirno in tudi veliko bolj varno. Tale hiša pa začne s časom in vročino "slabiti" in človek se ne

Comentario [S7]: slabši gradbeni material

Comentario [S8]: neprejeta pomoč pri gradnji začasnega bivališča

Comentario [S9]: neusklajenost delovanja služb

Comentario [S10]: neinformiranost o kriterijah za dodeljevanje pomoči

Comentario [S11]: uničenje doma in drugih materialnih dobrin

Comentario [S12]: izguba občutka varnosti (psihične posledice)

Comentario [S13]: potreba po ponovnem zagotavljanju občutka varnosti

Comentario [S14]: strah pred ponovnim potresom (psihične posledice)

Comentario [S15]: bolezní (mráz)

Comentario [S16]: urejene bivanjske razmere

more počutiti dobro. Skrbi me, ker prihaja zima in bo zelo mrzlo, tale hiša pa ni pripravljena na to, tukaj nimamo nobene zaščite proti mrazu in smo zato pozimi večkrat bolni. Ker je hiša večinoma iz lesa, imamo težave tudi z molji. Molji jedo les, papir in grizejo naša oblačila. Ali so se vaši odnosi z družinskimi člani kaj spremenili po potresu? Hmm, vedno smo si bili blizu kot družina, po potresu pa smo se še bolj zblížali. Začeli smo se veliko bolj pogovarjati, tako o slabih kot tudi o dobrih stvareh. Meni veliko pomenijo pogovori z bližnjimi, ko imam kakšne probleme. Največkrat se o tem pogovorim z možem. Torej, če prav razumem, se s svojimi problemi soočate tako, da se o njih z nekom pogovorite? Ja, po tem se počutim bolje in problemi se mi ne zdijo več tako težki. Pa tudi veš, človek včasih ne vidi stvari jasno oz. jih vidi bolj črnogledno, kot v resnici so. Zato mi veliko pomeni, če imam nekoga, s katerim lahko delim svoje probleme. Po potresu se mi je zdelo, da nikoli nismo imeli toliko problemov, resnih problemov na kupu. A s časom in podporo ostalih so se stvari nekako izboljšale, imamo vsaj streho nad glavo, hrano in vodo. Otroci obiskujejo šolo, mož dela in tako... Ali vas kaj še posebno sprošča, ko ste v skrbeh? Hmmm, niti ne, pogovor je tisti, ki me pomiri. Nisem rada sama s svojimi problemi.

Comentario [S17]: slabši gradbeni material

Comentario [S18]: boljši družinski odnosi

3. Kaj potrebujete, da bi se vaše trenutno življenje izboljšalo?

Kot sem razumela, potrebujete bolj udobno, večjo in bolj varno hišo. Toda kaj potrebujete še poleg hiše v tem trenutku, v situaciji, v kateri ste zdaj? Potrebujemo kopalnico znotraj hiše s straniščem, ki bo potegnilo vodo in tušem, torej nekaj bolj udobnega. Električno in tekočo vodo pa imamo...

Comentario [S19]: potreba po boljšem bivalnem prostoru

Comentario [S20]: pokrita potreba po tekoči vodi in električni energiji

Kako močno pa so prizadete vaše trenutne prehranjevalne navade in zdravje, če sploh so? Ali kaj potrebujete v zvezi s tem? Hmmm, glede prehrane moram reči, da je dandanes za nas, mojo družino, enako, kot je bilo pred potresom, moja mama pa čuti trajnejše posledice. Ona je namreč diabetik in vse to, kar se je zgodilo, je vplivalo na njeno zdravje. Sedaj je tisto, kar sme, jaz se trudim, da bi jedla čim bolj zdravo, a kar me bolj skrbi je, kot sem že rekla, zima. Želim si, da bi bilo bolj toplo v tej hiši. Mraz uničuje zdravje, se posebej za starejše je to večji problem, jaz pa sem zaradi vsega tega ves čas pod stresom, ne vem, kaj naj naredim. Moje zdravje je zato bolj tako tako, še posebej zdaj me skrbi, ko bo prišla zima. Samo upam lahko, da ne bom zbolela. Vsako leto pozimi sem prehlajena, imam vročino, ampak to je bilo do zdaj tudi vse, hvala Bogu, toda zdi se mi, da to ni potrebno, človek ne bi smel živeti tako. Naše življenje ni človeku dostojanstveno.

Comentario [S21]: nespremenjen način prehranjevanja

Comentario [S22]: potreba po boljšem bivalnem prostoru

Comentario [S23]: bolezní (mraz)

Comentario [S24]: nedostojanstveno življenje

Ali čutite posledice tudi na vašem finančnem stanju in kaj si želite na tem področju? Ja, več kot en mesec po potresu se ni moglo delati, naše finančno stanje je slabo. Hiša se je

večkrat porušila zaradi popotresnih valov, kar nam je predstavljalo več stroškov. Finance so en velik problem, ja, vedno so bile, a prej smo vsaj imeli udobno hišo. Mož je edini, ki dela, a zasluži malo, res malo. Otroci pa zaenkrat še vedno hodijo v šolo, kasneje pa upam, da se zaposlijo in nama z možem finančno malo pomagajo.

Comentario [S25]: potresna nedpomost hiše

Comentario [S26]: slabše materialno stanje (več stroškov)

Comentario [S27]: napredek pod pogojem zaposlitve otroka

4. Kaksno pomoč ste dobili in od kod ter kakšno pomoč prejimate trenutno?

Pomagal nam je predvsem Rdeči križ. Mesto je bilo sprva polno gasilcev, čez dva dni pa nam je Rdeči križ prinesel pakete s hrano, vodo, oblačili, nekaj loncev in krožnikov, higienske pripomočke, kot je milo, detergenti... Nekaj prvih mesecev nam je pomagalo tudi "Gibanje kristijanskega življenja". Tudi oni so nam prinasali pakete s hrano ter nas čustveno podpirali. Jaz osebno sem našla veliko tolažbo v našem Bogu, mislim, da bi mi bilo brez vere vanj mnogo težje. Z njim ob strani se ne počutim tako izgubljeno in hvaležna sem mu, da sem preživela tisto strašno noč, mnogi niso imeli takšne sreče. Pomagali so nam tudi prostovoljci, ki so donirali nekaj stvari, predvsem za otroke, igrače, šola pa je te stvari razdeljevala med nas prizadetim. Tudi nas župnik nam je pomagal. Govoril nam je, da ne smemo izgubiti upanja in da se moramo boriti za naprej.

Comentario [S28]: pomoč od RK

Comentario [S29]: pomoč od gasilcev

Comentario [S30]: hiter odziv s strani RK

Comentario [S31]: RK: pomoč v obliki hrane, vode, oblačil, pribora, higienskih pripomočkov

Comentario [S32]: pomoč od organizacije "Gibanje kristijanskega življenja"

Comentario [S33]: "Gibanje kristijanskega življenja": pomoč v obliki hrane, čustvena in duhovna podpora

Comentario [S34]: Pomoč od prostovoljcev: donacije, predvsem za otroke

Comentario [S35]: Pomoč od šole

Comentario [S36]: Pomoč od župnika

Comentario [S37]: Župnik : opolnomočenje

Comentario [S38]: diskriminacija

Comentario [S39]: pomanjkanje kriterijev za dodeljevanje pomoči

Ali ste zadovoljni s takšno pomočjo? Seveda, saj smo dobili nujne stvari za življenje v nujnem času. S čim pa niste ravno zadovoljni? S tem, da nismo bili enako obravnavani. Nekateri moji sosede so na primer dobili nove hiše, nam pa je niso zgradili. Pa tudi z državno pomočjo nisem zadovoljna. Moja družina ni prejela ničesar od države, kljub njenim obljubam, da bo finančno pomagala prizadetim družinam, da bo pomagala izboljšati naš položaj. Danes pa tudi nihče več ne pomaga Chinchí, ostali smo pozabljeni. To se mi zdi še najbolj negativno.

Comentario [S40]: neprejeta denarna pomoč države

Comentario [S41]: ni trenutne pomoči

Comentario [S42]: občutek, da so ostali pozabljeni

Ste prejeli morda psihološko pomoč, da ste lahko lažje premagali izkušnjo s potresom? Hmm, pomoči od psihologa nismo prejeli. Moji družini ni nihče niti povedal kaj o tem, izvedela sem šele kasneje, tako na ulici. Pri nas se niso izvajale nobene takšne delavnice, ko pa sem šla bližje centru, so pa bili tam postavljeni veliki šotori, notri so bile sestre, zdravniki, verjamem, da tudi psihologi. Je pa veliko pomenila čustvena podpora od sorodnikov in prijateljev. Medseboj smo se podpirali in tolažili, saj smo bili zelo prestrašeni. Še dandanes se podpiramo. Družina je le ena, moramo si stati ob strani. Imam pa tudi zelo dobro prijateljico, ki je veliko storila zame v tistih časih. Otroci so večkrat prespali pri njej, še posebej, ko je bilo premrzlo. Ona živi na srečo veliko bolje, potres ji ni uničil doma...

Comentario [S43]: neprejeta psihološka pomoč

Comentario [S44]: neinformiranost o dostopnosti psihološke pomoči

Comentario [S45]: centralizirana pomoč, odsotnost strokovnjakov na terenu

Comentario [S46]: čustvena podpora sorodnikov in prijateljev

5. Ali čutite, da imate moč odločanja o svojem življenju? Kako se ta moč odraža v vašem življenju?

Niti ne. Finančna stiska je problem. Tisto, kar bi hotela, torej novo hišo, ne moremo zgraditi, saj imamo komaj denarja za nakup osnovnih stvari. Vseeno pa upam, da bo enkrat drugače, vendar ob situaciji, kakršna je sedaj, malo dvomim v to.

Comentario [S47]: čuti nemoč odločanja

Comentario [S48]: finančna stiska

6. Kdo vas podpira pri uresničevanju vaših odločitev?

Družina, toda le pri tistih odločitvah, ki so realne in možne. Saj, če bi ves čas iskala podporo pri družini glede nečesa, kar se še meni zdi malo verjetno, da se uresniči, potem bi cela družina samo trpela.

Comentario [S49]: delna podpora družine

Comentario [S50]: vnaprejšnja neuresničljivost odločitev

7. S kakšnimi ovirami se srečujete pri uresničevanju svojih odločitev?

Poglej, kje živimo, tako si nikdar nismo predstavljali. Še kot otrok sem jaz boljše živela kot sedaj, pa smo takrat imeli tudi malo. Potresa, takega hudega pa res ni bilo in ta nam je uničil vse.

Comentario [S51]: finančna stiska

8. Kaj ste pridobili oz. se naučili po izkušnji s potresom?

Naučila sem se biti bolj previdna, pa tudi sedaj sem bolj mirna, ko se nekaj slabega zgodi, kar se mi zdi zelo pomembno. Pri sebi sem ugotovila, da če panično odreagiram, je le še slabše, kar ni dobro. A mislim, da nihče ne more ostati povsem miren, ko pride do potresa, saj čutis strah, globok strah, da morda ne bos preživel. Še dandanes, ko zaslišim glasen hrup, postanem nekoliko živčna, pa čeprav ni nič, le glasen hrup.

Comentario [S52]: nove osebnostne vrline

Comentario [S53]: živčnost ob glasnejšem hrupu (psihične posledice)

Kaj še ste se naučili? *Naučila sem se tudi, kam se skriti v času potresa. To nas je naučil Rdeči križ, približno en mesec po potresu. Enkrat tedensko sem hodila na informacijska srečanja, a motilo me je, da niso bila organizirana bližje moji hiši... Zdaj mislim, da sem nekako bolj pripravljena na nesreče v prihodnosti, ampak ta občutek, da se bo v prihodnje morda spet kaj podobnega zgodilo me "duši". Pogovori o tem z bližnjimi pa stvari olajšajo in to potrebujem... Rdeči križ nam je tudi pokazal, kako nuditi pravilno prvo pomoč, kako oživljati itd. Moram reči, da je bilo to učenje koristno, saj so v Chinchí potresi pogosti, očitno nas lahko tudi močni potresi prizadanejo, o čemer prej nismo niti razmišljali, da se lahko kaj takega zgodi. Pa ne samo zaradi potresov, tudi nasplošno v življenju pride takšno znanje*

Comentario [S54]: boljše pripravljenost

Comentario [S55]: pomoč od RK: organiziranje informacijskih srečanj

Comentario [S56]: težka dostopnost informacijskih srečanj

Comentario [S57]: znanje prve pomoči

Comentario [S58]: močnejše zavedanje potresne ogroženosti lokalnega kraja

prav. Moja mama je enkrat zelo grdo padla, njeno rano pa sem lepo pozdravila, veliko bolje in hitreje se je zacelila. Takrat sem se počutila dobro... *Izkušnja s potresom je bila grozna, veliko nam je odvzela, ampak vsaj živi smo.*

Comentario [S59]: vesela, da je preživela

Kaj bi vam bilo všeč, da bi se naučili, česar se niste v tistem času? *Amm, ničesar ne bi dodala, naučili so nas ogromno. Razen mogoče kaksšna ponovitev tega znanja. Tako bi se še otroci naučili tistega, kar smo se mi odrasli, saj so zdaj stari skoraj že pet let več.*

Comentario [S60]: potreba po boljši pripravljenosti

9. Ali ste bili pred letom 2007 na kakršen koli način pripravljeni na naravne nesreče?

Ne, nobenih informacij o tem nismo prejeli, pa ko zdaj pogledam, bi bilo to takrat zelo koristno.

Comentario [S61]: nepripravljenost

10. Kako se vidite čez eno leto?

Vidim se *v isti situaciji kot danes, žal.* *Ene stvari so se izboljšale, imamo hrano, vodo, torej osnovne stvari, ampak to ni dovolj. Neke velike razlike v prihodnosti ne vidim. Zakaj tako mislite? Zato, ker pomoči ni več od nikoder.* *Rdeči križ nam je pomagal le na začetku, kasneje pa nič več. Želela bi, da nam pomagajo tako, da se rešimo tega načina življenja, da lahko gremo naprej. Torej, da nam pomagajo finančno, da si lahko postavimo boljše domove.*

Comentario [S62]: stagniranje

Comentario [S63]: napredek pod pogojem finančne pomoči

Comentario [S64]: potreba po finančni (zunanji) pomoči

2.) INTERVJU Z LUISO

- a.) Starost: 45
- b.) Izobrazba: končana srednja šola
- c.) Kraj bivanja: Chinchu, Peru
- d.) Kraj in datum pogovora: Chinchu, 24.3.2012

1. Kakšno je bilo vaše vsakdanje življenje pred potresom?

Prej sem živela v hiši svojih staršev, skupaj z njimi, z Valerio – mojo hčerko in sinom Christianom ter bratom in njegovo ženo. Hiša je bila iz adobe, zdaj pa živimo v tej baraki. V hiši mojih staršev je bilo mirno, vsi smo se razumeli dobro, življenje je bilo dobro, dokler se ni zgodil potres. Moja dnevna rutina je bilo delo v trgovino z živili, dandanes pa delam začasno v industrijskem podjetju. Hčerka je končala svojo kariero in zdaj dela tudi ona, sin pa še

Comentario [S65]: Urejene bivanjske razmere

Comentario [S66]: Slabši gradbeni material

Comentario [S67]: dobri družinski odnosi

Comentario [S68]: zadovoljna

Comentario [S69]: zaposlena

Comentario [S70]: začasna zaposlitev

vedno obiskuje srednjo šolo. Skupaj z Valerio zasluži malo, a bolje kot nič. Nimava pa nobenih prihrankov, jih tudi ne moreva imeti z najino plačo... Ko me je pred leti zapustil mož, je bilo moje življenje zelo težko, skoraj sem obupala nad vsem, a so mi starši in brat vedno stali ob strani. Imela sem težke trenutke, vendar s časom nekatere stvari ne bolijo več tako močno. Nikoli se nisem ponovno poročila, niti me to ni zanimalo. Ko sem najmanj pričakovala, pa nam je potres uničil hišo in vse stvari, ki so bile v njej. Zame je to pomenilo novi udarec. Hiša, v kateri sem odrasla, ni več obstajala, pa ne samo tako, v materialnem smislu, hiša je bila polno spominov. Zdaj so ti spomini le v meni... Moje življenje je bilo tudi bolj družabno, s prijatelji in sorodniki smo se obiskovali bolj pogosto, kdaj pa kdaj smo šli skupaj kaj pojest v kakšno restavracijo, tega pa je zdaj manj. Druženje v cerkvi pa se ni spremenilo, tam se zberemo, pogovarjamo, molimo, potem pa vsak k svoji hiši, kot je v navadi.

Comentario [S71]: iničenje doma in drugih materialnih dobrin

Comentario [S72]: pogosti socialni stiki

Comentario [S73]: manj pogosto druženje

2. Kako se posledice potresa odražajo v vašem življenju? (Kaj vam je potres uničil? Kaj se je za vas spremenilo?)

Potres je prizadel vse nas, ljudje so se spremenili, tudi jaz. Strah nas je bilo, da se bo potres ponovil. Res je, da smo si kot skupnost pomagali drug drugemu, toda le dokler nismo začeli prejemati materialno pomoč. Takrat so se odnosi poslabšali, skupnost je bila razdvojena na tiste, ki so prejeli več in na tiste, ki so prejeli manj pomoči. Mnogo ljudi, tudi jaz, smo izgubili nekoga, ki smo ga imeli radi in zaradi tega smo ljudje doživljali travme. Chinchu je bila porušena kot tudi življenja mnogih in skupnost se je zaradi vsega tega spremenila, vsaj zame. Jaz sem izgubila dobro, zelo dobro prijateljico, bila mi je kot sestra... Minilo je skoraj pet let in za nekatere izmed nas se stvari niso kaj bistveno spremenile, še vedno živimo v hišah, katere je za nas zgradil Rdeči križ, nekako se mi zdi, da se nismo nikamor premaknili. Ali so se vaši odnosi z družinskimi člani kaj spremenili po potresu? Mislim, da so enaki kot prej. Vedno smo si bili blizu in se podpirali in upam, da bo tako tudi v prihodnje.

Comentario [S74]: strah pred ponovnim potresom (psihične posledice)

Comentario [S75]: začetna vzajemna pomoč skupnosti = obdobje "medenega meseca"

Comentario [S76]: smrt bližnje osebe

Comentario [S77]: travme (psihične posledice)

Comentario [S78]: nespremenjeni družinski odnosi

3. Kaj potrebujete, da bi se vaše trenutno življenje izboljšalo?

Najbolj pomembna se mi zdi hiša. Želim si, da bi imeli takšno hišo, kot smo jo imeli prej, torej veliko, udobno, toplo...

Comentario [S79]: potreba po boljšem bivalnem prostoru

Kakšno pa je vaše trenutno zdravje in način prehranjevanja? Zame je najbolj pomembno, da se moja hčerka in sin prehranjujeta dobro in da sta zdrava... Kako pa se vi trenutno prehranjujete? Prehranjujem se dobro in kolikor mogoče zdravo, res pa je, da hrana ni več

Comentario [S80]: primerna, trenutna prehrana

tako poceni, kot je bila včasih, na žalost. Cene so šle gor, nas življenjski standard pa navzdol. Kakšno pa je vaše trenutno zdravje? Zdaj sem dobro, vse normalno, hvala Bogu, po potresu pa je bilo drugače. Kako drugače? Zaradi vsega, kar se je zgodilo, je bilo moje zdravje slabše, psihično sem bila slaba, bila sem slaba z živci, tresla sem se, bilo me je strah novega potresa, še danes me je, strah me je tudi za varnost mojih otrok. Slabo sem spala, glava me je neprestano bolela, tudi nekako sem se oddaljila od ostalih, se zaprla vase... Fizično pa nisem bila prizadeta, tudi moji otroci ne. Ali morda kaj potrebujete, da bi se vaše zdravje izboljšalo? Če bi imeli hišo, ne pa te barake, bi to že zelo izboljšalo naše zdravje. Zakaj? Ker pozimi prepogosto zbolimo. Ali je bilo vaše finančno stanje tudi na nek način prizadeto? Si kaj želite na tem področju? Ja, zdaj imamo vec stroškov. Hrana je postala dražja. Želim pa si, da bi bilo tukaj v Chinchu več priložnosti za delo, saj potrebujemo več denarja, z enim delom pa si ga ne zaslužimo dovolj, da bi lahko kaj kmalu začeli drugačno življenje. Kako si vi predstavljate to drugačno življenje? Predstavljam si ga v hiši, kjer je toplo, varno in udobno.

Comentario [S81]: podražitev hrane

Comentario [S82]: strah pred ponovnim potresom (psihične posledice)

Comentario [S83]: izguba občutka varnosti (psihične posledice)

Comentario [S84]: težave s spanjem (psihične posledice)

Comentario [S85]: slabost

Comentario [S86]: socialni umik (psihične posledice)

Comentario [S87]: potreba po boljšem bivalnem prostoru

Comentario [S88]: bolezn (mraz)

Comentario [S89]: slabše materialno stanje

Comentario [S90]: potreba po večjem zaslužku

4. Kakšno pomoč ste dobili in od kod ter kakšno pomoč prejimate trenutno?

Pomagal nam je Rdeči križ, ki nama je zagotovil živila in oblačila. Rdeči križ je zgradil tudi tole barako, v kateri živimo še danes. Mislim, da nam je pomagala tudi občina.

Comentario [S91]: pomoč od RK

Ste bili deležni še kakšne vrste pomoči, morda čustvene podpore sorodnikov in prijateljev?

Comentario [S92]: RK: pomoč v obliki živil, oblačil, gradnje začasnega bivališča

Ja, veliko mi je pomagal moj brat, moji prijatelji in sosedi. Kako so vam pomagali? Če sem na primer šla zvečer po kakšnih opravkih, sem prosila sosedo, da popazi na hišo, dokler se ne vrnem. Takšne usluge si vračamo. Brat pa mi je pomagal predvsem čustveno, s svojo ženo

Comentario [S93]: Pomoč od občine

Comentario [S94]: Čustvena podpora sorodnikov, prijateljev in sosedov

pa sta, kolikor sta mogla, prinašala Valerii in Christianu oblačila ali jima dala malo denarja. Kako zadovoljni ste s to pomočjo, ki ste jo prejeli? Zelo sem zadovoljna, njihova pomoč mi pomeni veliko... S čim pa niste ravno zadovoljni? Z vsem, kar smo prejeli, sem zadovoljna, saj ni slabšega kot živeti na cesti, brez vsega. Nisem pa zadovoljna s tem, da je tukaj težko priti do dobro plačanega dela. Bilo bi super, če bi bilo več služb in da bi bila boljše plačane.

Comentario [S95]: Instrumentalna opora sorodnikov

Moja prva želja je živeti v takšni hiši kot pred potresom, ampak ni denarja za hišo, zato je vse do danes z bratom nisva ponovno zgradila. Ampak tale baraka je premajhna, v njej je poleti prevroče in prašno, saj so tla iz makedama, kot lahko vidiš, pozimi pa je premrzlo. Hvala Bogu imamo kopalnico s kopalno kadjo in stranišče, nekateri tega nimajo, toda ne morem se sprijazniti le s tem, življenje je veliko več. Kaj s tem mislite? Mislim na zabavni del življenja, na kakšne dnevne izlete, ki si jih zdaj več ne morem privoščiti, pa tudi zame je težko zapustiti tole barako za dlje časa, saj se bojim, da bi nas kdo oropal ali pa nam kaj uničil. Včasih, ko je

Comentario [S96]: Želja po večjem zaslužku

Comentario [S97]: Želja po boljšem bivalnem prostoru

Comentario [S98]: Premajhni prostori

Comentario [S99]: Slabši gradbeni material

Comentario [S100]: Pokrita potreba po kopalnici s kopalno kadjo in sanitarijah

Comentario [S101]: Manj možnosti za sprostivne (kulturno-zabavne) dejavnosti zaradi finančne stiske

Comentario [S102]: Izguba občutka varnosti

lepo vreme, grem z otrokoma v glavni park in tam sedimo, se pogovarjamo, kupimo kakšen sladoled, potem pa že hitimo domov. *Udobno življenje pomeni zame tudi udoben dom, v katerem se človek počuti dobro in to si želim. Takrat tudi ni obremenjen s stvarmi, ki so mnogim ljudem na svetu samoumevne.* Mogoče kakšen primer? Pred kopanjem moram vsakič pogreti malo vode, da postane vroča, kateri potem primešam hladno vodo in se s to toplo vodo polivamo v kadi. *Drugje imamo tekočo vodo, a v kopalnici je ni, ne vem zakaj.* Pa ste kdaj poskusili to nekako popraviti? Ja, prišel je brat pogledat, kaj je narobe, ne živi daleč od tukaj, ampak ni vedel, kako pomagati, niti njegovi prijatelji. *Od Rdečega križa pa že kar nekaj časa ni več nobene pomoči. Trenutno nam v bistvu nihče več ne pomaga.* Ste morda prejeli psihološko pomoč? Hmmm, ne, to ne. *Nihče ni povedal, da sploh lahko prejmemo psihološko pomoč. Skupnosti pa so moralno pomagale Charlas, ki so nas povabili na srečanja in mi smo se odzvali. Charlas so veliko naredile za nas. Po tem, kar se je zgodilo, smo bili živčni, prestrašeni za svoje družine in otroke. Charlas so nam pomagale tako, da smo začeli jemati stvari bolj pomirjeno in pozitivno.*

Dobila sem informacijo, da je vlada namenila več tisoč dolarjev za obnovo hiš nekaterih družin. Ste bili morda tudi vi ena izmed njih? *Ne, žal ne. Vlada moji družini ni pomagala. Res je, da je vlada obnovila šole, bolnišnico, cerkev, ampak osebno nisem od njih prejela nobene pomoči. Moja družina je bila prav tako prizadeta kot npr. nekateri, ki jih poznam in oni so prejeli denarno pomoč od države, mi pa ne. Ne bi smeli delati razlik, če pa smo bili enako prizadeti. Ne vemo, zakaj smo bili drugače obravnavani.*

Kako pa sami rešujete svoje vsakdanje probleme, s katerimi se srečujete? *S pogovorom, predvsem, ko se mi zdi, da imam večje probleme. O tem se rada pogovorim s svojo mamo, bratom, prijateljicami. S hčerko pa niti ne, saj ne zelim, da je obremenjena še z mojimi težavami. Žal mi je, da morata moja otroka čez vse to, kar se nam dogaja. Jaz sem imela drugačno otroštvo, bolj brezskrbno in umirjeno. Mislila sem, da ga bosta imela tudi onadva.*

5. Ali čutite, da imate moč odločanja o svojem življenju? Kako se ta moč odraža v vašem življenju?

Hvala Bogu, *še vedno čutim to moč, ja. Včasih in v nekaterih zadevah se, še preden sprejem kakšno odločitev, najprej posvetujem s hčerko, kot sem to vedno počela, saj je starejša od Christina. Kar je pa drugače, je to, da sem zdaj bolj previdna, preden se za kaj odločim. Pretehtam vse možnosti in šele nato sprejem končno odločitev. Mislim, da je to zaradi strahu, ki po mojem ne bo nikoli pozabljen. Takrat, v času potresa, sem bila prvič v življenju prestrašena za življenje svojih otrok in svoje življenje. Zato danes delam vse z večjo*

Comentario [S103]: Želja po boljšem bivalnem prostoru

Comentario [S104]: Preobremenjenost z vsakdanjimi opravili

Comentario [S105]: Delna pokrita potreba po tekoči vodi

Comentario [S106]: Ni trenutne pomoči

Comentario [S107]: Nепрејета psihološka pomoč

Comentario [S108]: Neinformiranost o dostopnosti psihološke pomoči

Comentario [S109]: RK-pomoč v obliki organiziranja Charlas

Comentario [S110]: Nепрејета denarna pomoč države

Comentario [S111]: Pomanjkanje kriterijev za dodeljevanje pomoči

Comentario [S112]: Neinformiranost o kriterijah za dodeljevanje pomoči

Comentario [S113]: čuti moč odločanja

Comentario [S114]: Bolj previdno sprejemanje odločitev, s pretehtanjem vseh možnosti

previdnostjo. Vem, da potresov ni mogoče kontrolirati ali jih napovedati, se pač zgodijo, ampak zato pa lahko druge stvari kontroliram in poskrbim, da se vse izzide dobro, brez škode. Potres nam je namreč povzročil veliko škode...

Comentario [S115]: Večja previdnost pri odločanju

Comentario [S116]: Občutek nadzora

6. Kdo vas podpira pri uresničevanju vaših odločitev?

Družina, prijatelji, ti, ki mi pomenijo največ. Pogovorimo se o vsem, tudi o problemih in jih s skupnimi močmi rešujemo. Imamo dober odnos in to je treba negovati. Moramo si pomagati, saj smo si najbližji. Le kdo nam bo pomagal, če si ne bomo mi med seboj. Nihče ne pride od zunaj več. Sami smo...

Comentario [S117]: Podpora družine in prijateljev

Comentario [S118]: Dobri družinski odnosi

Comentario [S119]: Občutek, da so ostali pozabljeni

7. S kakšnimi ovirami se srečujete pri uresničevanju svojih odločitev?

Če bi bila bolj samostojna v finančnem smislu, bi lahko po moje uresničila nekatere stvari.

Comentario [S120]: Finančne stiska

8. Kaj ste pridobili oz. se naučili po izkušnji s potresom?

Prej se nisem dobro zavedala, kaj se imela, ko sem živela skupaj s svojimi starši. Ko sem rabila kakšno stvar, sem jo imela v bližini in ni me skrbelo, ko sem morala kam iti. Pa tudi hiša ni bila nikoli prazna, vedno je bil nekdo doma. Naučila sem se bolj ceniti vsakdanje stvari, malenkosti.

Comentario [S121]: Nove osebnostne vrline

Vas je morda kaj novega naučil tudi Rdeči križ? Ja, ja. Naučil nas je, kako ukrepati v primeru naslednje katastrofe. Zamisliva si, da se bo kmalu zgodila nova nesreča. Kako boste ukreпали? Pomembno je imeti vnaprej pripravljeno opremo, kot je torba, vodo, svetilko, radio, po drugi strani pa moramo vedeti, kam je varno zbežati, se skriti. Naučila sem se tudi prve pomoči, bolj osnovnega znanja, a je vseeno znanje. V Peruju so potresi pogosti, česar se zdaj bolj zavedamo in zato je dobro vedeti takšne stvari.

Comentario [S122]: Boljša pripravljenost

Comentario [S123]: Boljša pripravljenost

Comentario [S124]: Boljša pripravljenost

Comentario [S125]: znanje prve pomoči

Kaj bi vam bilo všeč, da bi se naučili, česar se še niste v tistem času? Zelo sem zadovoljna s tem, kar so nam pokazali. Bi pa bilo dobro, da se takšne stvari ponovijo in nas morda pripravijo tudi za kakšne druge vrste nesreč, ne samo za potres.

Comentario [S126]: močnejše zavedanje potresne ogroženosti države

Comentario [S127]: Potreba po boljši pripravljenosti na naravne nesreče

9. Ali ste bili pred letom 2007 na kakršen koli način pripravljeni na naravne nesreče?

Ne, niti za potres, niti za ostale naravne nesreče.

Comentario [S128]: Nepripravljenost na naravne nesreče

10. Kako se vidite čez eno leto?

Dobro, čez eno leto *mislim, da se bodo stvari malo izboljšale. Christian bo kmalu končal šolo, potem pa se bo moral tudi on zaposliti. Prihodek bo tako malo večji.*

Comentario [S129]: Napredek pod pogojem zaposlitve otroka

3.) INTERVJU Z MERCEDES

- a.) Starost: 58
- b.) Izobrazba: nedokončana osnovna šola
- c.) Kraj bivanja: Chinchu, Peru
- d.) Kraj in datum pogovora: Chinchu, 24.3.2012

1. Kakšno je bilo vaše vsakdanje življenje pred potresom?

Živel sem v hiši iz adobe, vse je bilo narajeno iz adobe. Pogrešam to hišo, v njej je bilo življenje bolj udobno, imeli smo veliko hišo. Z mojim imava eno hčerko. Onadva delata, jaz ne, tudi prej nisem. Moje delo je bilo skrb za hišo in družino...

Comentario [S130]: Urejene bivanjske razmere

Comentario [S131]: nezaposlena gospodinja

Kaj še? Kaj ste radi počeli v svojem prostem času? *Veliko časa mi vzame čiščenje, saj je vedno nekaj umazano, rada pa pletem in gledam TV, svojo nadaljevalko, poslušam radio in skrbim za svoje vnuke, to sem počela tudi preden je prišlo do potresa. Vedno sem tudi rada obiskovala svojo mamo in sestre, se z njimi pogovarjala, tako je še danes.... V mesto pa ne hodim, jaz sem za hišo, doma se počutim najbolje. Tudi v cerkev več ne hodim, ker skrbim za vnuke. Nekaterih prijateljev zato sploh ne vidim več.*

Comentario [S132]: dobri družinski odnosi

Comentario [S133]: manj pogosto druženje

2. Kako se posledice potresa odražajo v vašem življenju? (Kaj vam je potres uničil? Kaj se je za vas spremenilo?)

Po potresu se je *zrušila moja hiša. Vse, prav vse se je zrušilo. Vladna organizacija nam je pomagala zgraditi deset kubičnih metrov, tole dnevno sobo in nič več. Ostalo smo zgradili sami, pa še to nismo dokončali, ker ni denarja...* Vse se je zlomilo, streha je padla na tla, drenažni sistem se je uničil, vse je bilo mokro in še tisti denar, ki sem ga imela v hiši se je uničil.

Comentario [S134]: uničenje doma in drugih materialnih dobrin

Comentario [S135]: pomoč od vladne organizacije: pomoč v obliki gradnje bivalnega prostora (iz adobe)

Comentario [S136]: obnova hiše večinoma na lastne stroške

Kaj vam je potres uničil še poleg hiše in stvari, ki so bile v njej? *Nimam več tistega občutka varnosti,* veš. Jaz sem že stara gospa, *rabim udobno posteljo,* kjer me ne bo strah, da bo

Comentario [S137]: izguba občutka varnosti (psihične posledice)

Comentario [S138]: potreba po boljšem bivalnem prostoru

ponoči kaj padlo name. *Rabim tekočo toplo vodo, mrzlo imam, in tople prostore. Večji del hiše je iz lesa in nam ni toplo. Kar od znotraj čutimo veter, najhujše pa je, ko smrdi po vlagi, insektov je vsepovsod...*

Comentario [S139]: potreba po tekoči vodi in toplih prostorih

Comentario [S140]: slabši gradbeni material, slabi okoljski pogoji

Kako je potres vplival na vaše družinske odnose? *Odnosi se niso spremenili, še vedno so enaki, še vedno smo povezani kot družina, pazimo drug na drugega, se spoštujemo. Pomagamo si kolikor si lahko, tudi med prijatelji. Ob nesreči smo si bili prav sorodniki in prijatelji najbolj v čustveno oporo.*

Comentario [S141]: nespremenjeni družinski odnosi

Comentario [S142]: čustvena podpora sorodnikov in prijateljev

3. Kaj potrebujete, da bi se vaše trenutno življenje izboljšalo?

Še zmeraj nismo dokončali svoje hiše, nimamo kuhinje in rada bi, da kuhinja ni ločena od preostale hiše. *Moj mož je od vlade prejel še eno zelo majhno barako, ima samo eno sobo. Po kakšnih kriterijah pa je mož prejel to dodatno hiško? Ne vem, dali so nam jo in mi smo jo sprejeli.*

Comentario [S143]: prejetje dodatnega prostora

Comentario [S144]: neinformiranost o kriterijah za dodeljevanje pomoči

Ali je bilo na kakšen način prizadeto tudi vaše zdravje po potresu in kako je z vašim zdravjem sedaj? *Po potresu so trpeli živci, nisem bila dobra. Katerikoli hrup, ki sem ga zaslišala, me je prestrašil. Doživljala sem enake občutke kot takrat, ko se je zgodil potres. Danes je malo bolje, a mislim, da bom zmeraj čutila ta strah v sebi, da se mi bo nekaj zgodilo ali pa moji družini. Morda kaj potrebujete, da bi se vaše trenutno zdravje izboljšalo? Če bi imeli boljšo hišo, torej tople prostore, bi že to bolje vplivalo na moje zdravje. Trenutno pa smo izpostavljeni temu onesnaženemu okolju. Več je primerov, ko so bili otroci okuženi zaradi umazane vode, tudi odrasli. Počutila bi se bolj varno glede svojega zdravja, če bi imeli tudi bolj varno hišo. Zdaj sem zdrava, ampak v trenutnih okoliščinah se nikoli ne ve, kaj se lahko še zgodi.*

Comentario [S145]: živčnost ob glasnejšem hrupu (psihične posledice)

Comentario [S146]: potreba po boljšem bivalnem prostoru

Comentario [S147]: slabi okoljski pogoji

Comentario [S148]: bolezni (slabi okoljski pogoji)

Comentario [S149]: potreba po boljšem bivalnem prostoru

Kako pa je dogodek vplival na vaše prehranjevanje? *Na začetku smo trpeli, res smo trpeli, našli smo zelo malo hrane in za starše je težko, ko imajo tvoji otroci komaj kaj za jesti, a hvala Bogu je prihajala pomoč, stvari so prihajale tedensko, potem pa nič več. Noben nam več ne pomaga... Po potresu tudi ni bilo veliko hrane v trgovinah, vsega je bilo zelo malo, komaj si našel kaj za jest, že zgodaj zjutraj je zmanjkalo kruha. Ne moremo si več privoščiti nekatere hrane, le tisto, kar je osnovno, torej kruh, riž, pecivo. Plače so majhne, a nekako je treba preživeti. Na trgu se je cena hrane povišala, vse se je podražilo, in to več kot za polovico. Zdaj lahko kupimo manj stvari za isto ceno kot prej. Če bi imeli več denarja, bi bil tudi ta problem rešen, boljše bi jedli. Seveda si želim tudi to, da me ne bi bilo tako strah, da bi se spet kaj zgodilo...*

Comentario [S150]: ni trenutne pomoči

Comentario [S151]: manj primerna, trenutna prehrana

Comentario [S152]: podražitev hrane

Comentario [S153]: potreba po finančni pomoči

Comentario [S154]: potreba po ponovnem zagotavljanju varnosti

Po vsem tem, kar ste mi povedali, lahko sklepam, da je vaše finančno stanje slabo. Se motim? Ne, prav imaš. *Slabi smo z denarjem, mož še vedno dela, je mlajši od mene, jaz pa sem prestara za na trg, četudi bi želela kaj finančno prispevati. Mož bo morda sedaj dobil še dodatno službo, preko enega njegovega prijatelja, in če se to res zgodi, mislim, da bo potem naprej boljše.*

Comentario [S155]: slabo materialno stanje

Comentario [S156]: napredek pod pogojem dodatnega zaslužka

4. Kakšno pomoč ste dobili in od kod ter kakšno pomoč prejimate trenutno?

Nobene pomoči ni trenutno. Takrat, takoj po potresu, pa sta nam pomagala Rdeči križ in neka vladna organizacija. Oprosti, imena se ne spomnem... Chinchu je bila takrat polna kamijonov Rdečega križa s paketi hrane, oblačili, pribori, brisačami, odejami in vse to se je razdelilo med nami. Sodelovali smo skupaj. Ko so gradili naše hiše, smo jim pomagali, tudi prostovoljci so pomagali pri gradnji hiš in nam bili ob strani, se pogovarjali z nami v najtežjih trenutkih. Ti prostovoljci so bili tudi prizadeti, a vseeno so pomagali drugim, nekateri pa so imeli srečo in jim potres ni uničil doma in tudi oni so nam pomagali... Vse tisto, kar je padlo, je potem uničila še voda. Zlomile so se cevi, voda je se dodatno uničila stvari. V mesto so prišli tudi zdravniki in sestre. Dobili smo zdravila, tukaj v kapeli. Zdravili so nas zastoj, če smo bili poškodovani oz. bolni.

Comentario [S157]: ni trenutne pomoči

Comentario [S158]: pomoč od RK in vladne organizacije

Comentario [S159]: RK: pomoč v obliki hrane, oblačil, priborov, odej

Comentario [S160]: Pomoč od prostovoljcev: pomoč pri gradnji hiš, čustvena podpora, druženje

Comentario [S161]: Uničenje materialnih dobrin

Comentario [S162]: Zdravstvena pomoč

Comentario [S163]: Želja po finančni pomoči RK

Comentario [S164]: RK – organiziranje Charlas

Comentario [S165]: Pomoč od prostovoljcev: zbiranje in posredovanje informacij

Comentario [S166]: Predolg odzivni čas vladne organizacije

Želim si, da bi Rdeči križ spet prišel k nam in nam pomagal, mogoče malo bolj finančno, pa tudi Charlas so bile posebno koristne, saj je skupnost od njih prejemale informacije. Tudi prostovoljci so prišli do nas v domove in nas obveščali, kaj se v Chinchu dogaja, kdaj so ponovna srečanja...

Comentario [S167]: Želja po zdravstveni pomoči za otroke

Comentario [S168]: Bolezni (mraz, slabi okoljski pogoji)

Vladna organizacija pa nam je zgradila tole dnevno sobo, ampak nam niso pomagali takoj, šele po nekaj mesecih.

Kakšno pomoč bi radi še prejeli? Predvsem zdravstveno pomoč za otroke. Skrbi me zanje, prihaja zima in bo spet zelo mraz, razsajale bodo bolezni. Otroci imajo gripo, zlasti pozimi, moj vnuk je bil hudo bolan, bil je v bolnišnici. Dobil je infekcijo zaradi umazane vode.

V bolnici so nam rekli, da ga morajo operirati. Ker to zdravljenje ne bi bilo zastoj, smo ga peljali k kubanskemu zdravniku, ki nima licence, toda stvar se je hvala Bog iztekla dobro. Rekel nam je, da operacija ni potrebna. Imel je parazite v trebuhu in je samo potreboval antibiotike in zdaj že okrev.

Ali je kaj posebnega, kar si želite samo za vas? Ja, da bom dobrega zdravja, tako da bom lahko še naprej skrbela za vnuke, saj moja hči dela. V situaciji, v kateri smo zdaj, mora ona delati za svoje otroke.

Ste bili morda deležni tudi psihološke pomoči? *Ne, nisem bila.* Pa ste si želeli prejeti tudi takšno pomoč? *Ne, nisem si tega želela, mislim, da to ni zame.* Pa ali vam je bila sploh ponujena takšna oblika pomoči? *Ja. O tem sem izvedela od prostovoljcev, ampak se za to nisem odločila.*

Comentario [S169]: Zavrnitev psihološke pomoči

Otroci so pa tudi v redu, k sreči ne trpijo nobenih travm ali kaj podobnega. *Je pa za otroke takrat Rdeči križ organizirali neke igre, s katerimi so jim pomagali preboleti bolečo izkušnjo.* To se mi je zdelo zelo dobro.

Comentario [S170]: Pomoč od prostovoljcev: informiranost krajanov o psihološki pomoči

Comentario [S171]: Pomoč od RK: organiziranje dinamičnih, rekreacijskih iger za otroke

5. Ali čutite, da imate še vedno moč odločanja o svojem življenju? Kako se ta moč odraža v vašem življenju?

Ja, še vedno se lahko *o nekaterih stvareh odločam samostojno kot vedno, o drugih pa se moram prej posvetovati z možem. Tako je zmeraj bilo. Jaz ne delam, moram se njemu prilagajati v mnogih stvareh, saj on nosi denar v hišo.*

Comentario [S172]: čuti moč odločanja

6. Kdo vas podpira pri uresničevanju vaših odločitev?

Hmm, če mi kaj ne gre, mi pri tem pomaga družina | Hčerka me pri tem nekako bolje razume kot mož, mogoče zato, ker je tudi sama ženska, pa tudi, ker moža ni veliko doma, večinoma se vidiva samo zvečer in takrat je preutrujen, da bi poslušal moje želje...

Comentario [S173]: podpora družine

Comentario [S174]: vpliv odsotnosti moža na podporo

7. S kakšnimi ovirami se srečujete pri uresničevanju vaših odločitev?

Kot babica svojih vnukov, jih želim odpeljati na kakšen lepši kraj, jim pokazati kaj novega ali jim enostavno kupiti kakšno igraro, pa ne morem, *ni denarja.* Le ko so kakšni prazniki ali rojstni dnevi, zberemo nekaj denarja in jim kaj kupimo, pa se to nekaj preprostega.

Comentario [S175]: finančna stiska

8. Kaj ste pridobili oz. se naučili po izkušnji s potresom?

Rdeči križ je organiziral Charlas, ki so nam razložile, kako ukrepati med in po potresu. To smo se naučili predvsem pri simulacijah potresov. Naučila sem se tudi, kako zaščititi otroke, kako se orientirati med potresom in to mi pomeni veliko. Naučili smo se, da moramo biti v pripravljenosti, če zaslišimo določen čuden zvok, vsi poznamo ta zvok. Tudi prve pomoči so nas učili, to mi je bilo všeč. Moje sestre se niso udeležile teh aktivnosti, jaz pa sem jim

Comentario [S176]: boljša pripravljenost na naravne nesreče

Comentario [S177]: znanje prve pomoči

povedala vse, kar sem se naučila. Vse to sem delila s svojimi sestrami, **ker tam, kjer one živijo, Rdečega križa sploh ni bilo, njim pa je bilo predaleč peš do centra.**

Kaj bi vam bilo všeč, da bi se naučili, česar se še niste v tistem času? Kaj novega? Hmm, niti ne vem, kaj bi to bilo. **Verjamem, da je še veliko tako koristnih stvari, katerih bi se lahko naučili, a ne vem točno kaj, dokler nam kdo tega ne bi pokazal. Upam pa, da bodo enkrat spet prišli k nam in nas še boljše pripravili na potres.**

Comentario [S178]: Odsotnost strokovnjakov na terenu

Comentario [S179]: Centralizirana pomoč RK

Comentario [S180]: Želja po boljši pripravljenosti na naravne nesreče

9. Ali ste bili pred letom 2007 na kakršen koli način pripravljeni na naravne nesreče?

Ne, saj nas nihče ni tega naučil, pa čeprav je znano, da je v Peruju veliko, močnih potresov in leta 2007 je bil epicenter prav v naši regiji, žal. Verjamem, da so ljudje v večjih mestih bolj pripravljeni na katastrofe, mi tukaj pa pred letom 2007 nismo bili pripravljeni niti malo in mislim, da je to nepravilno. Chinchu ne bi smela biti nič drugačna od ostalih mest.

Comentario [S181]: Nepriljubljenost na naravne nesreče

Comentario [S182]: zavedanje o močni potresni ogroženosti države

Comentario [S183]: boljša pripravljenost v večjih urbanih območjih

10. Kako se vidite čez eno leto?

Mislím, da bo čez eno leto moja prihodnost lepša, kar se tiče doma, denarja, a hkrati **imam občutek, da se bo kmalu zgodilo nekaj groznega, spet kakšen močan, veliki potres. Strah me je novega potresa, vendar bolj za vnuke kot zame. Pred tem potresom nisem še nikoli čutila tega strahu in nisem bila pod tem vsakodnevnim stresom, saj je ta negativna misel z menoj vsak dan.**

Comentario [S184]: strah pred ponovnim potresom, strah za lastno varnost in varnost družine (psihične posledice)

4.) INTERVJU S JUANO

- a.) Starost: 38
- b.) Izobrazba: končana srednja šola
- c.) Kraj bivanja: San Martín de Barranquito (Chincha), Peru
- d.) Kraj in datum pogovora: Chincha, 25.3.2012

1. Kakšno je bilo vaše vsakdanje življenje pred potresom?

Živelí smo na isti lokaciji, vendar v drugačni hiši. **Prej je bila naša hiša iz adobe, to je bil naš pravi dom. Nudilo nam je vse, kar smo rabili, nismo se tako stiskali kot se zdaj, imeli smo veliko več prostora, pohištvo je bilo bolj udobno, stvari so bile manj komplicirane. Sedaj pa**

Comentario [S185]: Urejene bivanjske razmere

živimo v tej hiši iz plastike in preprog. Delala sem na polju, zdaj pa več ne, ni dela za vse. Moj mož k sreči še zmeraj dela, je edini v družini s službo. Imam sina, ki je star deset let in hčerko, ki je stara 12. Oba rada hodita v šolo. Stare hiše in starega dela ni več, ostalo je pa bolj ali manj tako, kot je bilo. Zaposlena sem s stvarmi okrog hiše, s pranjem, kuhanjem, čiščenjem, tako kot vsaka žena in mama. S sosedi in prijatelji grem kdaj na kratek sprehod, tukaj v vasi in vsako nedeljo skupaj obiskujemo cerkev, to smo počeli tudi pred potresom.

Comentario [S186]: Slabši gradbeni material

Comentario [S187]: zaposlena

Comentario [S188]: nezaposlenost: pomanjkanje delovnih mest

Comentario [S189]: pogosti socialni stiki

2. Kako se posledice potresa odražajo v vašem življenju? (Kaj vam je potres uničil? Kaj se je za vas spremenilo?)

Uničil nam je hišo! Izgubila sem stole, svojo posteljo in druge manjše stvari. Moje življenje se je spremenilo. Nikoli nismo imeli veliko, a leta 2007 smo ostali še brez tistega, kar smo imeli... Kako se je vaše življenje spremenilo? No, zdaj imam slabe živce, potres me je tako prestrašil, da še danes nisem dobro. Ne počutim se varno, najbolj me je strah tega, da bi se situacija ponovila. Ko zaslišim malo glasnejši hrup ali pa ko so kaksni manjši potresi, se spomnem na leto 2007 in sem vsa prepotena, živčna... Več ni isto. Nikoli si nismo mislili, da se bo to zgodilo. Ne hodimo ven, na nobene večerje, v kino, gledališča ali kaj podobnega, ker vse to preveč stane. Preden se je zgodil potres, smo šli vsaj izven Barranquita v mesto in tam večerjali v kakšni manjši restavraciji, zdaj pa še tega ne počnemo več, ker si niti tega več ne moremo privoščiti.

Comentario [S190]: uničenje doma in drugih materialnih dobrin

Comentario [S191]: izguba občutka varnosti (psihične posledice)

Comentario [S192]: strah pred ponovnim potresom (psihične posledice)

Comentario [S193]: živčnost ob glasnejšem hrupu (psihične posledice)

Comentario [S194]: neaktivnost pri sprostitvenih, kulturno – zabavnih dejavnosti

Comentario [S195]: boljše materialno stanje

3. Kaj potrebujete, da bi se vaše trenutno življenje izboljšalo?

Rada bi imela svoj posel, ki bi bil blizu naše hiše, zato da bi lahko bila v bližini svojih otrok, če se kaj zgodi. Rada bi čutila spet tisto varnost, kot sem jo prej. Kako pa je z vašim zdravjem in prehrano danes in kaj potrebujete v zvezi s tem? Potres se je zgodil pozimi in zaradi mraza smo bolehal za gripo, pljučnico, še vedno je enako.. Skrbi me to. Zima bo vsak čas za vogalom. Nekatera zdravila so predpisana zastoj, saj sem z otroki zavarovana po možu, druga pa moramo plačati... V zvezi s prehrano pa - močno nas je prizadelo. Bilo je zelo malo hrane na razpolago. Osnovnih živil ni bilo veliko in morali smo jesti vsak dan po malo, zato da je hrana zdržala dlje časa, preden smo lahko dobili novo. Cene so višje in zato niti ne kupujem tako veliko in zdrave hrane kot prej. Kupujem večinoma osnovna živila, kot je riž, kruh, malo sadja, meso pa redko. Definitivno je drugače, a vsaj nismo lačni... Kaj pa bi potrebovala? Potrebovala bi kakšno zunanjo, finančno pomoč. Res jo potrebujemo, vsi mi, še vedno. In pomoč potrebujemo zdaj, ne pa čez nekaj let. Veš,

Comentario [S196]: potreba po ponovnem zagotavljanju varnosti

Comentario [S197]: bolezni (mraz)

Comentario [S198]: podražitev hrane

Comentario [S199]: manj primernost, trenutna prehrana

Comentario [S200]: potreba po finančni pomoči

Comentario [S201]: potreba po takojšnji, hitri pomoči

pozabila sem povedati, da smo šli takoj po potresu do enih dobrih prijateljev, zdela se nam je dobra ideja, da smo skupaj in si tako bolj pomagamo. Toda ko smo spoznali, da tam ne bomo dobili nobene pomoči, ker je to bolj oddaljen kraj, smo prišli tukaj, kjer živi večina družin, in potem je Rdeči križ pristopil do nas in nam pomagal. To se mi zdi pomembno omeniti. Če se bo morda Rdeči križ v prihodnje spet spomnil na nas, morajo pomagati vsem, ne pa le tistim, ki so jim najbolj "pri roki". Tako se je vsaj meni zdelo.

Kako je potres prizadel vaše finančno stanje? Imeli smo večje stroške, saj smo morali kupiti material, da smo lahko zgradili svojo hišo. Plačati smo morali za preproge, plastiko, bambusove palice pa smo naredili sami. Ti stroški pa se ponavljajo, še posebej v času manjših potresov, ker naša hiša ni močna, kakšen del hiše se poruši tudi ob takšnih potresih in ga je treba ponovno graditi. Poleg tega pa so tukaj še stroški za higienske pripomočke, oblačila in hrano. Če bi imela delo, katerega zares potrebujem in hišo iz boljšega materiala, bi se zdravje, prehrana in finance spremenile na boljše.

Kaj si se želite, potrebujete? Bilo bi dobro, če bi imeli več zavetišč. Nekaj prvih dni, dokler ni prispela pomoč, smo spali na cesti, pred ruševinami svojih hiš, tako kot večina ljudi takrat v Chinchí... Leta 2007 nismo vedeli kam iti in kaj storiti v tistem trenutku... Imamo drenažni sistem, a še zmeraj nimamo kanalizacije. K sreči imamo hišo, tisto od vlade, ampak tam ni elektrike. In mislim, da bi morali dokončati tisto, kar so začeli, ne pa nas pustiti brez elektrike.

4. Kakšno pomoč ste dobili in od kod ter kakšno pomoč prejimate trenutno?

Omenili ste, da ste prejeli pomoč od vlade? Ja, čeprav je bila njihova pomoč zelo zamudna. Šele pred osmimi meseci je vlada zgradila tiste hiše, tiste ob igrišču. Minilo je toliko časa, oni pa so jih zgradili šele sedaj. Ampak, tako je, vlada lahko dela, kar hoče... Podprl nas je tudi Rdeči križ. Dal nam je živila in vodo, odeje, zdravila saj tega nismo imeli.

Ali ste bili zadovoljni s ponujeno pomočjo? Ja, pomagali so nam precej, saj so nam dali hrano, nekaj najbolj osnovnega in nujnega. Po potresu moj mož ni delal, tovarna mu zato ni nakazovala denarja. Moral je zgraditi hišo iz preprog, to je bilo na prvem mestu. Medtem pa smo prejeli hrano, vodo, oblačila, odeje... Torej, hišo, v kateri trenutno živite s svojo družino, ste zgradili s svojimi lastnimi rokami? Presenetljivo, kajne? Nekaj minut stran od tukaj, na drugem koncu so ljudje dobili hiše zastonj, pomagale so jim organizacije, moji družini pa ne. Jezna sem bila, ker se je njim gradila hiša, nam pa ne. Nismo dobili nobenih informacij, zakaj je temu tako. Nekateri fantje so šli celo v center spraševati na občino, kaj se dogaja. In so tam kar nekaj govorili, niti se ne spomnem, kaj točno, vem pa, da se mi ni zdelo pravico. S tem sem bila zelo nezadovoljna in razočarana. Zakaj pa se ne preselite v tisto

Comentario [S202]: čustvena opora prijateljev

Comentario [S203]: odsotnost strokovnjakov na terenu

Comentario [S204]: centralizirana pomoč RK

Comentario [S205]: občutek, da so ostali pozabljeni

Comentario [S206]: želja po pomoči tudi v bolj oddaljenih krajih (v prihodnje)

Comentario [S207]: slabše materialno stanje (več stroškov zaradi nabave gradbenega materiala)

Comentario [S208]: slabše materialno stanje (ponavljanje stroškov)

Comentario [S209]: potresna neopornost sedanje hiše

Comentario [S210]: potreba po delu in boljšem bivalnem prostoru

Comentario [S211]: želja po več zavetiščih

Comentario [S212]: spanje na cesti pred prihodom pomoči

Comentario [S213]: nepripravljenost na naravne nesreče

Comentario [S214]: potreba po izgraditvi kanalizacije

Comentario [S215]: potreba po elektriki

Comentario [S216]: pomanjkljiva, neustrezna gradnja zidane hiše

Comentario [S217]: pomoč od vladne organizacije

Comentario [S218]: predolg odzivni čas vladne organizacije

Comentario [S219]: pomoč od RK: pomoč v obliki živil, vode, odej, zdravil, oblačil

Comentario [S220]: nezaposlenost družinskega člana po tresu

Comentario [S221]: neprejeta pomoč pri gradnji začasnega bivališča /obnova hiše na lastne stroške

Comentario [S222]: neusklajenost delovanja služb

Comentario [S223]: neinformiranost o kriterijih za dodeljevanje pomoči

Comentario [S224]: pomanjkanje kriterijev za dodeljevanje pomoči

Comentario [S225]: neusklajenost delovanja služb

hišo, ki vam je zgradila vlada? Ne vem, ker smo tukaj že navajeni. Pa tudi **te hiše se mi ne zdijo varne, nimajo nosilne opore, lahko se porušijo. Pa tudi ni elektrike.**

Comentario [S226]: pomanjkljiva gradnja zidane hiše

Ali je vam oz. vaši družini pomagal še kdo, morda še kakšna druga organizacija ali institucija? Ne, samo Rdeči križ in vlada.

Ste bili deležni še kakšne vrste pomoči, morda od sorodnikov, prijateljev? Takrat smo bili ljudje v Barranquitu vsi na istem. Le redki imajo močne hise in zato so njihove hiše ostale cele. Ostali, moji sorodniki in prijatelji, pa so morali sami postaviti svoje hiše, stroški so bili za vse približno enaki. **V finančnem smislu niti nismo pričakovali neke pomoči med nami, a smo se vseeno tudi tako podpirali, le če smo mogli, a le med sorodniki. Bolj pa smo se tolažili, se pogovarjali, poslušali in tudi to pomeni veliko.**

Comentario [S227]: instrumentalna opora sorodnikov

Comentario [S228]: čustvena podpora sorodnikov in prijateljev

Ste morda prejeli tudi psihološko pomoč? Ne, nisem. Pa vaši otroci? Ne, tudi ne. Pa bi si želeli takšne pomoči zase in za svoje otroke? Ja, psihološka pomoč se mi zdi pomembna, nikoli ne škodi, lahko ti zares pomaga pri okrevanju. In takrat smo močno potrebovali to okrevanje, še posebej otroci. Slabo so spali, se prebujali z nočnimi morami, močili posteljo, ko že leta niso, bili so prestrašeni... Toda nismo bili o tem obveščeni. Nismo vedeli, da so prišli tukaj psihologi, to sem izvedele šele veliko kasneje. O tem ljudje ne radi govorijo, pač to, da rabijo psihologa. Zato se mi zdi, da ta informacija ni prišla hitro do vseh. Z možem sva otrokoma govorila, da je treba iti naprej in pozabiti, kar se je zgodilo. Kot starša sva ju vedno podpirala in bila potrpežljiva... Kakšno pomoč pa prejimate trenutno? Ko bi nam vsaj kdo pomagal, noben se več ne zanima za nas, vsaj tako se zdi.

Comentario [S229]: neprejeta psihološka pomoč

Comentario [S230]: neinformiranost o dostopnosti psihološke pomoči

Kako pa sami premagujete svoje težave in stiske? Zdi se mi, da jih ne rabim reševati sama, saj **imam družino, kateri zaupam in z njimi se lahko pogovorim o vsem. Po potresu so se naši odnosi izboljšali, več komuniciramo. Največkrat se pokličemo za mizo, se usedemo in si povemo, kaj nas teži. Potem pa si skušamo pomagati...**

Comentario [S231]: ni trenutne pomoči

Comentario [S232]: boljši družinski odnosi

5. Ali čutite, da imate moč odločanja o svojem življenju? Kako se ta moč odraža v vašem življenju?

Ja, še vedno, ampak zdaj počnem vse z večjo previdnostjo. Odločitev ne sprejemam hitro in nepremišljeno. Napačna odločitev me oz. nas lahko stane veliko. Zato se pa tudi nočemo preseliti v tisto hišo. Varnost je na prvem mestu in tam je nevarno. Zdaj čutim veliko večjo odgovornost za karkoli se odločim in to zna biti včasih prav izčrpajoče. Bojim se, da se bom v ključnem trenutku napačno odločila, še posebej, ko ne bo časa za premišljevanje. Med potresom se namreč zgodi vse na hitro...

Comentario [S233]: čuti moč odločanja

Comentario [S234]: bolj odgovorno in previdno odločanje

Comentario [S235]: izčrpanost zaradi večje odgovornosti za odločitve

Comentario [S236]: strah pred napačno odločitvijo

6. Kdo vas podpira pri uresničevanju vaših odločitev?

Lahko bi rekla mož, toda jaz imam raje, da se z njim o vsem pogovorim in se potem skupaj odločiva. Tako se počutim tudi bolj varno, je manj možnosti, da se odločim napačno.

Comentario [S237]: podpora moža

Comentario [S238]: dvom v samostojno odločanje

7. S kakšnimi ovirami se srečujete pri uresničevanju svojih odločitev?

Morda prav to, da se mi zdi, da sem nekako izgubila tisto vero v samo sebe, ko pride do trenutka, ko se moram odločiti za kaj pomembnega, še posebej, če se moram odločiti na hitro.

Comentario [S239]: dvom v samostojno odločanje

8. Kaj ste pridobili oz. se naučili po izkušnji s potresom?

Ta izkušnja nas je družinsko zblížala. Zdaj smo bolj enotni kot kdajkoli prej. Resnično si nikoli nismo predstavljali, da se bo kaj takega zgodilo. Seveda smo bili tudi prej med seboj zelo povezani, a ne tako kot zdaj. To bi bila pozitivna stvar tega, kar se je zgodilo, a vseeno si želimo, da se vse to sploh ne bi zgodilo.

Comentario [S240]: boljši družinski odnosi

Vas je morda kaj novega naučil tudi kakšna organizacija? Ja, Rdeči križ nas je usposabljal za prvo pomoč, da znamo pomagati drugim osebam. Naučili smo se tudi, kaj storiti v primeru novega potresa, kam zbežati, kateri prostori so bolj varni. Pa tudi, govorili so nam, da se moramo bolj odpreti in deliti svoje probleme, da ni zdravo, če vse, kar te teži, zadržuješ v sebi. Vse to so nas naučile Charlas.

Comentario [S241]: znanje prve pomoči

Comentario [S242]: boljša pripravljenost

Kaj bi vam bilo všeč, da bi se naučili, česar se še niste v tistem času? Amm, to kar so nas naučili, mi je zelo pomagalo. Učenje novih stvari mi je pa všeč, ja, tako da, karkoli bi nas se naučili, bi bila zelo vesela, saj v mestu, kjer se znajo zgoditi potresi, mora biti človek še bolj pripravljen na nesrečo.

Comentario [S243]: želja po boljši pripravljenosti

9. Ali ste bili pred letom 2007 na kakršen koli način pripravljeni na naravne nesreče?

Nobenih predpriprav ni bilo. Kar smo izkusili avgusta 2007, smo izkusili prvič in to povsem nepripravljeni.

Comentario [S244]: nepripravljenost na naravne nesreče

10. Kako se vidite čez eno leto?

Vidim se v boljši situaciji. In kaj mislite, da se bo izboljšalo? Nasplošno naše življenje. Vsaj dokler smo tako povezani, kot smo. Prepričana sem, da bomo preboleli to, kar smo izgubili, če do sedaj še nismo in takrat bo lažje za vse. Ni dobro, če se človek ozira nazaj.

Comentario [S245]: napredek zaradi prepričanja o okrevanju

5.) INTERVJU Z IVETTE

- a.) Starost: 25
- b.) Izobrazba: končana poklicna šola
- c.) Kraj bivanja: San Martin de Barranquito (Chincha), Peru
- d.) Kraj in datum pogovora: Chincha, 25.3.2012

1. Kakšno je bilo tvoje vsakdanje življenje pred potresom?

Bilo je mirno, normalno, brez strahov. Hišo sem imela iz adobe, katero so mi zapustili pokojni starši. V tisti hiši sem živela skupaj z babico in tista hiša je bila mnogo boljša kot ta, v kateri živiva zdaj, večja in bolj udobna, v njej sem se počutila bolj varno. Hodila sem v poklicno šolo, to mi je vzelo precejšnji del mojega časa, študirala sem informatiko in svojo kariero tudi končala. Imam tri brate, dva sta starejša od mene. Pred potresom smo bili nekako brez večjih skrbi in strahov, bili smo bolj srečni.

Comentario [S246]: zadovoljna

Comentario [S247]: urejene bivanjske razmere

Comentario [S248]: šolanje

Comentario [S249]: zadovoljna

2. Kako se posledice potresa odražajo v tvojem življenju? (Kaj ti je potres uničil? Kaj se je zate spremenilo?)

Zdaj ob vsakem hrupu bežim s strahom pred potresi. Nimam občutka varnosti v tem pogledu in to mi manjka. Moja hiša se je porušila, vse, kar smo imeli v hiši se je uničilo. Z babico živiva v hiši iz preprog, plastike, paličic, še iz leta 2007. Hiša je iz rustikalnega materiala. Trenutno delaš? Ne, ne morem delat, ker skrbim za svojo babico. Bratje delajo, jaz pa sem ostala s svojo babico. Po potresu je babico prizadela kap, ne more hoditi, nikamor ne more iti sama, ne more skrbeti zase, zato ne delam, skrbim zanjo... Z babico in bratji sem se zbližala, zbližala sem se tudi z drugimi ljudmi, ki jih prej nisem dobro poznala. Osebnostno sem sklenila tudi nova prijateljstva. Moji bratje naju pridejo z babico obiskat, ne živimo daleč stran drug od drugega, ampak želela bi, da bi mi nekdo pomagal pri negi babice, saj nimam

Comentario [S250]: Strah pred ponovnim potresom (psihične posledice)

Comentario [S251]: Izguba občutka varnosti (psihične posledice)

Comentario [S252]: Potreba po ponovnem zagotavljanju varnosti

Comentario [S253]: Uničenje doma in drugih materialnih dobrin

Comentario [S254]: Slabši gradbeni material

Comentario [S255]: Nezaposlena zaradi negovanja babice

Comentario [S256]: Zdravstvene težave družinskega člana

Comentario [S257]: Boljši družinski odnosi

Comentario [S258]: Nova poznanstva, sklepanje novih prijateljstev

časa za nič drugega. Nekaterih svojih prijateljic, ki ne živijo v Barranquitu, skorajda ne vidim več. Pogrešam jih. Želim si njihove družbe, včasih se počutim prav osamljeno. Torej, če te prav razumem, si s svojo družino še vedno blizu, medtem, ko si se z nekaterimi prijateljicami oddaljila zaradi celodnevne nege svoje babice? Ja, tako. Z brati in babico se dobro razumem, naši odnosi so zelo dobri, močni. Prijateljic iz centra pa ne vidim. One nimajo avta, tako kot jaz, taksi pa je predrag. Saj jih razumem, a mi je vseeno žal.

Kakšno življenje si si predstavljala, preden se je zgodil potres? Kot prvo, da bo mirno, brez tega strahu. In ker sem končala kariero, sem mislila, da se bom zaposlila v nekem podjetju, služila svoj denar in ga tudi varčevala, saj sem hišo že imela. Želela sem si kupiti avto in biti neodvisna od drugih. Seveda sem mislila tudi, da se bom zaljubila in imela otroke. V mojih letih ima veliko žensk otroke, jaz nimam niti fanta. Na trenutke sem kar žalostna nad vsem. Resnično verjamem v to, da je potres uničil to mojo predstavo o prihodnosti.

Comentario [S259]: želja po pomoči pri celodnevni negi družinskega člana

Comentario [S260]: manj družabno življenje

Comentario [S261]: potreba po druženju

Comentario [S262]: osamljenost

Comentario [S263]: Pozitivna vizija prihodnosti pred nesrečo

Comentario [S264]: žalost

Comentario [S265]: uničena pozitivna vizija prihodnosti

3. Kaj potrebuješ, da bi se tvoje trenutno življenje izboljšalo?

Kot si mi že omenila, pogrešaš občutek varnosti v svojem lastnem domu, družbo svojih prijateljic in to svojo predstavo, ki si jo imela za prihodnost. Je morda še kaj takega, kar bi trenutno potrebovala, da bi bila bolj zadovoljna s svojim življenjem? Ja, če bi vse to, kar si naštel, dobila nazaj, bi bila že zelo srečna. Želim pa si tudi boljšo hišo, bolj prostorno in varno, v kateri bi se počutila domače in kjer ne bi bilo vse tako zapleteno. V trenutni hiši je ponoči in predvsem pozimi zelo mrzlo, poleti pa je neznosna vročina. Zaradi tega smo izpostavljeni več različnim boleznim, ki jih prenašajo muhe, komarji in drugi insekti, ki so tukaj. Nikoli prej nisem bila tako pogosto bolna... V tem trenutku, kar najbolj potrebujem pa so bolj raznovrstna hrana, paketi prve pomoči in zdravila za svojo babico in zase, ko zbolim.

Kako pa je s tvojim prehranjevanjem trenutno? Se je kaj spremenilo, odkar se je zgodil potres? Ja in verjamem, da je bilo tako za vse. Zdaj ne morem reči, da smo povsem ok, kar se prehrane tiče, je bolj tako tako. Ne privoščim si več neke hrane, katero sem si jo prej, meso jem redko, je zelo drago. Hrana je nekaj, kar človek potrebuje vsak dan in ne bi smelo biti tako drago.

Comentario [S266]: potreba po boljšem bivalnem prostoru

Comentario [S267]: Bolezni (mraz in slabi okoljski pogoji)

Comentario [S268]: Potreba po bolj raznovrstni in zdravi prehrani

Comentario [S269]: Potreba po zdravstveni pomoči

Comentario [S270]: Manj primerna, trenutna prehrana

Comentario [S271]: Podražitev hrane

Ali se je spremenilo tudi tvoje finančno stanje? Ja. Na začetku po potresu je bilo slabše, kot je trenutno zaradi stroškov. A bolj celotno gledano pa je slabo, saj ne morem delati. Babica prejema penzijo, ampak je ni veliko, njena penzija je nizka. Finančno mi pomagajo bratje, oni imajo službo. Nihče od njih ni poročen, živijo pa skupaj in mi zato lahko pomagajo. Če bi imeli svoje družine, bi bilo to oteženo. Tvoji bratje tudi kdaj skrbijo za babico? Hmm, ne. Ko naju obišejo, smo skupaj in vse to, ampak ne skrbijo zanjo, kot to počnem jaz. To, po

Comentario [S272]: Slabše materialno stanje

Comentario [S273]: Instrumentalna opora sorodnikov

njihovem mnenju, ni delo moških in tako sem jaz tista, ki je vse to prevzela nase, saj sem morala.

4. Kakšno pomoč si še dobila in od kod ter kakšno pomoč prejemaš trenutno?

Vlada nam je pred osmimi meseci zgradila zidane hiše, iz opeke in cementa in tudi meni pripada ena. Zakaj se se nisi tja preselila? Ker ima samo tri sobe, zelo majhne, nekatere stvari pa je potrebno še popraviti in zato živiva z babico še vedno v sedanji hiši. Ali imaš v sedanji hiši tekočo vodo, tuš, stranišče, elektriko ter kanalizacijo? Tekočo vodo imam, kanalizacijo pa ne in rada bi, da se to uredi. Kopalnico s tušem in straniščem imam, elektriko pa tudi... Trenutno ne prejemo nobene pomoči. Po potresu, dva dni po njem, pa je prišla pomoč z Rdečega križa. Hitri so bili. Razdeljevali so hrano, nekaterim so pomagali tudi zgraditi nove hiše iz preprog, plastike, lesa tudi nama z babico so jo zgradili, in to kar nekaj časa prej kot pa ostalim sosedom. Mnogo ljudi se s takšnim načinom ni strinjalo, tudi jaz se ne bi. Zdaj pa smo prepuščeni sami sebi. Takrat, ko smo potrebovali nujne stvari, smo jih dobili, za to sem še danes hvaležna. Bila sem zadovoljna z njihovo pomočjo, saj človeku, ki izgubi vse, pomeni veliko prav vse, kar dobi. In dobili smo stvari, brez katerih ni mogoče živeti. Ne razumem pa, zakaj je vlada potrebovala štiri leta, da je zgradila te hiše! Po vrhu pa niti niso dokončana, nekatera na primer nimajo elektrike. Dobro pa je to, da so zgrajene iz opeke in cementa. Za koga so hiše, ki jih je zgradila vlada? Teh hiš je 76, torej za 76 družin, ki so izgubili svoje hiše leta 2007. Tistim družinam, ki so nastale v času po potresu in naprej, ne pripada taka hiša. Oni si morajo sami zgraditi svojo hišo, če bi se jim na primer jutri porušila.

Zakaj se večina družin še ni preselila v tiste hiše? Nekateri hiše nimajo elektrike, nekatere pa jo imajo. To je en razlog. Drugi razlog pa je ta, da so tukaj družine številčne in te hiše imajo samo tri sobe.

Torej je tebi bolje živeti v hiši iz preprog kot pa v zidani hiši? Ne, tam je boljše, vem, bolj udobno, vendar se moramo organizirati. Toda, ker so ljudje tukaj navajeni imeti velike hiše, se pritožujejo in niso sposobni se prilagoditi tistemu, kar imajo. Želijo biti odvisni od drugih, od njihove pomoči, ničesar pa ne storijo sami. Starejši ljudje imajo drugačno miselnost. Oni vidijo te hiše kot slabe, saj hočejo, da imajo vse, kar so imeli prej. To pa jim ne bo padlo kar tako iz nebes. Če bi bilo odvisno samo od mene, bi že živela tam, saj je tam boljše. Nisva se pa se preselili, ker bratje še vedno gradijo neke stvari okoli hiše. Drugi se pa še vedno niso odločili, da bi se preselili.

Comentario [S274]: Pomoč od vladne organizacije: gradnja zidanih hiš

Comentario [S275]: Neupoštevanje dejanskih potreb skupnosti

Comentario [S276]: Potreba po izgraditvi kanalizacije

Comentario [S277]: Pokrita potreba po tekoči vodi, sanitarijah, kopalnici s tušem, elektriki

Comentario [S278]: Ni trenutne pomoči

Comentario [S279]: Hiter odzivni čas RK

Comentario [S280]: Pomoč od RK: pomoč v obliki hrane, odev, gradnje začasnih prebivališč

Comentario [S281]: Občutek, da so ostali pozabljeni

Comentario [S282]: Predolg odzivni čas vladne organizacije

Comentario [S283]: Pomanjkljiva, neustrezna gradnja zidane hiše

Comentario [S284]: Pomanjkljiva, neustrezna gradnja zidane hiše

Si prejela morda psihološko pomoč? *Ja, jaz sem se odločila, da bi se udeležila takšne pomoči.* Kakšen je bil tvoj razlog, da si se odločila za takšno pomoč? *V tistem času sem bila polna strahu in čutila sem, da ga moram pokazati odkrito, tega strahu nisem mogla več tlačiti v sebi, zato sem se odločila sodelovati s psihologom.* *Psiholog mi je rekel, da sem trpela za posttravmatsko stresno motnjo.* Terapija je trajala osem mesecev. Kako ti je terapija pomagala? *Naučila sem se soočiti s tistim, kar prihaja iz dneva v dan. Kako ostati bolj mirna, ko se kaj slabega zgodi.* *A kljub vsemu, me je še vedno strah. Vsepovsod, na radiu, časopisih napovedujejo novi, močnejši potres in vsi se zelo bojimo, da se bo ponovila situacija iz 2007.* Ampak mislim, da je tak strah normalen, tisto, kar pa sem čutila po potresu pa ni bilo normalno, nisem bila ista oseba. Bilo je grozno, zelo stresno, saj še danes je stresno, ampak takrat je bilo najhujše. *Skoraj vsako noč sem se prebujala z nočnimi morami, nikamor nisem hotela iti sama, nisem mogla živeti normalno, nisem mogla iti naprej s svojim življenjem.* Kje pa si prejela to pomoč? *Psiholog je prihajal na šolo, tukaj v bližini in tam sem imela terapije.*

Comentario [S285]: Psihološka pomoč

Comentario [S286]: Travma (psihične posledice)

Comentario [S287]: Medijsko vzbujanje strahu

Comentario [S288]: Težave s spanjem (psihične posledice)

Comentario [S289]: Izguba občutka varnosti (psihične posledice)

Ali prejemaš se kakšno vrsto podpore od svoje družine ali prijateljev, sosedov? *Ja, delimo si nasvete, se pogovarjamo, naredimo kakšne stvari za drug drugega.* *Na primer, včasih jaz ne morem ven iz hiše in takrat prosim sosedo, naj gre skočit v trgovino ali lekarno in to stori zame.*

Comentario [S290]: Čustvena podpora sorodnikov, prijateljev in sosedov

Kako se soočaš s svojimi težavami in stiskami? *Najprej moram dobro razmisliti, kaj hočem in kaj je vzrok mojih težav. Tako se lahko soočim z njimi sama. Včasih pa poiščem nekoga, s katerim se lahko odkrito pogovorim o svojih težavah in skupaj poiščeva rešitev.*

5. Ali čutiš, da imaš moč odločanja o svojem življenju? Kako se ta moč odraža v tvojem življenju?

Ne, ne tako zelo kot prej. O nekaterih stvareh se ne morem odločati kar tako sama, saj je babica odvisna od mene.

Comentario [S291]: Delna moč odločanja

Comentario [S292]: Odvisnost babice

6. Kdo te podpira pri uresničevanju tvojih odločitev?

Prijateljice me podpirajo. One mi nekako, kako bi rekla, prepuščajo odločitve, saj so moje, a kar pozabljajo je to, da moje odločitve niso samo moje, ne dotikajo se samo mene, temveč tudi babice.

Comentario [S293]: Podpora prijateljic

Comentario [S294]: Možnost odločanja

Comentario [S295]: Vpliv odločitev

7. S kakšnimi ovirami se srečuješ pri uresničevanju svojih odločitev?

Jaz bi si želela delati, pa ne morem, ker tako ne bi nihče skrbel za babico po cele dneve. V tem smislu bi si želela biti bolj samostojna in hočem se zabavati! Imam le 25 let, sem mlada. Če bi bili moji starši še živi, bi bilo morda boljše, vsaj zame.

Comentario [S296]: Ne more delat

Comentario [S297]: Celodnevna nega babice

Comentario [S298]: Želja po delu, večji samostojnosti in zabavi

8. Kaj si pridobila oz. se naučila po izkušnji s potresom?

Izkušnja s potresom mi je omogočila, da sem skupaj s prostovoljci skupnosti in predvsem Rdečega križa tudi jaz prostovoljno pomagala mladim ljudem, predvsem otrokom, ki so ostali brez svojcev. Niso bili več na cestah in igrali smo se dinamične igre, ki so jim zelo pomagale. Si morda sodelovala tudi se v kakšnih drugih aktivnostih, ki jih je izvajal Rdeči križ?

Comentario [S299]: Izkušnja prostovoljne pomoči

Comentario [S300]: Pomoč prostovoljcev: pomoč v obliki organiziranja iger za otroke, skrb za otroke brez svojcev

Ja, sodelovala sem pri simulacijah potresov. Charlas so nas informirale o potrebnem ravnanju med in po potresu. Naučili so nas, kako se pripraviti, preden pride do potresa, kaj moramo imeti vedno pri hiši, kakšno svetilko, vrv in te stvari. Rdeči križ me je veliko naučil. Charlas so mi pokazale, kje v hiši se je varno skriti, kako nuditi prvo pomoč, naučili so me tudi, kako skrbeti za babico. Vse to je ostalo v meni še danes, to znanje.

Comentario [S301]: Pomoč od RK: organiziranje Charlas

Comentario [S302]: Boljša pripravljenost

Comentario [S303]: Znanje prve pomoči

Comentario [S304]: Znanje o negi

Kaj bi ti bilo všeč, da bi se naučila, česar se nisi v tistem času? Hmm, ne vem... Želela bi, da bi si vzeli več časa za to, kar so nas učili, več predanosti v tem pogledu.

Comentario [S305]: Več časa in predanosti pri informiranju skupnosti

9. Ali si bila pred letom 2007 na kakršen koli način pripravljena na naravne nesreče?

Žal ne. Nisem vedela, kako ustrezno ravnati med in po nesreči, ker nas ni nihče glede tega informiral.

Comentario [S306]: Nepripravljenost na naravne nesreče

10. Kako se vidiš čez eno leto?

Jaz mislim, če bom nadaljevala živeti tako kot do zdaj, se ne bo spremnilo nič. Le, če bi spet dobili pomoč, bolj v finančnem smislu, bi se mogoče moje življenje izboljšalo in bi tako morda lahko uresničila svoje načrte, ki sem jih imela še pred potresom, s to spremembo, da bi imela boljši dom, kot ga imam trenutno.

Comentario [S307]: Stagniranje

Comentario [S308]: Napredek pod pogojem finančne (zunanje) pomoči

Comentario [S309]: Povezava uresničitve načrtov s finančno pomočjo

6.) INTERVJU S CARLOM

- a.) Starost: 38
- b.) Izobrazba: končana srednja šola
- c.) Kraj bivanja: San Martin de Barranquito (Chinca), Peru
- d.) Kraj in datum pogovora: Chinchu, 25.3.2012

1. Kakšno je bilo vaše vsakdanje življenje pred potresom?

Moje življenje je bilo normalno. *Posvečal sem se takratni službi. Delal sem od petih zjutraj do petih popoldne. Po večerji sem rad počival in gledal TV. Ko so bile kakšne stvari za popraviti okrog hiše, sem jih popravil. Rad sem igral tudi nogomet, košarko... Z ženo imava dve hčerki, ena ima 15, druga pa 16 let... Kaj še? To bi bilo to, pač preprosto, mirno, zadovoljno življenje.*

Comentario [S310]: Služba kot prioriteta

Comentario [S311]: zadovoljen

2. Kako se posledice potresa odražajo v vašem življenju? (Kaj vam je potres uničil? Kaj se je za vas spremenilo?)

Potres je uničil našo hišo iz adobe. Močnejšega potresa iz leta 2007 ni preživela, ampak je bila veliko boljše kot sedanja hiša, nismo bili tako utesnjeni, imeli smo več sob in vsak prostor je nudil udobje. Potres pa je uničil vse v njej, stvari so bile polomljene ali izgubljene, nismo imeli nčesar... Med potresom sem si hudo poškodoval nogo. Eno leto nisem mogel hoditi, en mesec pa sem bil v bolnici v Limi. Bil sem odvisen od svoje žene in drugih sorodnikov, v bistvu sem še vedno odvisen od njih. Vedno sem bil samostojen in vedno sem počel stvari, ki sem jih hotel. Ko bi vsaj bilo tako še dandanes. Rad sem igral nogomet, rad sem tekel... Poleg vsega tega, pa sem oslabil tudi na živcih. Vsi smo bili prestrašeni, mene pa je še skrbelo za mojo družino, ker sem se ponesrečil in eno leto nisem delal, niti nisem bil ob moji družini, da bi jim pomagal. Hvala Bogu nam je hišo, katero imamo zdaj, pomagal zgraditi Rdeči križ. Finančno je bila moja družina res na slabem, zato sem zaprosil moja dva brata, naj ženi in hčerkama finančno pomagata. Nisem ju rabil prositi dvakrat. Trenutno delate? Ja, delam z ženo na polju, v proizvodnji avokada in pomaranče.

Comentario [S312]: urejene bivanjske razmere

Comentario [S313]: uničenje doma in drugih materialnih dobrin

Comentario [S314]: fizična poškodba

Comentario [S315]: oteženo gibanje

Comentario [S316]: zdravstvena pomoč

Comentario [S317]: odvisnost od pomoči

Comentario [S318]: samostojen

Comentario [S319]: živčnost, strah (psihične posledice)

Comentario [S320]: pomoč od RK: pomoč v obliki gradnje začasnega bivališča

Comentario [S321]: instrumentalna opora sorodnikov

3. Kaj potrebujete, da bi se vaše trenutno življenje izboljšalo?

To, da posameznik zasluži malo več denarja, ker mesečna plača, ki jo zasluživa skupaj z ženo ni dovolj. Če bi se plače povišale, bi lahko kupili boljšo hrano, več zdravil, več toplih oblek. Hrana je zdaj dražja, cene na trgu so šle navzgor. Jaz sem navajen jesti karkoli, tista boljša hrana, ki se kupi za v hišo, je pa bolj kot manj za moji hčerki, ki še vedno rasteta in rabita bolj raznovrstno prehrano. Plača se prvo porabi za hrano, zdravila in položnice, kar je najbolj nujno, potem pa za ostale stvari, če kaj ostane. Kako pa je bilo z vašim prehranjevanjem po potresu in kaj trenutno potrebujete na tem področju? Hmm, mene ni bilo tukaj v Chinchí, ko je prispela pomoč. Po nesreči so me takoj odpeljali v bolnico v Limo in tam sem jedel pač "bolniško hrano". Svojih hčerk nisem videl en dober mesec. Moja družina pa je v tistem času dobila hrano od Rdečega križa. Čez kakšna dva, tri mesece pa takšne pomoči ni bilo več in smo morali sami kupovati hrano. Veš, naš hladilnik od takrat, od potresa naprej ni bil nikoli poln do konca. Tako da lahko rečem, da še vedno čutimo posledice potresa tudi v zvezi s prehrano, ja. Potreboval bi več denarja ali pa da se cene znižajo. Kako pa je z vašim zdravjem trenutno? Zdaj je v redu, vsaj dokler ne pride zima. Takrat smo vsi bolni, ker je premrzlo. Hiša iz bambusa, trsa, lesa in plastike ne nudi nobene zaščite proti mrazu ali vročini... Obe moji hčerki sta bili ranjeni ob potresu. Ena si je poškodovala glavo, druga pa nogo, imeli sta grde rane in modrice. Trenutno sta zdravi, pozimi pa sta prehlajeni, imata vročino, po več dni ležita v postelji. Tudi jaz zbolim v takih okoliščinah. Skoraj, da nismo podhlajeni! Goltamo tablete, medtem ko bi morali zdraviti vzrok, ne pa simptom. In pri tem bi rabili malo pomoči, sami ne zmoremo zgraditi nove, varne, bolj tople hiše, ker je problem denar. Ste morda zavarovani pred naravnimi katastrofami? Ne, takšnega zavarovanja si ne morem privoščiti. Kaj je tisto, kar si najbolj želite v tem trenutku? Zaradi okoliščin, v katerih živimo, si želim bolj varno hišo. Mislite, da hiša, katero vam je zgradila vlada, ni varna? Zame te hiše niso varne, ker imajo varne hiše nosilne stebre, te pa jih nimajo. Imajo samo stene, to ni varno. Doživeli smo že en potres in zdaj, ko napovedujejo drugega, človek ne more drugega, kot da čuti ta strah v sebi. Zato bi bilo dobro, da bi Rdeči križ spet uvedel kakšna usposabljanja, da bi tako ljudje ponovili tisto, kar so se naučili, drugi pa, da bi se tega nasploh naučili. Več kot je prakse, bolj verjameš vase, da boš znal v pravem času pravilno ukrepati in tako se tudi naučiš jemati stvari bolj mirno. To se po mojem mnenju ne naučiš hitro, za to je potreben čas in praksa.

Comentario [S322]: potreba po večjem zaslužku

Comentario [S323]: podražitev hrane

Comentario [S324]: manj primera, trenutna prehrana

Comentario [S325]: pomoč od RK: pomoč v obliki hrane

Comentario [S326]: kratkotrajna pomoč

Comentario [S327]: manj primera, trenutna prehrana

Comentario [S328]: potreba po večjem zaslužku

Comentario [S329]: bolezni (mraz)

Comentario [S330]: potreba po finančni pomoči

Comentario [S331]: potreba po boljšem bivalnem prostoru

Comentario [S332]: potreba po boljšem bivalnem prostoru

Comentario [S333]: pomanjkljiva, neustrezna gradnja zidane hiše

Comentario [S334]: medijsko vzbujanje strahu

Comentario [S335]: želja po boljši pripravljenosti na naravne nesreče

4. Kaksno pomoč ste dobili in od kod ter kakšno pomoč prejimate trenutno?

Prejel sem zdravniško pomoč v Limi, ko sem se vrnil domov, pa smo se vedno prejeli pakete hrane, oblačil, zdravil... Charlas so bile takrat še vedno aktivne.

Kaksno pomoč pa je prejela vaša družina že od samega začetka in od kod? Po dveh dneh so v Barranquito prišli delavci Rdečega križa in jim začeli pomagati. Dobili so pakete hrane, vode, nekaj oblek in odev, tudi pakete prve pomoči, zdravila... Zdravniki iz Rdečega križa so pomagali hčerki, ko si je poškodovala glavo, drugo pa so oskrbeli v bolnici. Hčerki sta dobili tudi igrače... Taksna pomoč je pomenila ogromno. Ljudje so prejeli pakete na tedenski bazi. Takrat se nismo bili pozabljeni. Trenutno pa ni nobenega več, ki bi bil zainteresiran, da bi nam pomagal.

Kaj pa tiste zidane hiše, katere jih je zgradila vlada? Ali pripada tudi vam ena izmed njih? Zdaj še vedno živimo v začasnem bivališču, se iz leta 2007, ampak počasi prenašamo stvari v tisto novo hišo. Ima dve sobi, kopalnico in dnevno sobo. Zgradili so nam jo pred približno petimi meseci. Hočemo se preseliti čimprej, ker plastika je hladna, mislim, v hiši iz plastike je zelo mrzlo, a bliža se zima... Ker imam majhne otroke, hočem, da so bolj na toplem, da ne bi spet zboleli, saj ta zdravstveni dom, ki ga imamo tukaj v Barranquito, stane preveč. Imate v sedanjih hišah tekočo vodo, tuš, stranišče in elektriko? Ja, vse to imamo, ni pa kanalizacije.

Ste prejeli morda psihološko pomoč? Ne, nisem, nisem hotel, me je bilo sram. Sam sem potreboval kar veliko časa, da sem se nekako postavil na noge, ampak sem se, to je važno! Priznam pa, da me je še dandanes strah, da bi se potres ponovil. In bojim se za svojo hčerko, da ne bi bil ob njej, če bi se res ponovil.

Kako se trenutno soočate s svojimi težavami in stiskami? S pogovorom in nasveti od starejših in od prijateljev, seveda tudi od žene. Imam pa prijatelje, ki stvari, takšne kakršne so, želijo enostavno pozabiti, zato se opijejo in varajo svoje žene. Nekateri so tudi nasilni, a oni niso moji prijatelji.

5. Ali čutite, da imate moč odločanja o svojem življenju? Kako se ta moč odraža v vašem življenju?

Tako tako. O nekaterih stvareh lahko odločam samo jaz, nihče drug ne more to storiti namesto mene in to mi je všeč. O drugih pa je stvar otežena, saj žal nisem več v tistem položaju, ko se za nekaj odločim in to tudi storim.

Comentario [S336]: zdravstvena pomoč (hospitalizacija v Limi)

Comentario [S337]: pomoč od RK: pomoč v obliki živil, oblačil, zdravil, organiziranja informacijskih srečanj/Charlas

Comentario [S338]: hiter odzivni čas RK

Comentario [S339]: pomoč od RK v obliki vode, odev, zdravstvene prve pomoči, igrača za otroke

Comentario [S340]: občutek, da so ostali pozabljeni

Comentario [S341]: ni trenutne pomoči

Comentario [S342]: bivanje v začasnih namestitvah iz leta 2007

Comentario [S343]: predolg odzivni čas vladne organizacije

Comentario [S344]: bolezn (mrz)

Comentario [S345]: slabši gradbeni material

Comentario [S346]: potreba po izgraditvi kanalizacije

Comentario [S347]: zavrnitev psihološke pomoči

Comentario [S348]: izguba občutka varnosti (psihične posledice)

Comentario [S349]: strah pred ponovnim potresom (psihične posledice)

Comentario [S350]: delna moč odločanja

6. Kdo vas podpira pri uresničevanju vaših odločitev?

Sorodniki so mi vedno v oporo, tudi prijatelji me podpirajo, lahko jih pokličem kadarkoli. Močno me podpirajo in razumejo moj položaj.

Comentario [S351]: podpora sorodnikov in prijateljev, razumevanje

7. S kakšnimi ovirami se srečujete pri uresničevanju svojih odločitev?

Nesreča me je prikrajšala za določene stvari. Ker moja noga ne bo nikoli povsem dobra, nekaterih stvari ne morem več početi in takrat se počutim neuporaben in odvisen od pomoči sorodnikov, prijateljev. Žal mi je, da ne počnem več tistega, kar sem imel rad, kot je na primer igranje nogometa.

Comentario [S352]: fizična poškodba

Comentario [S353]: občutek neuporabnosti

8. Kaj ste pridobili oz. se naučili po izkušnji s potresom?

To, da je družina na prvem mestu. Zdaj smo zblíženi veliko bolj kot prej. Družina je moja prioriteta. Ne posvečam se več samo delu, vzamem si čas tudi za ženo in otroke, veliko več, kot sem to počel, preden nas je prizadel potres. Žena me je kasneje tudi naučila prve pomoči, pomembno je, da znava oba. Zdaj znava pomagati tudi drugim ljudem.

Comentario [S354]: boljši družinski odnosi

Comentario [S355]: znanje prve pomoči

Ste morda sodelovali tudi v kakšnih aktivnostih, ki jih je izvajal Rdeči križ? Ne, jaz ne, ker sem po bolnici moral počivati in nisem mogel iti ven iz hiše. Žena pa je sodelovala. Hodila je na Charlas, dva meseca, enkrat tedensko. Pomagalo ji je, da je postala bolj mirna in naučila se je, kaj mora narediti v primeru novega potresa. Naučili so jo tudi prve pomoči, žena je delila svoje izkušnje z ostalimi, ki so sodelovali, spoznala je, da ko se zgodi nesreča, je ključno to, da ostaneš miren, še posebej če imaš otroke, ker otroci opazujejo svoje starše in če si miren, so bolj umirjeni tudi oni...

Kaj bi vam bilo všeč, da bi se naučili, česar se niste v tistem času? *Ker takrat zaradi svojih zdravstvenih težav nisem mogel sodelovati na Charlas, mislim, da bi bilo zelo koristno, če bi to ponovili, še posebej simulacije potresov. Res je, da so mi že drugi govorili, kaj so se oni naučili, ampak jaz tega nisem izkusil na lastni koži, pa bi želel.*

Comentario [S356]: želja po boljši pripravljenosti na naravne nesreče

9. Ali ste bili pred letom 2007 na kakršen koli način pripravljeni na naravne nesreče?

Ne, nihče nas ni pripravil na to, nismo imeli nobenih predpriprav. Vsi tukaj vemo, da je Chinchu potresno ogrožena, ampak to sedaj smo imeli šibke potrese in nikoli se ni nič kaj

Comentario [S357]: nepripravljenost na naravne nesreče

zelo resnega zgodilo. Res je, da so se kakšne hiše zamajale, kakšni deli hiše so bili poškodovani, a leta 2007 so se hiše rušile v celoti, ceste so bile valovite, bil je en velik kaos.

Comentario [S358]: močnejše zavedanje potresne ogroženosti

10. Kako se vidite čez eno leto?

Vidim se živeti v tisti novi hiši, ostalo pa bo po moje ostalo enako. Če pa bi dobili pomoč in to zdaj zdaj, ali od vlade ali od kakšne humanitarne organizacije, pa se vidim v boljši situaciji. Vendar ta pomoč ne bi smela biti le osnovna, kot je hrana, voda, obleka. Zdaj potrebujemo denar, več denarja. Če bi nam država omogočila zaslužiti več, bi ga pač zaslužili sami, ni naš strah delati, če ne, pa bi nam morala država bolj pomagati. Zdi se mi pomembno tudi to, da bi nas morala pomoč tokrat spremljati pri spreminjanju, obnavljanju naših življenj. Ni dovolj le nekaj dati in odditi. Z nami bi morali ostati daljše časovno obdobje, ne le prva dva, tri mesece po nesreči.

Comentario [S359]: stagniranje

Comentario [S360]: potreba po takojšnji, hitri finančni (zunanji) pomoči

Comentario [S361]: napredek pod pogojem finančne pomoči

Comentario [S362]: potreba po pomoči, katere cilj ni le zagotavljanje najbolj osnovnih življenjskih potreb

Comentario [S363]: potreba po finančni (zunanji) pomoči ali večjem zaslužku

Comentario [S364]: potreba po spremljanju skupnosti pri obnovi

Comentario [S365]: potreba po dolgoročni pomoči

7.) INTERVJU Z RUBENOM

- a.) Starost: 30
- b.) Izobrazba: končana poklicna šola
- c.) Kraj bivanja: San Martin de Barranquito (Chincha), Peru
- d.) Kraj in datum pogovora: Chincha, 25.3.2012

1. Kakšno je bilo vaše vsakdanje življenje pred potresom?

Imel sem normalno življenje. Študiral sem športno vzgojo, ob prostem času sem s prijatelji igral nogomet in košarko, to počnem tudi sedaj. A to ni isto. Prepričan sem, da če ne bi bilo tistega potresa, bi zdaj delal v šoli, z otroki, služil denar in mogoče ze imel družino. Trenutno nimam otrok in žene. Moje življenje je bilo študentsko. Ob študiju sem tudi delal v eni trgovini, da sem lahko zaslužil nekaj malega. Čez vikende sem šel z brati in prijatelji tukaj na igrišče, igrali smo nogomet ali pa smo šli v center Chinche kaj popit in tako. To se do zdaj ni še spremenilo, čeprav gremo zdaj ven iz Barranquita bolj redko zaradi goriva, ki sedaj stane več.

Comentario [S366]: študiranje

Comentario [S367]: pozitivna vizija prihodnosti pred potresom

Comentario [S368]: zaposlen

Comentario [S369]: pogosti socialni stiki

Comentario [S370]: višja cena goriva

2. Kako se posledice potresa odražajo v vašem življenju? (Kaj vam je potres uničil? Kaj se je za vas spremenilo?)

Prvič je, da se je tukaj zgodilo kaj takega. Seveda smo imeli tudi prej potrese, ampak nikoli tako močne. Potres iz leta 2007 je bil najmočnejši do zdaj... **Izgubil sem več različnih stvari, izgubil sem hišo, živeli smo v veliki hiši iz adobe, stvari kot TV, posteljo, vse, vse! Še vedno čutim strah. Pred 2007 smo imeli potrese, bolj šibke potrese in smo bežali iz hiš, a ni bilo tistega strahu! Zdaj pa vsakič, ko pride do tresenja, postanem živčen, se prestrašim in mislim, da se bo zgodil novi, močnejši potres. Bilo je precej grdo, celo mesto je bilo v ruševinah, veliko ljudi je bilo ranjenih, mnogo jih je umrlo, naj jih Bog blagoslovi... Iz česa je zgrajena vaše bivališče? Iz plastike večinoma, pa iz slame in lesenih paličic ter preprog.** Trenutno delate? **Trenutno imam neko službo kot trener nogometa, ampak to je le občasno. Moj zaslužek je odvisen od števila študentov, ki jih treniram. Včasih me zaposlijo, včasih pa ne, odvisno od povpraševanja.** Ali živiš skupaj s svojimi starši? Ja, in tudi z brati ter sestro. Ali kdo od tvojih družinskih članov dela? **Moji bratje in oče. Moj oče ima kombi, s katerim dela, moja mama pa ne dela, ona je v hiši.** Kako je potres prizadel vaše odnose s sorodniki, prijatelji, znanci? **Vsa moja družina je bila na nek način prizadeta. Imam sestrčne in bratrance, ki živijo v Ici in tudi oni so izgubili hišo, bili so prestrašeni, tako kot mi tukaj v Barranquitu... Ta izkušnja nas je zbližala. Jaz sem zmeraj videl svojo družino kot tesno združeno, a zdaj se nekako se bolj posvečamo drug drugemu, vzamemo si več časa tudi za druge. Ko kaj hočemo ali ko kaj rabimo, se vsi zberemo v istem prostoru, se pogovarjamo in skušamo priti do cilja, iščemo možnosti, kako priti do cilja... Pomagamo si v vsakem pogledu, materialno, čustveno in tako je tudi med prijatelji, čeprav jaz bolj zaupam svoji družini, ta te ne bo nikoli izneverila. Ena stvar je družina, druga stvar pa prijatelji. Družina je boljša kot prijatelj, ker družina je vedno s teboj, tudi v slabih časih tvojega življenja, kar pa ne moreš zatrditi za prijatelje.**

3. Kaj potrebujete, da bi se vaše trenutno življenje izboljšalo?

Najprej, da lahko grem sploh naprej, bi rabil službo. Imeti eno službo pomeni, da gre lahko človek naprej, lahko privarčuje denar za nakup mnogih stvari, ampak če nimaš službe, ne moreš imeti ničesar. Želim se osamosvojiti in se preseliti nekam na svoje. Želim si imeti tudi otroke, zdaj sem samski. Rad bi imel partnerico, si ustvaril družino...

Kako je bilo prizadeto vaše zdravje po potresi in kaj trenutno potrebujete v zvezi s svojim zdravjem? **Trpeli so mi živci, ker sem bil neprestano zaskrbljen, da se bo se kaj zgodilo.**

Comentario [S371]: urejene bivanjske razmere

Comentario [S372]: uničenje doma in drugih materialnih dobrin

Comentario [S373]: strah pred ponovnim potresom (psihične posledice)

Comentario [S374]: živčnost ob tresenju (psihične posledice)

Comentario [S375]: izguba občutka varnosti (psihične posledice)

Comentario [S376]: slabši gradbeni material

Comentario [S377]: začasna zaposlitev

Comentario [S378]: boljši družinski odnosi po potresu

Comentario [S379]: instrumentalna in čustvena podpora sorodnikov in prijateljev

Comentario [S380]: potreba po delu

Comentario [S381]: želja po osamosvojitvi

Comentario [S382]: želja po ustvarjanju lastne družine

Zdaj pa sem v redu, ne zbolim prav pogosto, ko pa zbolim, je to predvsem zaradi mraza.

Comentario [S383]: bolezn (maz)

Zato pa bi si želel bolj tople dom.

Comentario [S384]: želja po boljšem bivalnem prostoru

Ali je bilo prizadeto tudi vaše prehranjevanje? Ja, v tistem času je bilo. Skoraj nič nismo imeli za jesti, le tisto, kar smo našli na poljih. Skupaj smo sodelovali še z nekaterimi drugimi prizadetimi, tako da smo skupaj pripravljali obroke. Zbrali smo, kar smo našli in iz tega pripravili jedi.

Kako pa je s tem sedaj? Izboljšalo se je... Ker živim s starši, mi oni veliko pomagajo. Hrana je vedno na mizi. Glede tega mi ni treba skrbeti, vsaj za zdaj še ne.

Comentario [S385]: primerna, trenutna prehrana

Ali se vam zdi, da je potres prizadel vaše finančno stanje? Ja, ker ne morem najti neke redne zaposlitve. Nekaj časa po potresu sem opravil še zadnje izpite in od takrat iščem redno službo kot učitelj, ampak do zdaj se še nič ni odprlo. Imam nekaj malega v žepu, ko tako sproti nekaj zaslužim, to pa je tudi moj edini prihodek. Si pa želim, da bi bil ta prihodek malo večji.

Comentario [S386]: slabo materialno stanje (pomanjkanje možnosti za redno zaposlitev)

Comentario [S387]: majhen, občasen prihodek

Comentario [S388]: želja po večjem zaslužku

4. Kakšno pomoč ste dobili in od kod ter kakšno pomoč prejimate trenutno?

Prejeli smo kar veliko pomoči. Prišel je duhovnik, katerega kliče Brat Angel. Ponudil nam je svojo roko. Zame se zdi, kot da je padel iz nebes, saj je prišel s kamijonom Rdečega križa, ki je bil poln stvari, kot je pohištvo, hrana, obleke. V tistem času je bilo mrzlo in prinesel nam je odeje, rjuhe, vzglavnike, vodo in zdravila. Rdeči križ nam je pomagal pri gradnji hiš, torej teh hiš, v katerih večina še danes živi. Otroci so bili deležni še bolj posebne pomoči, zanje so organizirali rekreacijske igre, jim psihološko pomagali... Nad vsem tem se ne pritožujem. S čim pa niste zadovoljni? Nad tem, da nam dandanes nihče več ne pomaga. Govorim pa bolj za tiste, ki to resnično rabijo, ki so na slabšem kot jaz. Ene družine imajo več kot ostale in tem je treba bolj pomagati. Meni bi bilo všeč, da se osebam, ki si najbolj potrebni pomoči, pomaga še danes.

Comentario [S389]: pomoč od RK v obliki pohištva, živil, vode, oblačil, odej, rjuh, vzglavnikov, zdravil, gradnje začasnih bivališč, pomoč otrokom z organiziranjem rekreacijskih iger, psihološka pomoč otrokom

Comentario [S390]: ni trenutne pomoči

Pripada tudi tebi oz. tvoji družini ena izmed tistih hiš, ki jih je vlada nedavno zgradila? Ja, moja družina ima eno hišo, ki so nam jo dali. Ali živite v tej hiši? Za zdaj še ne. Dali so nam ključ in vse to, toda še vedno čutimo strah. V primeru drugega potresa lahko iz sedanje hiše hitro zbežimo ven in nate ne pade nič, hočem reči, tisto kar pade, ne tehta veliko in se ne raniš. V novi hiši pa je drugače, zato se vse do zdaj še nismo preselili tja. Veš, rekli so mi, tisti, ki se na to bolj razumejo, da ta hiša ni narejena dobro. Jaz se ne razumem popolnoma nič v konstrukcijo in to, sem vprašal druge in tako so mi rekli. Te hiše nimajo nosilnih stebrov, ne zdijo se mi varne. Zato raje živimo v hiši iz trsa in lesa. Ali imate v tej hiši tekočo vodo,

Comentario [S391]: pomoč od vladne organizacije v obliki gradnje zidakov

Comentario [S392]: strah pred ponovnim potresom (psihične posledice)

Comentario [S393]: izguba občutka varnosti (psihične posledice)

Comentario [S394]: pomanjkljiva gradnja zidane hiše

tuš, stranišče, elektriko ter kanalizacijo? *Tekočo vodo, elektriko imamo, kopalnico s kopalno kadjo tudi, stranišče pa je zunaj hiše, kanalizacije pa ni in to nujno potrebujemo.*

Ste morda prejeli tudi psihološko pomoč? *Zdaj, ko se spomnim, je bila tukaj psihologinja, ampak je bila ta pomoč namenjena bolj otrokom. Otroci so imeli travme, bili so zelo prestrašeni. Če si je kakšen odrasel želel tudi take pomoči, jo je dobil, a jaz se nisem za to odločil, čeprav ko zdaj razmišljam, mi je žal, da nisem šel v to, ker je takšna pomoč zmeraj koristna. Morda bi tako hitreje okrevail od slabih živcev.*

Kako se trenutno soočate s svojimi težavami in stiskami? *Hmmm, verujem v Boga, hodim v cerkev. To mi zelo pomaga. In starši! Starši so zato, da so ob nas, da nam pomagajo, svetujejo. Zame je so oni najbolj pomembni, so moji najboljši prijatelji.*

5. Ali čutite, da imate še vedno moč odločanja o svojem življenju? Kako se ta moč odraža v vašem življenju?

Ja, o stvareh, ki se tičejo mene, odločam sam. Je pa res, da sem se po potresu začel pogostejše posvetovati s svojimi starši, če sem v dvomih. Moji starši so hvala Bogu ostali živi in oni imajo več izkušenj kot jaz. Z njimi veliko komuniciram, zame so moji starši moji prijatelji. Ne vem, kaj bi brez njih.

6. Kdo vas podpira pri uresničevanju vaših odločitev poleg staršev?

Če se gre o pomembnih odločitvah, te zaupam le staršem, tudi bratom, ostalih ne vlečem v te zadeve. So osebne, zato tudi spoštujem, če mi kdo drug ne govori o svojih odločitvah, načrtih. To je njegova stvar.

7. S kakšnimi ovirami se srečujete pri uresničevanju svojih odločitev?

Ovira je pri meni to, da država ne nudi dela in zato ni denarja. Želel bi si, da bi se to spremenilo. Nekdo, ki to zmore, bi nam moral pomagati glede tega. Ne vem, kakšna organizacija, druga skupnost, predvsem pa država, saj je to njena dolžnost.

8. Kaj ste pridobili oz. se naučili po izkušnji s potresom?

Ja, naučil sem se veliko, torej kako pomagati drugim v primeru nesreč, kako oživljati, kar prej nisem znal. Tudi bolj sem postal občutljiv za potrebe drugih. Tiste otroke, ki nimajo veliko, je

Comentario [S395]: pokrita potreba po tekoči vodi, elektriki in kopalnico s kopalno kadjo

Comentario [S396]: potreba po izgraditvi kanalizacije in urejenih sanitarijah

Comentario [S397]: obžalovanje (zavrnitev psihološke pomoči)

Comentario [S398]: zavrnitev psihološke pomoči

Comentario [S399]: čuti moč odločanja

Comentario [S400]: večkratno posvetovanje s starši ob dvomih

Comentario [S401]: podpora družine

Comentario [S402]: finančna stiska

Comentario [S403]: znanje prve pomoči

treba podpreti, pomagati na kakršen koli način. Njim vsaka malenkost pomeni veliko, tudi če jim daš samo čokolado. Na vsak način pa moraš pomagati svoji družini.

Comentario [S404]: nove osebnostne vrline

Kaj bi vam bilo všeč, da bi se naučili, česar se niste v tistem času? Rad bi, da bi nam Rdeči križ spet organiziral simulacijske vaje. Takrat ko so izvajali takšne vaje, nisem bil vedno prisoten, ker sem imel službo. Rad bi, da bi nas bolje pripravili na nesreče, nas naučili kaj narediti v določenih primerih nevarnosti. Prej nas je na primer veliko ljudi gasilo požar z vodo, potem pa smo se naučili, da je to napačno. Take stvari so pomembne in želim si več takega znanja.

Comentario [S405]: želja po boljši pripravljenosti na naravne nesreče

9. Ali ste bili pred letom 2007 na kakršen koli način pripravljeni na naravne nesreče?

Ne, nihče nas na kaj podobnega ni pripravil. Jaz sem parkrat tako malo bral o potresih na javnem internetu, me je zanimalo, kaj mora oseba narediti, da bi imela čim večje možnosti za preživetje, ampak eno je teorija, drugo pa praksa. Jezi me, da tukaj v skupnosti ni bilo organizirano kakšno predavanje o tem še pred letom 2007! Morda bi bili nekateri danes še zmeraj živi!

Comentario [S406]: nepripravljenost na naravne nesreče

Comentario [S407]: samoiniciativa za informiranje o pripravljenosti na potres

Comentario [S408]: jeza (neinformiranost)

10. Kako se vidite čez eno leto?

Če se mi bo ponudilo kakšno redno delo, bom lahko šel naprej in bo vse boljše. Veš, so primeri, ko se ljudem ponudi delo in nočejo delat! Jaz pa hočem, da se moje življenje premakne naprej in da najdem nekaj boljšega zase. Tukaj živim že 30 let, vendar če bi se mi ponudilo delo v drugem kraju, je tudi takšno delo zelo dobrodošlo.

Comentario [S409]: napredek pod pogojem redne zaposlitve

Comentario [S410]: pripravljenost na delo izven domačega kraja

9.3. IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Suzana Lučić, prvič vpisana na Fakulteto za socialno delo v študijskem letu 2007/2008 kot redna študentka izjavljam, da sem diplomsko delo z naslovom POTRES KOT SOCIALNA KATASTROFA (primer Chinche, Peru) napisala samostojno, s korektnim navajanjem virov in ob pomoči mentorja, doc. dr. Sreča Dragoša.

Datum:

Podpis:

10. POVZETEK

Diplomska naloga predstavlja življenje prebivalcev Chinche, ki so bili prizadeti v potresu leta 2007, v regiji Ice, v Peruju. V teoretičnem delu naloge sem zato na kratko opredelila naravne nesreče, še posebej potres ter njegove značilnosti. Sledila je teorija o tem, kako pomembna je za obstoj in preživetje zaznava nevarnosti. Govorim tudi o psiholoških vidikih nesreč, ki so še danes prepoznavni pri nekaterih krajanih Chinche. Osredotočila sem se tudi na skupnostno socialno delo, skupnostno skrb in omrežja socialne opore, največji del teoretične podlage diplomske naloge pa zajema socialno delo v primeru naravnih in drugih nesreč, ki je razdeljeno na več podpoglavij, pomembnih za razumevanje empiričnega dela naloge. V zadnjem podpoglavju tega dela na kratko predstavim tudi vlogo socialnega dela pri zagotavljanju pomoči prebivalcem po potresu na Bovškem leta 2004. Za konec opišem potresno ogroženost Peruja, kjer tudi predstavim okoliščine potresa iz leta 2007 in prikažem sliko zagotavljanja pomoči pri obnovi skupnosti Chinche ter odsev tamkajšnjih današnjih razmer s pomočjo zapisov pogovorov s strokovnim osebjem Rdečega križa ter drugimi.

Empirični del diplomske naloge je sestavljen iz kvalitativne raziskave, ki sestoji iz intervjujev, opravljenih s prebivalci Chinche, ki so bili prizadeti v potresu leta 2007, v regiji Ice, v Peruju. Pri analizi sem se osredotočila na deset kategorij, ki predstavljajo različne vidike življenja sedmih intervjuancev, prizadetih v naravni nesreči. Zanimalo me je, kakšno je bilo življenje mojih sogovornikov pred potresom in kakšno je njihovo doživljanje življenja dandanes, skoraj pet let po potresu. Poskušala sem se osredotočiti predvsem na njihovo trenutno stanje in njihove trenutne potrebe za izboljšanje njihove življenjske situacije. Z raziskavo sem med drugim želela ugotoviti tudi posledice potresa na več ravneh njihovega življenja (bivanje, zdravje, prehrana, materialno stanje, socialni stiki, družinski odnosi in podobno) ter pomanjkljivosti služb, ki so v času po potresu nudile pomoč prizadetim v naravni nesreči. Zanimala me je tudi informiranost prebivalcev Chinche po naravni nesreči, kaj so pridobili z izkušnjo s potresom ter kakšna je njihova vizija prihodnosti. Osredotočila sem se tudi na raziskovanje notranje moči prizadetih v nesreči za odločanje o lastnem življenju po potresu.

Ugotovila sem, da imajo vsi sogovorniki pozitiven pogled na preteklost oz. na čas pred potresom. Posledice potresa so destruktivne in dolgoročne. Kažejo se na več različnih področjih njihovega življenja, predvsem v slabših bivanjskih okoliščinah in slabšem čustvenem stanju. Občutke, katere je povzročila izkušnja s potresom, so negativni. Poudarjajo predvsem strah pred ponovnim potresom in izgubo občutka varnosti. Sogovorniki so bili deležni tako neformalne kot tudi formalne pomoči. Najbolj otipljivo pomoč je nudil Rdeči križ, sorodniki in prijatelji pa so večinoma poskrbeli za čustveno podporo. Prihajalo je tudi do pomanjkljivosti služb, do katerih so sogovorniki izrazili nezadovoljstvo in nepravičnost. Informiranost skupnosti po potresu je bilo na eni strani načrtno in dosegljivo za večinski del prebivalstva, po drugi strani pa je bilo pomanjkljivo in kratkoročno. Veliko vrednost raziskave nosijo trenutne potrebe in želje mojih sogovornikov. Večina je izrazila potrebo po denarni pomoči, ponovnem zagotavljanju varnosti in boljši pripravljenosti na naravne nesreče. Izkušnja s potresom pa ni le negativna, saj so sogovorniki pridobili nekatera nova znanja in osebnostne vrline. Krepitev moči je pomemben dejavnik pri tem, da gredo lahko ljudje naprej. Ugotovila sem, da je večina izgubila tisto moč odločanja o lastnem življenju, katero so čutili v času pred potresom, podporo pri uresničevanju odločitev nudijo le najbližji, ovire so pa finančne, časovne, čustvene in gibalne. Vizija bližnje prihodnosti je za vse sogovornike povezana z boljšim življenjem, vendar le pod določenimi pogoji, kot je denarna pomoč organizacij, države ali celo lastnih otrok. Upanje na boljše še vedno ni zamrlo, pa čeprav bo avgusta 2012 minilo že dobrih pet let po potresu.